

Jacek Gernat

**Od Klahrów do Thammów – modele funkcjonowania
rodzinnych przedsiębiorstw rzeźbiarskich
w Kotlinie Kłodzkiej i na Śląsku w XVIII-XX w.**

Tom II

Praca doktorska napisana pod kierunkiem
prof. dr. hab. Tadeusza J. Żuchowskiego
w Instytucie Historii Sztuki Uniwersytetu
im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Poznań 2022

Spis ilustracji

1. a-b. Michael Klahr St. (atryb.), grupa rzeźbiarska *Święta Rodzina* z kościoła św. Jadwigi w Niemczy, po 1715 – figura św. Józefa, Wrocław Muzeum Narodowe. Fot. J. Gernat.
2. Warsztat Michaela Klahra St., Johann Kostelnik (?), ambona w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1716-1717. Fot. <https://pl.wikipedia.org>
3. Warsztat Michaela Klahra St., konfesjonały w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku (fragment), ok. 1720. Fot. <https://pl.wikipedia.org>
4. Warsztat Michaela Klahra St., figura Michała Archanioła w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, ok. 1720. Fot. <https://pl.wikipedia.org>
5. Warsztat Michaela Klahra St., Thomas Berger (roboty stolarskie), prospekt organowy w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku (fragment), 1722-1724. Fot. <https://pl.wikipedia.org>
6. Warsztat Michaela Klahra St., figura św. Floriana w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, ok. 1724. Fot. <https://pl.wikipedia.org>
7. Warsztat Michaela Klahra St., ołtarz Wniebowzięcia w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1725. Fot. <https://pl.wikipedia.org>
8. Warsztat Michaela Klahra St., ołtarz główny w kaplicy św. Floriana w Bystrzycy Kłodzkiej (fragment), 1725. Fot. ze zbiorów Archiwum Fotograficznego Instytutu Historii Sztuki UAM w Poznaniu [dalej: AFIHS UAM].
9. Warsztat Michaela Klahra St., figura św. Barbary, 1728, Konradów, kościół fil. Podwyższenia Krzyża św. Fot. ze zbiorów Muzeum Ziemi Kłodzkiej, archiwum fotograficzne Artura Heinkego [dalej: MZK AH].
10. Warsztat Michaela Klahra St., figura św. Barbary, ok. 1728, Kąty Bystrzyckie, kościół fil. św. Katarzyny, ołtarz gł. Fot. ze zbiorów AFIHS UAM.
11. Warsztat Michaela Klahra St., ołtarz św. Józefa w kościele par. św. Jana Chrzciciela w Szczytnej, ok. 1729. Fot. J. Gernat.
12. Warsztat Michaela Klahra St. (atryb.), ołtarz główny w kościele par. św. Jana Chrzciciela w Szczytnej, ok. 1729-1730. Fot. J. Gernat.
13. Warsztat Michaela Klahra St., ołtarz św. Michała Archanioła w kościele par. św. Jana Chrzciciela w Szczytnej, ok. 1729-1730. Fot. J. Gernat.
14. Warsztat Michaela Klahra St., ambona w kościele par. św. Marcina w Roztokach, ok. 1729-1730. Fot. J. Gernat.
15. Warsztat Michaela Klahra St., ołtarz św. Jana Nepomucena w kościele par. św. Marcina w Roztokach, ok. 1729-1730, stan przed 1987. Fot. ze zbiorów AFIHS UAM.
16. Warsztat Michaela Klahra St., Heinrich Joseph Mehr (roboty stolarskie), ołtarz główny w kościele par. św. Marcina w Roztokach, 1733, stan przed 1900. Fot. ze zbiorów MZK AH.
17. Warsztat Michaela Klahra St. (atryb.), ołtarz Ukrzyżowania w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, ok. 1732, stan przed 1945. Fot. G. Marx, ze zbiorów MZK AH.
18. Warsztat Michaela Klahra St., ambona w kościele par. św. Jerzego w Wilkanowie, ok. 1736. Fot. ze zbiorów AFIHS UAM.

19. Warsztat Michaela Klahra St., figura Chrystusa Zmartwychwstałego, ok. 1735-1741, Łądek-Zdrój, plebania kościoła par. Fot. J. Gernat.
20. Warsztat Michaela Klahra St., *Ukrzyżowanie* w kościele par. Narodzenia NMP w Łądku-Zdroju, 1741. Fot. J. Gernat.
21. Warsztat Michaela Klahra St., Warsztat Michaela Klahra St., kolumna Trójcy św. ok. 1739-1741, Łądek-Zdrój, rynek. Fot. J. Halicki, <https://pl.wikipedia.org>
22. Warsztat Michaela Klahra St., figura *Mater Dolorosa* na cmentarzu w Łądku (ob. w zbiorach Kawiarni Artystycznej „Dom Klahra”), ok. 1740, stan przed 1987. Fot. ze zbiorów AFIHS UAM.
23. Ludwig Andreas Jäschke, figura anioła w ołtarzu bocznym kościoła Podwyższenia Krzyża św. w Nowej Rudzie, 2. ćw. XVIII w. Fot. A. Kolbiarz.
24. Ludwig Andreas Jäschke, figura anioła w ołtarzu bocznym kościoła Podwyższenia Krzyża św. w Nowej Rudzie, 2. ćw. XVIII w. Fot. A. Kolbiarz.
25. Warsztat Michaela Klahra St., fragment dekoracji konfesjonałów kościoła par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, ok. 1720. Fot. J. Gernat.
26. Michael Ignatz Klahr, figura Boga Ojca, 1754, Opawa, Slezské zemské muzeum. Fot. J. Gernat.
27. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, nastawa chrzcielnicy w kościele par. św. Mikołaja w Domaszkowie, 1761. Fot. ze zbiorów AFIHS UAM.
28. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, ambona w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Różance, ukończ. 1762. Fot. ze zbiorów AFIHS UAM.
29. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, ambona w kościele par. św. Mikołaja w Domaszkowie, ok. 1765. Fot. ze zbiorów AFIHS UAM.
30. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, ołtarz główny w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Różance, 1768 (tabernakulum wtórne). Fot. ze zbiorów AFIHS UAM.
31. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, ołtarz główny w kościele fil. św. Sebastiana w Orłowcu, 1772. Fot. J. Gernat.
32. Warsztat Michaela Ignatza Klahra (atryb.), figura Chrystusa Zmartwychwstałego w kościele par. św. Mikołaja w Radochowie, lata 70. XVIII w. Fot. J. Gernat.
33. Warsztat Michaela Ignatza Klahra (atryb.), tabernakulum ołtarza Wniebowzięcia NMP w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku (fragment), 1775. Fot. <https://pl.wikipedia.org>
34. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura św. Anny, ok. 1775-1778, Łądek, kościół par. Narodzenia NMP. Fot. J. Gernat.
35. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura św. Filipa Nereusza, ok. 1775-1778, Łądek, kościół par. Narodzenia NMP. Fot. J. Gernat.
36. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, ołtarz główny w kościele par. św. Mikołaja w Domaszkowie, 1776. Stan przed 1934. Fot. ze zbiorów MZK AH.
37. Jugów, kościół św. Katarzyny, ołtarz główny, 1913 (rzeźby aniołów – warsztat Michaela Ignatza Klahra, pochodzące z pierwotnego retabulum z lat 1777-1778). Fot. J. Gernat.
38. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, ambona w kościele par. św. Marcina w Żelaźnie, 1777. Fot. ze zbiorów AFIHS UAM.

39. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, ambona w kościele par. Narodzenia NMP w Łądku, 1779. Fot. J. Gernat.
40. Warsztat Michaela Ignatza Klahra (rzeźby), Leopold Ludwig (roboty stolarskie), ołtarz główny w kościele fil. św. Józefa w Ponikwie, 1778. Fot. J. Gernat.
41. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, szopka bożonarodzeniowa, 1779, Łądek-Zdrój, kościół par. Narodzenia NMP. Fot. J. Gernat.
42. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, pomnik Immaculaty przy kaplicy św. Floriana w Bystrzycy Kłodzkiej, 1781. Fot. J. Gernat.
43. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, ołtarz główny w kościele par. św. Marii Magdaleny w Gorzanowie, 1783-1786. Stan przed 1936. Fot. ze zbiorów Instytutu Herdera w Marburgu.
44. Warsztat Michaela Ignatza Klahra (atryb.), ołtarz główny kościoła par. Narodzenia NMP w Mostowicach, ok. 1782, stan przed 1945. Reprod. wg *150-jähriges Jubiläum der kath. Kirche in Langebrück*, „Arnestus Kalender” 1933.
45. Warsztat Michaela Ignatza Klahra (atryb.), ołtarz główny w kościele św. Michała Archanioła w Gniewoszowie, 1788. Fot. J. Gernat.
46. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura Caritas w ołtarzu głównym kościoła par. ss. Piotra i Pawła w Dusznikach-Zdroju, 1791. Fot. J. Gernat.
47. Warsztat Michaela Ignatza Klahra (rzeźby), Leopold Ludwig (roboty stolarskie), ołtarz główny w kościele par. Narodzenia NMP w Łądku, 1791-1792. Stan przed 1901. Fot. ze zbiorów Instytutu Herdera w Marburgu.
48. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, Joseph Beschorner i Georg Scharf (roboty stolarskie), ołtarz główny w kościele fil. Wniebowzięcia NMP w Nowej Wsi, 1792-1793. Fot. J. Gernat.
49. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, Joseph Beschorner i Georg Scharf (roboty stolarskie), ambona w kościele fil. Wniebowzięcia NMP w Nowej Wsi, 1794-1795. Fot. J. Gernat.
50. Warsztat Michaela Ignatza Klahra: ołtarz główny (1794), ambona (1796), balustrada komunijna (ok. 1794-1796) w kościele par. św. Jakuba w Krosnowicach. Stan przed 1935. Fot. ze zbiorów Archiwum Parafialnego w Krosnowicach.
51. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, ołtarz główny w kościele par. Podwyższenia Krzyża św. w Konradowie, ok. 1790-1794. Fot. J. Gernat.
52. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, ołtarz Dzieciątka Jezus w kościele par. św. Mikołaja w Domaszkowie, 1795. Fot. ze zbiorów AFIHS UAM.
53. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura św. Jakuba w ołtarzu bocznym w kościele par. św. Jakuba w Krosnowicach, 1802. Fot. ze zbiorów AFIHS UAM.
54. Ignatz Klahr, *Ukrzyżowanie*, 1805, Łądek-Zdrój. Fot. J. Gernat.
55. Ignatz Klahr, figura św. Jana Nepomucena, 1809, Goszów. Fot. G. Szpulak.
56. Ignatz Klahr (atryb.), relief Upadek pod krzyżem, po 1800, Łądek-Zdrój, kościół par. Narodzenia NMP. Fot. J. Halicki, <https://pl.wikipedia.org>
57. Casimir Klahr (atryb.), *Ukrzyżowanie*, 1803, Trzebieszowice. Fot. J. Gernat.
58. Warsztat Casimira Klahra, *Ukrzyżowanie*, 1809, Kralíky. Fot. J. Gernat.
59. Casimir Klahr, Franz Rosenberger (roboty kamieniarskie), Kolumna Koronacji Marii (fragment), 1813, Kralíky. Fot. J. Gernat.

60. Casimir Klahr, figura św. Jana Nepomucena, 1816, Kralíky. Fot. J. Gernat.
61. Casimir i Cajetan Klahr, *Ukrzyżowanie*, 1818, Miejski Lasek. Fot. A. Kolbiarz.
62. Casimir i Cajetan Klahr (atryb.), *Ukrzyżowanie*, 1814, Niwa. Fot. J. Gernat.
63. Casimir Klahr (atryb.), krzyż cmentarny, 1822, Łądek-Zdrój. Fot. J. Gernat.
64. Casimir i Cajetan Klahr (atryb.), *Ukrzyżowanie*, 1821, okolice Międzygórza. Fot. J. Gernat.
65. Casimir i Cajetan Klahr (atryb.), *Ukrzyżowanie*, 1826, Jaworek. Fot. J. Gernat.
66. Casimir i David Klahr, Krzyż młynarza, 1829, Łądek-Zdrój. Fot. J. Gernat.
67. Casimir i David Klahr, *Ukrzyżowanie*, 1834, Szalejów Dolny. Fot. J. Gernat.
68. Heinrich Klahr, figura św. Jana Nepomucena na d. cmentarzu cholerycznym, 1803, Trzebieszowice. Fot. J. Gernat.
69. Heinrich Klahr, figura św. Jana Nepomucena w okolicach Radochowa, 1809. Fot. J. Gernat.
70. Heinrich Klahr (atryb.), krucyfiks przy drodze do Studzienna, 1811, Chocieszów. Fot. J. Gernat.
71. Heinrich lub Ignatz Klahr, *Ukrzyżowanie* przy drodze do Wambierzyc, 1815, Chocieszów. Fot. J. Gernat.
72. Anton Klahr (?), *Ukrzyżowanie* (Krzyż Juliusa Klara), 1878, Szczytna. Fot. J. Gernat.
73. Bernard Kutzer (1794-1864), fot. archiwalna. Reprod. wg E. Weiser, *Bernard Kutzer – der schlesische Riemenschneider*, "Freudenthaler Ländchen" 1944, Jg. 23.
74. Bernard Kutzer, rzeźba czaszki, ok. 1810, drewno polichr., VMJ. Fot. J. Gernat.
75. Bernard Kutzer (atryb.), szkic, ołówek, papier, SOkA Je. Fot. J. Gernat.
76. Bernard Kutzer (atryb.), *Antonio Canova*, po 1843, ołówek, papier, SOkA Je. Fot. J. Gernat.
77. Bernard Kutzer, krzyż wotywny (fragment), 1822, Horní Údolí. Fot. J. Gernat.
78. Bernard Kutzer, pokrywa chrzcielniczy z grupą Chrztu w Jordanie, 1825, Bardo, kościół odpustowy Nawiedzenia NMP. Reprod. wg *Bardo – Skarby Sztuki*, red. A. Kozieł, Legnica 2011.
79. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele fil. Imienia NMP w Rejvízie, 1826. Fot. J. Gernat.
80. Bernard i Cyrill Kutzer, Grupa Ukrzyżowania (fragment), 1825, Studený Zejf. Fot. <https://pl.mapy.cz/>
81. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. św. Andrzeja w Ujeździe, 1826-1833. Fot. Internet.
82. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. św. Katarzyny w Horním Benešovie, 1827. Fot. Internet.
83. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Zlatých Horach, 1833 (rekonstrukcja starszej, barokowej nastawy). Fot. J. Gernat.
84. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny i ambona, Karlova Studánka, kościół fil. MB Uzdrawienia Chorych, lata 40. XIX w. Fot. J. Gernat.
85. Bernard lub Patrizius Kutzer, L. Karger (roboty kamieniarskie), *Ukrzyżowanie*, 1836 (ob. figura Chrystusa wtórna?), Oldrzychowice Kłodzkie. Fot. J. Gernat.

86. Bernard i Patrizius Kutzer, figura Chrystusa Zmartwychwstałego z kościoła w Horní Údolí, 1844 (ob. na plebanii kościoła par. w Zlatých Horách). Fot. <http://www.alte-heimat-zuckmantel.de/>
87. Warsztat Bernarda Kutzera, ambona w kościele par. św. Michała Archanioła w Vrbnie pod Pradědem, 1841-1847. Fot. <https://www.flickr.com/>
88. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. św. Michała Archanioła w Vrbnie pod Pradědem, 1841-1847. Reprod. wg M. Schenková, J. Olšovský, *Malířství a sochařství 19. století v západní části Českého Slezska*, Opava 2008.
89. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. św. Marcina w Skorošicích, 1847-1850. Fot. Internet.
90. Warsztat Bernarda Kutzera, Grupa Ukrzyżowania, 1847-1849, Skorošice, cmentarz. Fot. <https://pl.wikipedia.org>
91. Warsztat Bernarda Kutzera, kolumna Trójcy św., lata 40.-50. XIX w., Stará Červená Voda. Fot. <https://pl.wikipedia.org>
92. Warsztat Bernarda Kutzera, nastawa chrzcielnicy w kościele par. św. Mikołaja w Zakrzowie, 1855. Fot. <http://www.polskaniezwykla.pl/>
93. Warsztat Bernarda Kutzera, wystrój wnętrza (ołtarz główny, ołtarze boczne, nastawa chrzcielnicy) kościoła par. św. Mikołaja w Zakrzowie, 1847-1855. Stan przed 1945. Fot. archiwalna, reprod. <https://gdynia.fotopolska.eu/>
94. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny kościoła par. św. Trójcy w Leśnicy (woj. opolskie), 1852. Fot. <https://parafia.lesnica.pl/>
95. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny kościoła par. Wniebowzięcia NMP w Bruntálu, 1851-1855. Fot. <https://pl.wikipedia.org/>
96. Warsztat Bernarda Kutzera, grupa rzeźbiarska *Ukoronowanie cierniem* w kaplicy cmentarnej w Starym Měście pod Snežnikiem, 1854. Fot. <https://pl.wikipedia.org/>
97. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Solnikach Małych, 1858. Fot. Internet.
98. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Gliwicach-Łabędach, 1859-1860. Fot. <https://pl.wikipedia.org/>
99. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. ss. Piotra i Pawła w Bernarticach, 1859 (tabernakulum wtórne). Fot. A. Suchánek, <https://www.google.com/maps>
100. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. św. Jana Ewangelisty w Paczkowie, 1858-1859. Fot. <https://pl.wikipedia.org/>
101. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz w kaplicy św. Jana Nepomucena kościoła par. Podwyższenia Krzyża św. we Fryštácie, 1858-1860. Fot. <http://www.kopy.244.cz/>
102. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. św. Bartłomieja w Dlouhej Loučce, 1860-1861. Fot. <https://www.krasnecesko.cz/>
103. Warsztat Bernarda Kutzera, bracia Kutzer, ołtarz główny w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Hnojicach (fragment), 1863-1864. Fot. Internet.
104. Bernard Kutzer, *Pasterz z Jeziora (Seehirt)*, drewno, lata 40.-50. XIX w., zaginiony. Grafika reprod. wg *Die österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild*, Bd. 17, *Mähren und Schlesien*, Wien 1897.

105. Cyrill Kutzer, figura św. Jana Nepomucena, 1833, Rohle. Fot. <https://www.obec-rohle.cz/>
106. Cyrill Kutzer, tabernakulum ołtarza głównego w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Moravskim Berounie, 1836. Fot. <https://www.ok-tourism.cz/>
107. Cyrill Kutzer, pomnik Ukrzyżowania, 1841, Bílá Lhota-Řimice. Fot. <https://pl.wikipedia.org/>
108. Cyrill Kutzer, *Pietà* (fragment, krzyż uszkodzony), 1844, Police. Fot. <https://commons.wikimedia.org/>
109. Cyrill Kutzer, *Ukrzyżowanie*, 1844, Dvorce. Fot. <https://en.mapy.cz/>
110. Cyrill Kutzer, tabernakulum ołtarza głównego w kościele par. św. Jana Chrzciciela w Šumperku, ok. 1844-1850. Fot. <https://commons.wikimedia.org/>
111. Cyrill Kutzer, figura Chrystusa z Grobu Pańskiego w kościele par. Velkich Kuněticach (ob. w kościele par. w Supíkovicach), ok. 1850. Reprod. wg: M. Schenková, J. Olšovský, *Malířství a sochařství 19. Století...*
112. Warsztat Cyrilla Kutzera, ołtarz główny w kościele par. św. Prokopa w Lošticach, 1853. Fot. <https://cs.wikipedia.org/>
113. Patrizius Kutzer (atryb.), grupa rzeźbiarska Chrztu w Jordanie, ok. 1826-1833, nastawa chrzcielnicy, Ujazd, kościół par. św. Andrzeja. M. Schenková, J. Olšovský, *Malířství a sochařství 19. Století...*
114. Raimund Kutzer, szkic studyjny, przed 1849, SOkA Je. Fot. J. Gernat.
115. Raimund (Reinhold) Kutzer, szkic studyjny, przed 1849, SOkA Je. Fot. J. Gernat.
116. Raimund (Reinhold) Kutzer, szkic studyjny, przed 1849, SOkA Je. Fot. J. Gernat.
117. Raimund Kutzer (atryb.), projekt tabernakulum, 1849, VMJ, nr inw. H 5677. Fot. J. Gernat.
118. Raimund Kutzer, figura św. Łukasza (1855) w ołtarzu głównym kościoła par. Wniebowzięcia NMP w Bruntálu. Reprod. wg M. Schenková, J. Olšovský, *Malířství a sochařství 19. Století...*
119. Warsztat Raimunda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. św. Kunegundy w Pasece, 1866-1867. Fot. <http://www.paseka.kdu.cz/>
120. Warsztat Raimunda Kutzera, ołtarz św. Jana Chrzciciela w kościele par. Wszystkich Świętych w Starym Paczkowie, 1869. Fot. <https://polska-org.pl/>
121. Warsztat Raimunda Kutzera, ambona w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Bruntálu, 1874. Fot. <http://www.ceskycestovatel.cz/>
122. Raimund Kutzer z braćmi, figura św. Floriana, 1875, Horní Údolí. Fot. J. Gernat.
123. Warsztat Raimunda Kutzera, ołtarz św. Anny w kościele par. Nawiedzenia NMP w Mnichovie k. Vrbna, 1878. Reprod. wg M. Schenková, J. Olšovský, *Malířství a sochařství 19. Století...*
124. Raimund i Rafael Kutzer, ołtarz główny w kościele par. Nawiedzenia NPM w Mnichovie k. Vrbna, 1880. Reprod. wg M. Schenková, J. Olšovský, *Malířství a sochařství 19. Století...*
125. Warsztat Raimunda Kutzera, ołtarz Najśw. Serca Jezusa (fragment) w kościele par. św. Mikołaja w Jindřichovie ve Slezsku, 1879. Fot. <https://www.obecjindrichov.cz/>

126. Warsztat Raimunda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Jeseníku, 1884. Fot. J. Gernat.
127. Warsztat Raimunda Kutzera, ołtarz Najśw. Serca Marii w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Bruntálu, 1885. Reprod. wg M. Schenková, J. Olšovský, *Malířství a sochařství 19. Století...*
128. Warsztat Raimunda Kutzera, wystrój prezbiterium kościoła fil. św. Jana Chrzciciela w Horní Údolí, 1886-1889. Stan 1938. Reprod. wg R. Ritter, *Künstler der Heimat. Der politische Bezirk Freiwaldau mit den Gerichtsbezirken*, Hohenstadt 1938.
129. Warsztat Raimunda Kutzera, ołtarz główny w kościele fil. św. Jana Chrzciciela w Horní Údolí, 1886-1889 (fragment). Stan przed 1992. Fot. <http://www.alte-heimat-zuckmantel.de/>
130. Warsztat Raimunda Kutzera, ambona w kościele par. św. Jana Chrzciciela w Pisečnéj, 1887. Fot. <https://www.pisečna.cz/>
131. a-b. Warsztat Raimunda Kutzera, ołtarze główny i boczny w kościele par. św. Marii Magdaleny w Mladějovicach k. Šternberku, 1892-1893. Stan przed 1957. Fot. archiwalna, reprod. <https://www.mladejovice.cz/>
132. Warsztat Raimunda Kutzera, ambona w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Jeseníku, 1896. Fot. J. Gernat.
133. Warsztat Raimunda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. ss. Barbary i Katarzyny w Světlej Horze, 1896. Fot. Internet.
134. a-b. Warsztat Raimunda Kutzera: figury Najśw. Serca P. Jezusa (a.) i Najśw. Serca Marii (b.), 1897. Fot. J. Gernat.
135. Warsztat Raimunda Kutzera, ołtarz główny kościoła odpustowego na Górze św. Anny, 1897-1899, stan przed 1945. Fotografia archiwalna, reprod. <https://fotopolska.eu/>
136. Warsztat Raimunda Kutzera, ołtarz w kaplicy kościoła par. św. Michała Archaniola w Králíkach, 1903-1904. Fot. <https://pl.mapy.cz/>
137. Severin Kutzer, Grupa Ukrzyżowania w kościele par. św. Jadwigi w Supíkovicach, przed 1875. Reprod. wg M. Schenková, J. Olšovský, *Malířství a sochařství 19. Století...*
138. Rafael Kutzer, grupa figuralna Chrystusa na Górze Oliwnej, 2. poł. XIX w., Vlčice. Fot. J. Gernat.
139. Rafael Kutzer, kolumna maryjna, 1876, Česká Ves. Fot. <https://cs.wikipedia.org/>
140. Rafael Kutzer, krzyż cmentarny, pocz. XX w. (?), Bělá pod Pradědem-Adolfovice, cmentarz. Fot. <https://pl.mapy.cz/>
141. Reinhard Kutzer, projekt nastawy chrzcielnicy, przełom XIX-XX w. VMJ, nr inw. H 5659. Fot. J. Gernat.
142. Gotthard Kutzer, wariant projektu ambony dla kościoła par. w Chrzastowicach (fragment), pocz. XX w. Zbiory Andrzeja Betleja. Fot. J. Gernat.
143. Warsztat Gottharda Kutzera (atryb.), ambona w kościele par. Niep. Poczęcia NMP w Chrzastowicach, pocz. XX w. Fot. <https://fotopolska.eu/>
144. Gotthard Kutzer, projekt ołtarza przytęczowego do kościoła par. Trójcy św. w Leśnicy, po 1910. Zbiory Andrzeja Betleja. Fot. ze zbiorów Instytutu Historii Sztuki UJ w Krakowie [dalej: IHS UJ].

145. a-b. Warsztat Gottharda Kutzera (atryb.), ołtarze przytęczowe w kościele par. św. Trójcy w Leśnicy, po 1910. Fot. <https://parafia.lesnica.pl/>
146. Franz Thamm St. (1831-1902). Obraz olejny J. G. Müllera z 1893 r., zbiory prywatne. Fot. <http://franz-thamm.imk98.de/>
147. a-b. Franz Thamm St., figury aniołów w ołtarzu kaplicy św. Józefa, 1. poł. lat 60. XIX w., Wrocław, kościół Uniwersytecki Imienia Jezus. Fot. J. Gernat.
148. Warsztat Franza Thamma St., ołtarz główny w kościele par. św. Andrzeja w Kucharzowicach, poł. lat 60. XIX w. Fot. K. Thamm.
149. Franz Thamm St., figura św. Jana Nepomucena, ok. 1872, Osiek k. Strzegomia. Fot. J. Gernat.
150. Franz Thamm St., figura św. Antoniego, 1873, Pieszyce, kościół par. św. Jakuba Apostoła. Fot. <http://www.pieszyce-sw.jakub.archidiecezja.wroc.pl/>
151. Franz Thamm St., popiersie cesarza Wilhelma I w Łądku-Zdroju, 1873. Stan na pocz. XX w., fragment karty pocztowej z pocz. XX w. Reprod. <https://polska-org.pl/>
152. a-b. Warsztat Franza Thamma St., dekoracja kamieniarska pałacu Heinricha von Korna w Siedlimowicach (fragment), 1875-1876. Fot. J. Gernat.
153. a, b, c. Franz Thamm St., rzeźby ołtarza głównego w kościele par. Niepokalanego Poczęcia NMP w Złotym Stoku, ok. 1875-1877. Fot. J. Gernat.
154. Franz Thamm St., *Pietà*, 1876, Strachocin (ob. Stronie Śl.), kościół par. MB Królowej Polski i św. Maternusa. Fot. J. Gernat.
155. Franz Thamm St., figura Anioła Stróża, 2. poł. lat 70. XIX w., Strachocin (ob. Stronie Śl.), kościół par. MB Królowej Polski i św. Maternusa. Fot. J. Gernat.
156. Franz Thamm St., figura św. Jadwigi, ok. 1879, Legnica, kościół par. św. Jana. Fot. J. Gernat.
157. Franz Thamm St., figura św. Dominika, ok. 1879, Legnica, kościół par. św. Jana. Fot. J. Gernat.
158. Franz Thamm St., figura św. Barbary, ok. 1879, Legnica, kościół par. św. Jana. Fot. J. Gernat.
159. Franz Thamm St., figura Madonny z Dzieciątkiem, ok. 1879, Legnica, kościół par. św. Jana. Fot. J. Gernat.
160. Franz Thamm St., figura Madonny z Dzieciątkiem, przed 1880, Poczdam, katolicki kościół par. ss. Piotra i Pawła. Fot. G. Kemmether.
161. Franz Thamm St., figura Immaculaty w tympanonie głównego portalu wejściowego katedry św. Jana Chrzciciela we Wrocławiu, 1882. Fot. J. Gernat.
162. Franz Thamm St., figura św. Józefa w zwieńczeniu portalu wejściowego d. konwiktu św. Józefa we Wrocławiu, 1882. Fot. J. Gernat.
163. Franz Thamm St., *Ukrzyżowanie* przy kościele par. w Łądku-Zdroju, 1884. Fot. J. Gernat.
164. Franz Thamm St., relief Madonna z Dzieciątkiem i aniołami w tympanonie głównego portalu wejściowego kościoła par. św. Krzyża w Siemianowicach Śląskich, 1884. Fot. M. Mróz, <https://pl.wikipedia.org/>
165. Franz Thamm St., *Ukrzyżowanie*, 1885, Javorník, cmentarz. Fot. J. Gernat.

166. Franz Thamm St., figura Immaculaty w zwieńczeniu nagrobka J. Martineza, ok. 1886, Kudowa-Czermna. Fot. J. Gernat.
167. Franz Thamm St., figura Madonny z Dzieciątkiem w zwieńczeniu nagrobka H. Schüsslera, 1888, Ludwikowice Kłodzkie, cmentarz. Fot. J. Gernat.
168. Franz Thamm St., stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja I) w kościele par. MB Królowej Polski i św. Maternusa w Strachocinie (ob. Stronie Śl.), 1885-1889. Fot. J. Gernat.
169. Franz Thamm St., stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XII) w kościele par. MB Królowej Polski i św. Maternusa w Strachocinie (ob. Stronie Śl.), 1885-1889. Fot. J. Gernat.
170. Warsztat Franza Thamma St., *Pietà* nagrobna przy kościele par. w Sieroszowie, 1892. Fot. J. Gernat.
171. Warsztat Franza Thamma St., stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XII) w kościele par. św. Mikołaja w Radochowie, 1894. Fot. J. Gernat.
172. Warsztat Franza Thamma St., figura anioła w zwieńczeniu nagrobka A. Bartsch, 1894, Jodłów, cmentarz przykościelny. Fot. J. Gernat.
173. Warsztat Franza Thamma St., figura Anioła Stróża, 1895, Wambierzyce bazylika Nawiedzenia NMP. Fot. J. Gernat.
174. Warsztat Franza Thamma St., figura św. Marii Magdaleny, 1897, Wambierzyce bazylika Nawiedzenia NMP. Fot. J. Gernat.
175. Warsztat Franza Thamma St., figura św. Hieronima, 1897, Wambierzyce bazylika Nawiedzenia NMP. Fot. J. Gernat.
176. Warsztat Franza Thamma St., ołtarz Najśw. Serca Jezusa w kościele par. św. Józefa w Świdnicy, ok. 1900. Fot. <https://polska-org.pl/>
177. Warsztat Franza Thamma St., stacje Drogi Krzyżowej (fragment) w kościele par. św. Bartłomieja w Topoli, 1901. Fot. K. Pawłowski.
178. Franz Thamm St., *Ecce Homo*, 1901, Chełmsko Śląskie, kościół par. św. Rodziny. Fot. <https://pl.wikipedia.org/>
179. Franz Thamm Mł. (1857-1926). Fot. archiwalna ze zbiorów Klemensa Thamma. Reprod. <http://franz-thamm.imk98.de/>
180. Franz Thamm Mł., figura Matki Boskiej Różańcowej w ołtarzu bocznym, ok. 1919, Kudowa-Brzozowie, kościół fil. ss. Piotra i Pawła. Fot. J. Gernat.
181. a-b. Franz Thamm Mł., figurki szopki bożonarodzeniowej, 1887, Telgte, Glatzer Heimatstube. Fot. <http://franz-thamm.imk98.de/>
182. Paul Thamm (1865-1943). Fot. archiwalna ze zbiorów Klemensa Thamma. Reprod. <http://franz-thamm.imk98.de/>
183. Paul i Adolf Thamm, reliefy Tajemnic Różańca św. w Kaplicach Różańcowych Kalwarii Piekarskiej (fragment), 1894, Piekary Śląskie. Fot. Z. Stankiewicz, <https://www.google.com/maps>
184. Paul i Adolf Thamm, reliefy Tajemnic Różańca św. w Kaplicach Różańcowych Kalwarii Piekarskiej (fragment), 1894, Piekary Śląskie. Fot. Z. Stankiewicz, <https://www.google.com/maps>
185. Paul i Adolf Thamm, stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja I) w kościele par. św. Maurycego we Wrocławiu, 1899. Fot. J. Gernat.

186. Paul i Adolf Thamm, stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XII) w kościele par. św. Maurycego we Wrocławiu, 1899. Fot. J. Gernat.
187. Paul i Adolf Thamm, stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XIV) w kościele par. św. Maurycego we Wrocławiu, 1899. Fot. J. Gernat.
188. Paul i Adolf Thamm, stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XII) w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1901-1903. Fot. J. Gernat.
189. Paul i Adolf Thamm, stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XIV) w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1901-1903. Fot. J. Gernat.
190. Paul Thamm, nagrobek Aleksandra Ostrowicza, 1903, Łądek-Zdrój, d. cmentarz ewangelicki (ob. parafii katolickiej). Fot. J. Gernat.
191. Paul Thamm, nagrobek F. Bartscha (fragment), 1905, Jodłów, cmentarz przykościelny. Fot. J. Gernat.
192. a-b. Paul Thamm, szopka bożonarodzeniowa, 1909, Łądek-Zdrój, kaplica NMP „Na Pustkowiu”: stan ok. 1935 (a.) oraz ok. 1992 (b.). Reprod. wg: „Guda Obend!” Kalender 1935; <http://franz-thamm.imk98.de/>
193. Paul Thamm, *Ukrzyżowanie* (fragment), 1918, Jodłów. Stan w 2018 r. Fot. J. Gernat.
194. Paul Thamm, medalion pamiątkowy ku czci Josepha Köglera z kościoła par. św. Jana Chrzciciela w Ołdrzychowicach Kłodzkich, 1921, zbiory parafii w Ołdrzychowicach Kłodzkich. Fot. A. Mazoń.
195. Paul Thamm, pomnik nagrobny Franza i Augusta Rauerów, 1921, Łądek-Zdrój, d. cmentarz parafialny (ob. komunalny). Fot. K. Thamm, <http://franz-thamm.imk98.de/>
196. Paul Thamm, pomnik Poległych w I wojnie światowej członków łądeckiej parafii przy kościele par. w Łądku, 1928, stan przed 1945. Reprod. <https://polska-org.pl/>
197. Paul Thamm, stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XII) w bazylice Nawiedzenia NMP w Wambierzycach, 1933. Fot. J. Gernat.
198. Paul Thamm, stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XIII) w bazylice Nawiedzenia NMP w Wambierzycach, 1933. Fot. J. Gernat.
199. Adolf Thamm (1872-1927). Fot. archiwalna ze zbiorów Klemensa Thamma.
200. Adolf Thamm, stacja XIII (*Zdjęcie z krzyża*) Drogi Krzyżowej w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, ok. 1901-1903. Fot. Gernat.
201. Paul i Adolf Thamm (wystrój rzeźbiarski), ołtarz św. Rodziny w kościele minorytów MB Różańcowej w Kłodzku, pocz. XX w. Fot. Gernat.
202. Adolf Thamm, św. Anna z Marią w ołtarzu św. Anny w kościele minorytów MB Różańcowej w Kłodzku, pocz. XX w. Fot. Gernat.
203. Paul lub Adolf Thamm, *Oplakiwanie* w ołtarzu *Piety* w kościele minorytów MB Różańcowej w Kłodzku, pocz. XX w. Fot. Gernat.
204. Warsztat Adolfa Thamma, szopka bożonarodzeniowa w kościele katedralnym ss. Stanisława i Wacława w Świdnicy, 1924-1926. Fot. Gernat.
205. Warsztat Adolfa Thamma, szopka domowa, połowa lat 20. XX w., zbiory prywatne. Fot. <http://franz-thamm.imk98.de/>
206. Adolf Thamm (atryb.), stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XII) w kościele odpustowym Nawiedzenia NMP w Bardzie, ok. 1920-1927. Fot. J. Gernat.

207. Adolf Thamm (atryb.), stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XIII) w kościele odpustowym Nawiedzenia NMP w Bardzie, ok. 1920-1927. Fot. J. Gernat.
208. Adolf Thamm, głowy końskie w zwieńczeniu słupów bramnych stadniny A. Beiera w Rusocinie, ok. 1920-1927 (niezachowane), stan przed 1945. Reprod. <http://franz-thamm.imk98.de/>
209. Adolf Thamm, głowa Chrystusa, relief, ok. 1920-1927, zbiory prywatne, Niemcy. Fot. <http://franz-thamm.imk98.de/>
210. Adolf Thamm, figura Chrystusa, ok. 1920-1927 (ramiona wtórne), zbiory prywatne, Niemcy. Fot. <http://franz-thamm.imk98.de/>
211. Łądek-Zdrój, kamienica Klahrów przy rynku, stan obecny. Fot. <https://commons.wikimedia.org/>
212. Łądek-Zdrój, kamienica Klahrów przy rynku, stan w latach 30. XX w. Reprod. <https://polska-org.pl/>
213. Portal wejściowy kamienicy Klahrów, stan przed 1945. Na pierwszym planie ołtarzyk procesyjny M. Klahra St., do 1945 r. przechowywany wewnątrz budynku. Fot. ze zbiorów Śląskiego Muzeum Ziemi w Opawie, Archiwum Brauna [dalej: SZMO AB].
214. Warsztat Michaela Klahra St., płaskorzeźba z wizerunkiem Madonny Kłodzkiej na fasadzie kamienicy Klahrów, po 1739, stan obecny. Fot. <https://pl.wikipedia.org/>
215. Monachium, dom Egida Quirina Asama, fasada. Fot. <https://de.wikipedia.org/>
216. Łądek-Zdrój, kamienica Klahrów przy rynku, fasada. Fot. <https://pl.wikipedia.org/>
217. Łądek-Zdrój, kamienica Klahrów, XVIII-wieczny korytarz wewnątrz budynku. Fot. <https://pl.wikipedia.org/>
218. Łądek-Zdrój, dom przy ul. Kłodzkiej 2a w miejscu dawnego warsztatu rzeźbiarskiego Klahrów. Fot. <https://polska-org.pl/>
219. Horní Údolí, dom nr 34 – dom rodzinny i warsztat Kutzerów, stan na przełomie XIX-XX w. Fot. ze zbiorów Matěja Mateli.
220. Horní Údolí, dom nr 34 – dom rodzinny i warsztat Kutzerów, stan ok. lat 20.-30. XX w. Fot. ze zbiorów Matěja Mateli.
221. Opole, kamienica przy ul. Luboszyckiej 14 – miejsce zamieszkania i warsztatu Gottharda Kutzera, stan obecny. Fot. <https://polska-org.pl/>
222. Łądek-Zdrój, fragment uzdrowskiej części miasta na karcie pocztowej z pocz. XX w. Po prawej stronie zaznaczony dom i pracownia Franza Thamma St. przy Karpensteinerstraße (ob. ul. Zamkowa 12). Reprod. <https://polska-org.pl/>
223. Friedrich Drake (1805-1882) w swoim berlińskim atelier, litografia opublikowana w „Die Gartenlaube“, Hft. 49, 1869.
224. Georg Busch (1862-1943) w swoim atelier, fotografia z 1912 r. Reprod. <https://de.wikipedia.org/>
225. Galeria sztuki w łądeckim domu malarza Leo Richtera (1888-1958), fotografia archiwalna z lat 20.-30. XX w., ze zbiorów Wojciecha Ciężkowskiego.
226. Łądek-Zdrój, dom przy ul. Lipowej 2 – miejsce zamieszkania oraz atelier Franza Thamma Mł., stan w 2013 r. Fot. <https://polska-org.pl/>

227. Łądek-Zdrój, ul. Zamkowa 12, dom rodzinny Thammów, stan w 2012 r. Fot. <https://polska-org.pl/>
228. Nysa, hotel „Weiser Schwan” (ob. hotel „Piast”), po lewej budynek, w którym ok. 1903-1904 r. prawdopodobnie zlokalizowane było pierwsze atelier Adolfa Thamma. Fragment zdjęcia reklamowego hotelu z 1925 r. Reprod. <https://polska-org.pl/>
229. Nysa, fragment zabudowy ul. Celnej, pośrodku kamienica przy Zollstraße 60 (ob. ul. Celna 8) – miejsce zamieszkania oraz atelier Adolfa Thamma ok. 1907-1908 r. Po lewej stronie trzy domy dalej kamienica pod adresem Zollstraße 57 (oznaczona czerwoną strzałką), gdzie rzeźbiarz mieszkał i pracował ok. 1911-1912 r. Fragment karty pocztowej z lat ok. 1900-1915 r. Reprod. <https://fotopolska.eu/>
230. Nysa, kamienica przy ul. Celnej 8 (dawniej Zollstraße 60), stan obecny (2021). Fot. <https://fotopolska.eu/>
231. Adolf Thamm w swoim atelier podczas pracy nad figurami szopki bożonarodzeniowej dla kościoła farnego w Świdnicy, 1926. Fot. ze zbiorów Klemensa Thamma.
232. Skład osobowy Warsztatów Sztuki Chrześcijańskiej Franza Simona, na pierwszym planie Adolf Thamm (drugi od prawej) wraz ze swoimi pomocnikami warsztatowymi, po lewej (we fraku) Franz Simon, właściciel manufaktury. Fotografia reklamowa z lat 20. XX w., ze zbiorów Klemensa Thamma, reprod. <http://franz-thamm.imk98.de/>
233. Skład osobowy oraz wyroby Warsztatów Sztuki Chrześcijańskiej Franza Simona, po prawej stronie ołtarza stoi Adolf Thamm wraz ze swoimi pomocnikami warsztatowymi, fotografia reklamowa z lat 20. XX w., ze zbiorów Klemensa Thamma, reprod. <http://franz-thamm.imk98.de/>
234. Michael Klahr St., projekt prospektu organowego dla kościoła par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1722, rysunek tuszem, podmalowany akwarelą, papier, APPPTJ, sygn. 5016/36. Fot. ze zbiorów Muzeum Narodowego we Wrocławiu, archiwum fotograficzne Działu Rzeźby Galerii Sztuki XVI–XIX w. [dalej: MNWr AFDR].
235. Warsztat Michaela Klahra St., Thomas Berger (roboty stolarskie), prospekt organowy w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku (fragment), 1722-1724. Fot. J. Gernat.
236. Michael Klahr St., rysunek projektowy kolumny Trójcy św. na rynku w Łądku-Zdroju, rysunek tuszem, lawowany (?), przed 1739, zaginiony. Reprod. wg fotografii archiwalnej, ze zbiorów AFIHS UAM.
237. Warsztat Michaela Klahra St., kolumna Trójcy św. na rynku w Łądku-Zdroju, ok. 1739-1741, stan przed 1945. Reprod. wg fotografii archiwalnej, ze zbiorów AFIHS UAM.
238. Michael Klahr St., szkicownik (fragment), zaginiony. Fot. ze zbiorów MNWr AFDR.
239. Michael Klahr St., model figury Immaculaty, drewno polichromowane (?), przed 1739, zaginione. Fot. ze zbiorów MNWr AFDR.
240. Warsztat Michaela Klahra St., kolumna Trójcy św., figura Immaculaty, ok. 1739-1741, Łądek-Zdrój. Fot. ze zbiorów AFIHS UAM.
241. Il. 241. Warsztat Michaela Klahra St., figura *Mater Dolorosa*, Łądek-Zdrój, Kawiarnia Artystyczna „Dom Klahra”), ok. 1740. Fot. J. Gernat.
242. Michael Klahr St., *bozzetto* krucyfiksu, terakota, przed 1732, zaginione. Fot. ze zbiorów MNWr AFDR.

243. Warsztat Michaela Klahra St. (atryb.), figura Chrystusa z ołtarza Ukrzyżowania w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, ok. 1732. Fot. J. Gernat.
244. Warsztat Michaela Klahra St., *Ukrzyżowanie* w kościele par. Narodzenia NMP w Łądku-Zdroju, 1741. Fot. J. Halicki, <https://pl.wikipedia.org>
245. Michael Klahr St., *bozzetto* Immaculaty, drewno, przed 1729, zaginione. Reprod. wg R. Hauck, *Bad Landeck / Schlesien*, Leimen/Heidelberg 1973.
246. Naśladowca Michaela Klahra St., figura Immaculaty z ołtarza bocznego w kościele par. św. Marcina w Roztokach, ok. 1729-1730. Fot. J. Gernat.
247. Warsztat Michaela Klahra St., modelletto figury Chrystusa Zmartwychwstałego, drewno polichromowane, ok. 1735–1740, zaginione. Reprod. wg R. Hauck, *Bad Landeck / Schlesien*, Leimen / Heidelberg 1973.
248. Warsztat Michaela Klahra St., figura Chrystusa Zmartwychwstałego, ok. 1735-1741, Łądek-Zdrój, plebania kościoła par. Reprod. wg *Michał Klahr Starszy i jego theatrum sacrum*, [kat. wyst.], oprac. R. Nowak, Kłodzko 1992.
249. Michael Klahr St., *modello* anioła, drewno, ok. 1729, zaginione. Fot. ze zbiorów SZMO AB.
250. Warsztat Michaela Klahra St., figura anioła z ołtarza św. św. Jana Nepomucena w kościele par. św. Marcina w Roztokach, ok. 1729. Fot. ze zbiorów AFIHS UAM.
251. Michael Klahr St., *bozzetto* putta, terakota, 1730. Norymberga, Germanisches Nationalmuseum. Reprod. wg: E.W. Braun, *Ein Bozzetto von Michael Klahr d. Ä.*, „Jahrbuch des Verbandes der deutschen Museen in der Tschechoslowakischen Republik” I, 1931.
252. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura putta z ołtarza św. Barbary w kościele fil. Wniebowzięcia NMP w Nowej Wsi, ok. 1792. Fot. J. Gernat.
253. Michael Klahr St., *bozzetto* św. Andrzeja, terakota, 1740, zaginione. Fot. ze zbiorów SZMO AB.
254. Michael Klahr St. (?), *bozzetto* Chrystusa Zmartwychwstałego, terakota, zaginione, stan przed 1945. Fot. ze zbiorów SZMO AB.
255. Michael Klahr St. (?), *bozzetto* płaczki klęczącej nad sarkofagiem, drewno, po 1721 (?), zaginione, stan przed 1945. Fot. ze zbiorów SZMO AB.
256. Matthias Bernhard Braun, figura płaczki z nagrobka Anny Miselius, ok. 1721, Josefov, twierdza, lapidarium. Fot. Internet.
257. Warsztat Michaela Klahra St., figura św. Jana Nepomucena z ołtarza bocznego w kościele par. św. Marcina w Roztokach, ok. 1729, stan przed 1987. Fot. ze zbiorów AFIHS UAM.
258. Michael Klahr St., ołtarzyk procesyjny (fragment), ok. 1725–1727, zaginiony, stan przed 1945. Fot. ze zbiorów SZMO AB.
259. Warsztat Michaela Klahra St., figura św. Barbary, ok. 1728, Kąty Bystrzyckie, kościół fil. św. Katarzyny, ołtarz główny. Fot. ze zbiorów AFIHS UAM.
260. Warsztat Michaela Klahra St. (atryb.), figura Marii Magdaleny z ołtarza Ukrzyżowania w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, ok. 1732. Fot. J. Gernat

261. Augustin Neureutter, rycina przedstawiająca grupę figuralną św. Franciszka Serafickiego na Moście Karola w Pradze. Reprod. wg: A. Neürautter, *Statuae Pontis Pragensis Das ist Der Weit- und Breit berühmten Prager Brücken Von Verschiedenen Wohlthättern Und Verehrern der Lieben Heiligen Gottes Herrlich Angegebene Und von Trefflichen Bildhauern Kunstmässig Ausgeführte Säulen-Bilder*, [Prag] 1714, München, Bayerische Staatsbibliothek. Fot. <http://daten.digitale-sammlungen.de>
262. Warsztat Michaela Klahra St., figura anioła z prospektu organowego w kościele par. Wniebowzięcia NPM w Kłodzku, 1722–1724. Fot. ze zbiorów AFIHS UAM.
263. Gerard Audran, studium proporcji syna Laokoona. Reprod. wg: G. Audran, *Les proportions du corps humain mesurées sur les plus belles statues de l'antiquité*, Paris 1680.
264. Warsztat Michaela Klahra St., figura św. Hieronima z ambony w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1716-1717. Fot. <https://pl.wikipedia.org>
265. Pieter van Lint, Wenus Medycejska, 1640, rysunek, papier, Nowy Jork, Metropolitan Museum of Art., fot. <https://www.metmuseum.org/>
266. Warsztat Michaela Klahra St., figura św. Apolonii, 1728, Konradów kościół fil. Podwyższenia Krzyża św., stan przed 1945. Fot. ze zbiorów MZK AH.
267. Georg Leonhard Weber, figura św. Małgorzaty, ok. 1704-1711, Świdnica kościół katedralny ss. Stanisława i Wacława. Reprod. wg: D. Galewski, *Jezuici wobec tradycji średniowiecznej. Barokizacje kościołów w Kłodzku, Świdnicy, Jeleniej Górze i Żaganiu*, Kraków 2012.
268. Autor nieznany, szkic przedstawiający scenę *Koronacji NMP*, rysunek tuszem, lawowany, podmalowany akwarelą (?), 1. połowa XVIII w., zaginiony. Fot. ze zbiorów SZMO AB.
269. Michael Ignatz Klahr, figura Boga Ojca, 1754, Opawa, Slezské zemské muzeum. Fot. J. Gernat.
270. Warsztat Michaela Klahra St., figura Boga Ojca w zwieńczeniu ambony w kościele par. św. Marcina w Roztokach, ok. 1729-1730. Fot. J. Gernat.
271. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura Matki Boskiej Bolesnej z ołtarza głównego w kościele fil. Wniebowzięcia NMP w Nowej Wsi, 1792-1793. Fot. J. Gernat.
272. Warsztat Michaela Klahra St., figura Marii Magdaleny z konfesjonałów w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, ok. 1720. Fot. J. Gernat.
273. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura Marii Wniebowziętej w zwieńczeniu ołtarza głównego w kościele fil. Wniebowzięcia NMP w Nowej Wsi, 1792-1793. Fot. J. Gernat.
274. Warsztat Michaela Klahra St., figura Marii Wniebowziętej w zwieńczeniu ołtarza Wniebowzięcia w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1725. Fot. J. Gernat.
275. Warsztat Michaela Ignatza Klahra (atryb.), figura Chrystusa Zmartwychwstałego w kościele par. św. Mikołaja w Radochowie, lata 70. XVIII w. Fot. J. Gernat.
276. Warsztat Michaela Ignatza Klahra (atryb.), figura Chrystusa Zmartwychwstałego w kościele par. św. Marii Magdaleny w Gorzanowie, lata 80. XVIII w. Fot. J. Gernat.
277. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura św. Józefa z Dzieciątkiem, ok. 1775-1778, Łądek, kościół par. Narodzenia NMP. Fot. J. Gernat.
278. Johann Joseph Prause, figura św. Józefa z Dzieciątkiem, 1741-1742, Vlčice, kościół par. św. Bartłomieja. Fot. T. Ziegler, <https://www.google.com/maps/>

279. Michael Ignatz Klahr, *bozzetto* anioła, drewno, przed 1768. Fot. ze zbiorów SZMO AB.
280. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura anioła z ołtarza głównego w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Różance, 1768. Fot. Jacek Gernat.
281. Michael Ignatz Klahr, *modelletto* ołtarza głównego kościoła par. w Łądku-Zdroju, ok. 1790, Wrocław, Kuria Metropolitalna Wrocławska. Fot. J. Gernat.
282. Warsztat Michaela Ignatza Klahra (rzeźby), Leopold Ludwig (roboty stolarskie), ołtarz główny w kościele par. Narodzenia NMP w Łądku, 1791-1792. Fot. ze zbiorów Instytutu Herdera w Marburgu.
283. Warsztat Michaela Ignatza Klahra (atryb.), model krucyfiksu. Fot. ze zbiorów MNWr AFDR.
284. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura anioła z ołtarza głównego w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Różance, 1768. Fot. Jacek Gernat.
285. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura anioła z ołtarza głównego w kościele fil. św. Józefa w Ponikwie, 1778. Fot. Jacek Gernat.
286. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura anioła z ołtarza głównego w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Nowej Wsi, 1792-1793. Fot. Jacek Gernat.
287. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura św. Franciszka Ksawerego z ołtarza głównego w kościele fil. św. Sebastiana w Orłowcu, 1772. Fot. Jacek Gernat.
288. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura św. Franciszka Ksawerego, ok. 1775-1778, Łądek-Zdrój, kościół par. Narodzenia NMP. Fot. Jacek Gernat.
289. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, ambona w kościele par. św. Mikołaja w Domaszkowie, 1764. Fot. ze zbiorów AFIHS UAM.
290. Franz Xaver Habermann, wzór ambony nr 2 seria 166, zbiory Andrzeja Betleja. Fot. ze zbiorów IHS UJ.
291. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, Leopold Ludwig (roboty stolarskie), ołtarz główny w kościele fil. św. Józefa w Ponikwie, 1778. Fot. ze zbiorów AFIHS UAM.
292. Franz Xaver Habermann, wzór ołtarza nr 1, seria 49, zbiory Andrzeja Betleja. Fot. ze zbiorów IHS UJ.
293. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, Joseph Beschorner i Georg Scharf (roboty stolarskie), ołtarz główny w kościele fil. Wniebowzięcia NMP w Nowej Wsi, 1792-1793. Fot. J. Gernat.
294. Johann Michael Leuchte, wzór ołtarza nr 7 ze zbioru *Unterschiedliche Neu Invenierte Altäre mit darzu gehörigen Profillen u. Grundrißen*, zbiory Andrzeja Betleja. Fot. ze zbiorów IHS UJ.
295. Casimir i David Klahr, Krzyż młynarza (fragment), 1829, Łądek-Zdrój. Fot. J. Gernat.
296. Casimir i Cajetan Klahr, *Ukrzyżowanie* (fragment), 1818, Lewin Kłodzki-Miejski Lasek. Fot. A. Kolbiarz.
297. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura Matki Boskiej Bolesnej z ołtarza głównego w kościele par. św. Jakuba w Krosnowicach, 1794. Fot. J. Gernat.
298. Casimir i Cajetan Klahr, *Ukrzyżowanie* (fragment), 1818, Lewin Kłodzki-Miejski Lasek. Fot. A. Kolbiarz.
299. Casimir Klahr (atryb.), krzyż cmentarny (fragment), 1822, Łądek-Zdrój, cmentarz komunalny. Fot. Jacek Gernat.

300. Casimir i David Klahr, Krzyż młynarza (fragment), 1829, Łądek-Zdrój. Fot. J. Gernat.
301. Casimir i David Klahr, krzyż cmentarny (fragment), 1834, Szalejów Dolny, cmentarz przykościelny. Fot. J. Gernat.
302. Ignatz Klahr, *Ukrzyżowanie* (fragment), 1805, Łądek-Zdrój. Fot. Jacek Gernat.
303. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura Chrystusa z ołtarza głównego w kościele par. św. Jakuba w Krosnowicach, 1794. Fot. J. Gernat.
304. Ignatz Klahr, figura św. Jana Nepomucena (fragment), 1809, Goszów. Fot. G. Szpulak.
305. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura św. Jana Nepomucena, 1776, Domaszków, kościół par. św. Mikołaja. Fot. ze zbiorów MZK AH.
306. Heinrich Klahr, figura św. Jana Nepomucena w okolicach Radochowa (fragment), 1809. Fot. J. Gernat.
307. Heinrich Klahr, figura św. Jana Nepomucena na d. cmentarzu cholerycznym (fragment), 1803, Trzebieszowice. Fot. J. Gernat.
308. Heinrich Klahr (atryb.), krucyfiks przy drodze do Studzienna (fragment), 1811, Chocieszów. Fot. J. Gernat.
309. Casimir Klahr, Franz Rosenberger (roboty kamieniarskie), Kolumna Koronacji Marii (fragment), 1813, Kralíky. Fot. J. Gernat.
310. Casimir i Cajetan Klahr (atryb.), *Ukrzyżowanie* (fragment), 1826, Jaworek. Fot. J. Gernat.
311. Augustin Neureutter, fragment ryciny przedstawiającej grupę figuralną św. Barbary na Moście Karola w Pradze. Reprod. wg: A. Neürautter, *Statuae Pontis Pragensis...* Fot. <http://daten.digitale-sammlungen.de>
312. Warsztat Michaela Klahra St., figura Chrystusa z bramki ambony w kościele Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1716-1717. Fot. A. Kolbiarz, reprodukcja wg A. Kolbiarz, *Michael Klahr Starszy, Paul Stralano i rzeźba barokowa w Świdnicy. Nowe uwagi na temat edukacji artystycznej Klahra*, „Roczniki Sztuki Śląskiej” XXVII, 2018.
313. Carl Sebastian Plag, figura św. Józefa z ołtarza św. Anny w kościele Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1713. Fot. A. Kolbiarz, reprodukcja wg: A. Kolbiarz, *Michael Klahr Starszy...*
314. Georg Leonhard Weber, figura św. Floriana, 1720, Świdnica, rynek. Fot. A. Kolbiarz, reprodukcja wg: A. Kolbiarz, Michael Klahr Starszy....
315. Georg Leonhard Weber, figura Matki Boskiej Bolesnej z ołtarza głównego w kościele św. Barbary w Żelaznym Moście, 1. tercja XVIII w. Fot. A. Kolbiarz, reprodukcja wg A. Kolbiarz, *Michael Klahr Starszy...*
316. Warsztat Michaela Klahra St., figura anioła z prospektu organowego w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1722-1724. Fot. J. Gernat.
317. Johann Riedel, figura anioła z ołtarza Niepokalanego Poczęcia NMP w kościele katedralnym ss. Stanisława i Wacława w Świdnicy, 1696. Fot. A. Kolbiarz, reprodukcja wg A. Kolbiarz, *Michael Klahr Starszy...*
318. Warsztat Michaela Klahra St., figura anioła z konfesjonałów w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1720. Fot. J. Gernat.

319. Johann Riedel, figura anioła z ołtarza św. Franciszka Xawerego w kościele katedralnym ss. Stanisława i Waclawa w Świdnicy, 1699. Fot. A. Kolbiarz, reprodukcja wg A. Kolbiarza, *Michael Klahr Starszy...*
320. Johann Riedel, figura Chrystusa Ukrzyżowanego z ołtarza Ukrzyżowania w kościele katedralnym ss. Stanisława i Waclawa w Świdnicy, 1699. Fot. A. Kolbiarz, reprodukcja wg A. Kolbiarza, *Michael Klahr Starszy...*
321. Johann Riedel, figura Chrystusa z Grupy Ukrzyżowania w kościele katedralnym ss. Stanisława i Waclawa w Świdnicy, 1704. Fot. A. Kolbiarz, reprodukcja wg A. Kolbiarza, *Michael Klahr Starszy...*
322. Warsztat Michaela Klahra St., Johann Kostelnik (?), ambona w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1716-1717. Fot. <https://commons.wikimedia.org/>
323. Johann Riedel, ambona w kościele katedralnym ss. Stanisława i Waclawa w Świdnicy, 1697-1698. Fot. <https://polska-org.pl/>
324. Georg Franz Pacák, Johann Kostelnik, ambona w kościele MB Wspomożenia Wiernym na Chlumku w Luży, ok. 1706-1708. Fot. <https://www.npu.cz/>
325. Warsztat Michaela Klahra St., zwieńczenie ambony w kościele par. św. Jerzego w Wilkanowie, ok. 1736. Fot. J. Gernat.
326. Johann Riedel, zwieńczenie ambony w kościele katedralnym ss. Stanisława i Waclawa w Świdnicy, 1697-1698. Fot. A. Kolbiarz, reprodukcja wg A. Kolbiarza, *Michael Klahr Starszy...*
327. Michael Kössler, figura Boga Ojca ze zwieńczenia ambony w kościele św. Michała Archanioła w Brannej, 1718. Fot. A. Kolbiarz, reprodukcja wg: A. Kolbiarza, *Michael Klahr Starszy...*
328. Johann Riedel, figura anioła ze zwieńczenia ołtarza głównego w kościele katedralnym ss. Stanisława i Waclawa w Świdnicy, 1692-1694. Fot. A. Kolbiarz, reprodukcja wg A. Kolbiarza, *Michael Klahr Starszy...*
329. Warsztat Michaela Klahra St., ambona w kościele par. św. Jerzego w Wilkanowie (fragment), ok. 1736. Fot. ze zbiorów AFIHS UAM.
330. Carl Sebastian Plag, ambona w kościele odpustowym Nawiedzenia NMP w Wambierzycach (fragment), 1723. Fot. J. Gernat.
331. Warsztat Michaela Klahra St., ambona w kościele par. św. Marcina w Roztokach (fragment), ok. 1729-1730. Fot. J. Gernat.
332. Christoph Tausch (projekt), ołtarz główny w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1728-1729. Fot. <https://pl.wikipedia.org/>
333. Matthias Bernhard Braun, Chrystus Ukrzyżowany z kościoła par. św. Barbary w Valkeřicach, 1728. Fot. Internet.
334. Matthias Bernhard Braun, Chrystus Ukrzyżowany z refektarza letniego klasztoru cystersów w Plasach, po 1720, Praga, Národní galerie. Fot. <https://sbirky.ngprague.cz/>
335. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura aniołka w zwieńczeniu ambony w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Różance, 1762. Fot. J. Gernat.
336. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura anioła z ołtarza głównego w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Różance, 1768. Fot. J. Gernat.

337. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura Abrahama z ołtarza głównego w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Różance, 1768 (fragment). Fot. J. Gernat.
338. Warsztat Michaela Klahra St., figura Dawida (fragment) z prospektu organowego w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1722-1724. Fot. ze zbiorów AFIHS UAM.
339. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura anioła z ołtarza św. Barbary w kościele fil. Wniebowzięcia NMP w Nowej Wsi, ok. 1792. Fot. J. Gernat.
340. Warsztat Michaela Klahra St., figura anioła grającego na mandolinie z prospektu organowego w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1722-1724. Fot. ze zbiorów AFIHS UAM.
341. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura Chrystusa Ukrzyżowanego z ołtarza głównego w kościele fil. Podwyższenia Krzyża św. w Konradowie, ok. 1794. Fot. J. Gernat.
342. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura Chrystusa Ukrzyżowanego z ołtarza głównego w kościele fil. Wniebowzięcia NMP w Nowej Wsi, 1792-1793. Fot. J. Gernat.
343. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura aniołka z ambony w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Różance, 1768. Fot. J. Gernat.
344. Johann Joseph Prause, figura aniołka z ambony w kościele par. św. Andrzeja w Lubnowie, lata 50. XVIII w. Fot. A. Kolbiarz.
345. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura anioła z ołtarza głównego w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Różance, 1768. Fot. J. Gernat.
346. Johann Joseph Prause, figura anioła z ołtarza głównego w kościele fil. św. Jana Nepomucena w Chałupkach, 1747. Fot. A. Kolbiarz.
347. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura Abrahama z ołtarza głównego w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Różance, 1768. Fot. J. Gernat.
348. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura anioła z ołtarza głównego w kościele fil. św. Sebastiana w Orłowcu, 1772. Fot. J. Gernat.
349. Ludwig Andreas Jäschke, figura św. Wawrzyńca z ołtarza św. Floriana w kościele pocysterskim Wniebowzięcia NMP i św. Jana Chrzciciela, ok. 1757. Fot. J. Gernat.
350. Ludwig Andreas Jäschke, figura św. Anny z ołtarza św. Anny w kościele pocysterskim Wniebowzięcia NMP i św. Jana Chrzciciela, 1757. Fot. J. Gernat.
351. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura Caritas z ołtarza głównego w kościele par. św. Mikołaja w Domaszkowie, 1776. Fot. ze zbiorów AFIHS UAM.
352. Ludwig Andreas Jäschke, figura św. Wincentego z ołtarza św. Floriana w kościele pocysterskim Wniebowzięcia NMP i św. Jana Chrzciciela, ok. 1757. Fot. J. Gernat.
353. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura św. Rocha (fragment) z ołtarza głównego w kościele fil. św. Sebastiana w Orłowcu, 1772. F. J. Gernat.
354. Ludwig Andreas Jäschke, figura św. Joachima (fragment), ok. 1750, Bardo, kościół odpustowy Narodzenia NMP. Fot. ze zbiorów AFIHS UAM.
355. Ludwig Andreas Jäschke, rama obrazu ołtarza głównego w kościele fil. MB Bolesnej w Bobolicach, 1759. Fot. A. Mazoń.
356. Ludwig Andreas Jäschke, ołtarz główny w kościele par. św. Jadwigi w Ząbkowicach Śląskich, ok. 1756. Fot. <http://www.polskaniezwykla.pl/>

357. Andreas Zahner, ołtarz główny w kościele par. św. Jerzego w Wilkanowie, ok. 1736. Fot. ze zbiorów MZK AH.
358. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, kolumna maryjna (fragment), 1781, Bystrzyca Kłodzka. Fot. J. Gernat.
359. Anton Jörg, kolumna Trójcy św. (fragment), 1736, Bystrzyca Kłodzka, rynek. Fot. <https://commons.wikimedia.org/>
360. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura św. Jana Chrzciciela, 1775-1778, Łądek-Zdrój, kościół par. Narodzenia NMP. Fot. J. Gernat.
361. Anton Österreich, figura św. Jana Chrzciciela, ok. 1725, Rudy Wielkie, kościół pocysterski Wniebowzięcia NMP, stan przed 1945. Reprod. <https://polska-org.pl/>
362. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura św. Pawła z ołtarza głównego w kościele par. św. Marii Magdaleny w Gorzanowie, 1783-1786. Fot. J. Gernat.
363. Johann Schubert, figura św. Jana Nepomucena, 1776-1779, Głogówek, kościół par. św. Bartłomieja. Fot. <https://commons.wikimedia.org/>
364. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura św. Elżbiety z ołtarza św. Anny w kościele par. św. Mikołaja w Domaszkowie, 1795. Fot. J. Gernat.
365. Johann Schubert, figura św. Jana z ołtarza głównego w kościele par. św. Bartłomieja w Głogówku, 1776-1779. Fot. <https://www.wartezobaczenia.pl/>
366. Bernard Kutzer, projekt ołtarza głównego kościoła fil. Imienia NMP w Rejvízie, Opawa, Slezské zemské muzeum [dalej: SZMO], nr inw. nr inw. U 153. Fot. J. Gernat.
367. Bernard Kutzer, projekt ołtarza głównego kościoła par. św. Katarzyny w Horním Benešovie, 1827, VMJ, nr inw. H 5704. Fot. J. Gernat.
368. Bernard Kutzer, projekt rekonstrukcji spalonego ołtarza głównego kościoła par. Wniebowzięcia NMP w Zlatých Horach (fragment), 1833, VMJ, nr inw. H 5706, 2. Fot. J. Gernat.
369. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Zlatých Horach, ok. 1833. Fot. J. Gernat.
370. Bernard Kutzer, projekt rekonstrukcji spalonego ołtarza głównego kościoła par. Wniebowzięcia NMP w Zlatých Horach (fragment), 1833, VMJ, nr inw. H 5706, 2. Fot. J. Gernat.
371. Warsztat Bernarda Kutzera, tabernakulum ołtarza głównego w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Zlatých Horach, ok. 1833. Fot. J. Gernat.
372. Bernard Kutzer, studium projektowe ołtarza głównego kościoła św. Michała Archanioła w Vrbnie pod Pradědem, ok. 1841, zbiory Andrzeja Betleja. Fot. ze zbiorów IHS UJ.
373. Bernard Kutzer, projekt ołtarza głównego kościoła św. Michała Archanioła w Vrbnie pod Pradědem, 1841, VMJ, nr inw. H 5710. Fot. ze zbiorów IHS UJ.
374. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele św. Michała Archanioła w Vrbnie pod Pradědem, 1841-1847. Fot. <https://www.flickr.com/>
375. Bernard Kutzer, projekt wariantowy ambony do kościoła par. św. Michała Archanioła w Vrbnie pod Pradědem, ok. 1841, Muzeum w Bruntálu [dalej: MuBru] nr inw. 43/84. Fot. J. Gernat.

376. Bernard Kutzer, projekt wariantowy ambony do kościoła par. św. Michała Archanioła w Vrbnie pod Pradědem, ok. 1841, VMJ, nr inw. H 5711. Fot. J. Gernat.
377. Bernard Kutzer (atryb.), rysunek techniczny ambony do kościoła par. św. Michała Archanioła w Vrbnie pod Pradědem, ok. 1841, SOkA Je. Fot. J. Gernat.
378. Bernard Kutzer (atryb.), rysunek techniczny ambony do kościoła par. św. Michała Archanioła w Vrbnie pod Pradědem, ok. 1841, SOkA Je. Fot. J. Gernat.
379. Warsztat Bernarda Kutzera, ambona w kościele par. św. Michała Archanioła w Vrbnie pod Pradědem, 1841-1847. Fot. ze zbiorów Národní památkový ústav Brno.
380. Warsztat Bernarda Kutzera, *bozzetto* do figury personifikacji, drewno, ok. 1841, MuBru, nr inw. 1609/63. Fot. J. Gernat.
381. Bernard Kutzer, rysunek realizacyjny reliefu na balustradę korpusu ambony do kościoła par. w Vrbnie pod Pradědem, po 1841, SZMO, nr inw. U 68 A. Fot. J. Gernat.
382. Bernard Kutzer, rysunek realizacyjny reliefu na balustradę korpusu ambony do kościoła par. w Vrbnie pod Pradědem, po 1841, SZMO, nr inw. U 70 A. Fot. J. Gernat.
383. Bernard Kutzer, projekt pomnika Ukrzyżowania na cmentarz w Skorošicach, ok. 1847, SOkA Je. Fot. J. Gernat.
384. Warsztat Bernarda Kutzera, *bozzetto* Chrystusa Ukrzyżowanego, przed 1847 (?), drewno, SZMO, nr inw. U 84 B. Fot. J. Gernat.
385. Warsztat Bernarda Kutzera, *bozzetto* św. Jana, drewno, ok. 1847 (?), Mu Bru, nr inw. 1612-63. Fot. J. Gernat.
386. Warsztat Bernarda Kutzera, figura św. Jana z Grupy Ukrzyżowania, 1847-1849, Skorošice. Fot. <https://pl.wikipedia.org>
387. Bernard Kutzer, projekt ołtarza głównego do kościoła par. w Zakrzowie, ok. 1847, VMJ, nr inw. H 5746, 1. Fot. J. Gernat.
388. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. św. Mikołaja w Zakrzowie (fragment), 1847-1852. Fot. <https://pl.wikipedia.org/>
389. a-b. Bernard Kutzer, warianty projektowe ołtarza MB do kościoła par. w Zakrzowie, 1852, VMJ, nr inw. H 5721, H 5720. Fot. J. Gernat.
390. Bernard Kutzer, projekt ołtarza św. Józefa do kościoła par. w Zakrzowie, 1854, VMJ, nr inw. H 5722. Fot. J. Gernat.
391. Warsztat Bernarda Kutzera, *bozzetto* św. Ambrożego, ok. 1855, drewno, SZMO, nr inw. U 88 B. Fot. J. Gernat.
392. Warsztat Bernarda Kutzera, figura św. Ambrożego z ołtarza św. Józefa w kościele par. św. Mikołaja w Zakrzowie, 1855. Fot. <https://pl.wikipedia.org/>
393. Bernard Kutzer, projekt konfesjonału do kościoła par. w Zakrzowie, 1855, VMJ, nr inw. H 5723. Fot. J. Gernat.
394. Warsztat Bernarda Kutzera, konfesjonał w kościele par. św. Mikołaja w Zakrzowie (fragment), ok. 1855, stan przed 1945. Fot. archiwalna, reprodukcja. <https://fotopolska.eu/>
395. Bernard Kutzer (atryb.), projekt kolumny Trójcy św. w Starej Červenej Vodzie, lata 40.-50. XIX w., rysunek, papier, SOkA Je. Fot. J. Gernat.
396. Warsztat Bernarda Kutzera, kolumna Trójcy św., lata 40.-50. XIX w., Stara Červena Voda. Fot. <https://commons.wikimedia.org/>

397. Warsztat Bernarda Kutzera, model Tronu Łaski do kolumny Trójcy św. w Starej Červenej Vodzie, lata 40.-50. XIX w., VMJ, nr inw. H 5783. Fot. J. Gernat.
398. Warsztat Bernarda Kutzera, kolumna Trójcy św., lata 40.-50. XIX w. (fragment), Stara Červena Voda. Fot. <https://commons.wikimedia.org/>
399. Warsztat Bernarda Kutzera, model kapitelu do kolumny Trójcy św. w Starej Červenej Vodzie, lata 40.-50. XIX w., Mu Bru, nr inw. 689-63. Fot. J. Gernat.
400. Bernard Kutzer (atryb.), rysunek przedprojektowy ołtarza głównego do kościoła par. w Bruntálu, ok. 1851, VMJ, nr inw. H 5736. Fot. Gernat.
401. Bernard Kutzer (atryb.), rysunek studyjny lub przedprojektowy ołtarza, przed 1851, VMJ, nr inw. H 5736. Fot. Gernat.
402. Bernard Kutzer, projekt ołtarza głównego do kościoła par. w Bruntálu, ok. 1851, VMJ, nr inw. H 5718. Fot. J. Gernat.
403. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Bruntálu, 1852-1855. Fot. Internet.
404. Bernard Kutzer, projekt ołtarza głównego do kościoła par. w Paczkowie, 1855, VMJ, nr inw. H 5726, 1. Fot. J. Gernat.
405. Bernard Kutzer lub warsztat, rysunek techniczny detali zwieńczenia ołtarza głównego do kościoła par. w Paczkowie, przed 1858, VMJ, nr inw. H 5671. Fot. J. Gernat.
406. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. św. Jana Ewangelisty w Paczkowie, 1858-1859. Reprod. wg: M. Schenková, J. Olšovský, *Malířství a sochařství 19. století...*
407. Bernard Kutzer (atryb.), studium rysunkowe postaci św. Pawła, ok. 1855, ołówek, karton, SOkA Je. Fot. J. Gernat.
408. Bernard Kutzer (atryb.), studia rysunkowe postaci ss. Piotra i Pawła, ok. 1855-1858, ołówek, karton, SOkA Je. Fot. J. Gernat.
409. a-b. Warsztat Bernarda Kutzera, figury ss. Piotra i Pawła z ołtarza głównego w kościele par. św. Jana Ewangelisty w Paczkowie, 1858-1859. Fot. J. Gernat.
410. Bernard Kutzer (atryb.), studium przedprojektowe ołtarza głównego do kościoła par. w Hnojicach (fragment), ok. 1863, SZMO, nr inw. U 15 A. Fot. J. Gernat.
411. Warsztat Bernarda Kutzera, bracia Kutzer, ołtarz główny w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Hnojicach, 1863-1864. Fot. J. P. Štěpánek, <https://www.hrady.cz/>
412. Bernard Kutzer, projekt tabernakulum do ołtarza głównego kościoła par. Hnojicach, 1863, SZMO, nr inw. U 16 A. Fot. J. Gernat.
413. Bernard Kutzer (atryb.), projekty putta z tabernakulum ołtarza głównego kościoła par. w Hnojicach, ok. 1863, VMJ, nr inw. H 5602, 4. Fot. J. Gernat.
414. Bernard Kutzer (atryb.), projekt kopuły tabernakulum, do ołtarza głównego kościoła par. w Hnojicach, 1863, SZMO, nr inw. U 19 A. Fot. J. Gernat.
415. Warsztat Bernarda Kutzera, projekt zwieńczenia drzwiczek tabernakulum ołtarza głównego kościoła par. w Hnojicach, ok. 1863, VMJ, nr inw. H 5603, 1. Fot. J. Gernat.
416. Bernard Kutzer (atryb.), studium projektowe zwierząt gospodarskich do szopki bożonarodzeniowej, SOkA Je. Fot. J. Gernat.

417. Bernard Kutzer (atryb.), projekt i szablon (?) postaci pasterza do szopki bożonarodzeniowej, SOkA Je. Fot. J. Gernat.
418. Bernard Kutzer (atryb.), projekt i szablon (?) postaci anioła do szopki bożonarodzeniowej, SOkA Je. Fot. J. Gernat.
419. Raimund Kutzer (atryb.), studium projektowe postaci anioła do szopki bożonarodzeniowej, SOkA Je. Fot. J. Gernat.
420. Bernard Kutzer (atryb.), projekt i szablon (?) postaci postaci do sceny pasyjnej, Zbiory Andrzeja Betleja. Fot. J. Gernat.
421. Warsztat Raimunda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Jeseníku, 1884. Fot. J. Gernat.
422. Raimund Kutzer, projekt ołtarza głównego do kościoła par. w Jeseníku, ok. 1884, VMJ, nr inw. H 5650.
423. Warsztat Raimunda Kutzera, rysunek wykonawczy ornamentu do ołtarza głównego do kościoła par. w Jeseníku, ok. 1884, VMJ, nr inw. H 5757-1. Fot. J. Gernat.
424. Warsztat Raimunda Kutzera, wzór wykonawczy detalu ołtarza głównego do kościoła par. w Jeseníku, ok. 1884, VMJ, nr inw. H 5757, 2. Fot. J. Gernat.
425. Warsztat Raimunda Kutzera, model ornamentu, drewno, Mu Bru, nr inw. 687-63. Fot. J. Gernat.
426. Raimund Kutzer, projekt przebudowy ołtarza głównego w kościele par. w Jeseníku, przełom XIX-XX w., VMJ, nr inw. H 5755. Fot. J. Gernat.
427. Gotthard Kutzer (atryb.), projekt ołtarza głównego (wariant) do kościoła odpustowego na Górze św. Anny, ok. 1897, zbiory Andrzeja Betleja. Fot. ze zbiorów IHS UJ.
428. Raimund Kutzer, projekt retabulum ołtarza głównego do kościoła odpustowego na Górze św. Anny, 1897, VMJ, nr inw. H 5750. Fot. J. Gernat.
429. Raimund Kutzer, projekt tabernakulum ołtarza głównego do kościoła odpustowego na Górze św. Anny, 1897, VMJ, nr inw. H 5751. Fot. J. Gernat.
430. a-b. Warsztat Raimunda Kutzera, szablon anioła do ołtarza głównego kościoła odpustowego na Górze św. Anny: awers (a.), rewers (b.), VMJ, nr inw. H 5753, 1. Fot. J. Gernat.
431. Warsztat Raimunda Kutzera, szablon główki anielskiej do ołtarza głównego kościoła odpustowego na Górze św. Anny, ok. 1897-1899, VMJ, nr inw. H 5753, 2. Fot. J. Gernat.
432. Warsztat Raimunda Kutzera, wzór wykonawczy konsoli pod figurę do ołtarza głównego kościoła odpustowego na Górze św. Anny, ok. 1897-1899, VMJ, nr inw. H 5753, 3. Fot. J. Gernat.
433. a). Raimund Kutzer, projekt rozety w nadświetlu portalu wejściowego kościoła par. w Horní Údolí, ok. 1886, VMJ, nr inw. H 5680, 1. Fot. J. Gernat.
434. b). Warsztat Raimunda Kutzera, rozeta w nadświetlu portalu wejściowego kościoła par. (ob. fil.) św. Jana Chrzciciela w Horní Údolí, ok. 1886. Fot. Petr Hloušek, <https://www.czech-cemetery.com/>
435. Raimund Kutzer, rzut kościoła w Horní Údolí z rozmieszczeniem projektowanych elementów wyposażenia, 1886, VMJ, nr inw. H 5605, 2. Fot. J. Gernat.
436. Raimund Kutzer, projekt elementów wyposażenia kościoła w Horní Údolí, 1886, VMJ, nr inw. H 5607, 2. Fot. J. Gernat.

437. Raimund Kutzer, projekt elementów wyposażenia kościoła w Horní Údolí, 1886, VMJ, nr inw. H 5607, 1. Fot. J. Gernat.
438. Raimund Kutzer, projekt ołtarza głównego kościoła w Horní Údolí, 1886, VMJ, nr inw. H 5606, 1. Fot. J. Gernat.
439. Warsztat Raimunda Kutzera, rysunek techniczny do ołtarza głównego kościoła w Horní Údolí, ok. 1886-1889, VMJ, nr inw. H 5606, 2. Fot. J. Gernat.
440. Warsztat Raimunda Kutzera, rysunek techniczny do tabernakulum ołtarza głównego kościoła w Horní Údolí, ok. 1886-1889, VMJ, nr inw. H 5608, 3. Fot. J. Gernat.
441. Raimund Kutzer, projekt elementów wyposażenia kościoła w Horní Údolí, 1886, VMJ, nr inw. H 5607, 2. Fot. J. Gernat.
442. Warsztat Raimunda Kutzera, szkic pomiarowy wnętrza kaplicy kościoła par. w Kralíkach, przed 1903, VMJ, nr inw. H 5639, 1. Fot. J. Gernat.
443. Warsztat Raimunda Kutzera, rysunek przedprojektowy ołtarza św. Anny do kaplicy w kościele par., w Kralíkach, ok. 1903, VMJ, nr inw. H 5657. Fot. J. Gernat.
444. Raimund Kutzer, projekt ołtarza głównego do kościoła par. w Starej Červenej Vodzie, 1902, SOkA Je. Fot. J. Gernat.
445. Raimund Kutzer (atryb.), rysunek z dyspozycją proporcji figur do ołtarzy w Kralíkach i Starej Červenej Vodzie, ok. 1902, VMJ, nr inw. H 5639, 2. Fot. J. Gernat.
446. Warsztat Raimunda Kutzera, szablon anioła do ołtarza św. Anny w kościele w Kralíkach, ok. 1903-1904, VMJ, nr inw. H 5601, 2. Fot. J. Gernat.
447. Warsztat Raimunda Kutzera, szablon postumentu pod figury anielskie do ołtarza głównego kościoła w Starej Červenej Vodzie, ok. 1902-1903, VMJ, nr inw. H 5614, 2. Fot. J. Gernat.
448. Warsztat Raimunda Kutzera, szablon skrzydła anielskiego do ołtarza głównego kościoła w Starej Červenej Vodzie, ok. 1902-1903, VMJ, nr inw. H 5614, 3. Fot. J. Gernat.
449. Warsztat Raimunda Kutzera, rysunek realizacyjny detali ołtarza św. Anny do kościoła w Kralíkach, ok. 1903-1904, VMJ, nr inw. H 5638, 1. Fot. J. Gernat.
450. Warsztat Raimunda Kutzera, rysunek realizacyjny detali ołtarza św. Anny do kościoła w Kralíkach, ok. 1903-1904, VMJ, nr inw. H 5638, 2. Fot. J. Gernat.
451. Warsztat Raimunda Kutzera, projekt realizacyjny detalu ołtarza św. Anny do kościoła w Kralíkach, ok. 1903-1904, VMJ, nr inw. H 5643, 5. Fot. J. Gernat.
452. Warsztat Raimunda Kutzera, szablon ornamentu do ołtarza głównego kościoła w Starej Červenej Vodzie, ok. 1902-1903, VMJ, nr inw. H 5631, 4. Fot. J. Gernat.
453. Warsztat Raimunda Kutzera (atryb.), szkic projektowy szopki bożonarodzeniowej, SOkA Je. Fot. J. Gernat.
454. Warsztat Raimunda Kutzera, fragment katalogu projektów rzeźby nagrobnej braci Kutzer, 1872, VMJ, nr inw. H 5681, 1. Fot. J. Gernat.
455. Raimund Kutzer (atryb.), projekt katalogowy ramy, lata 70.-90. XIX w., VMJ, nr inw. H 5678, 1. Fot. J. Gernat.
456. Gotthard Kutzer, studium projektowe zwieńczenia ambony dla kościoła w Pisečnéj, ok. 1887, SOkA Je. Fot. J. Gernat.
457. Gotthard Kutzer, projekt reliefu do medalionu ozdabiającego tabernakulum ołtarza głównego kościoła w Horní Údolí, ok. 1886-1889, VMJ, nr inw. H 5609-3. Fot. J. Gernat.

458. a-b. Raimund Kutzer (atryb.), szkice wzorcowe postaci ss. Piotra i Pawła, po 1870, SOkA Je. Fot. J. Gernat.
459. Raimund Kutzer, szkic wzorcowy postaci anielskich, ok. 1869 (?), SOkA Je. Fot. J. Gernat.
460. Bernard Kutzer (atryb.), studium projektowe ołtarza, VMJ, nr inw. H 5746, 2. Fot. J. Gernat.
461. Raimund Kutzer, projekt ołtarza głównego do kościoła par. w Mladejovicach (fragment), 1891, VMJ, nr inw. H 5667, 1. Fot. J. Gernat.
462. Bernard Kutzer (atryb.), studium głowy Chrystusa, 1855, terakota, SZMO, nr inw. U 95 B.
463. Warsztat Bernarda Kutzera, *bozzetto* św. Jana Nepomucena, przed 1849, drewno SZMO, nr inw. U 85 B. Fot. J. Gernat.
464. Warsztat Bernarda Kutzera, *bozzetto* św. Jana Nepomucena, przed 1849, drewno, SZMO, nr inw. U 96 B. Fot. J. Gernat.
465. Warsztat Bernarda Kutzera, figura św. Jana Nepomucena, 1849, Bardo, kaplica górska Matki Boskiej Płaczącej. Fot. J. Budziński, <https://polska-org.pl/>
466. Warsztat Raimunda Kutzera, figura św. Jana Nepomucena z ołtarza NSPM w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Bruntálu, 1885. Reprod. wg M. Schenková, J. Olšovský, *Malířství a sochařství 19. století...*
467. Raimund Kutzer, projekt ołtarza NSPM do kościoła par. w Bruntálu (fragment), 1885, VMJ, nr inw. 5617. Fot. J. Gernat.
468. Warsztat Bernarda Kutzera, *bozzetto* anioła, lata 20.-30. XIX w., drewno, SZMO, nr inw. U 103 B. Fot. J. Gernat.
469. Warsztat Bernarda Kutzera, figura anioła z ołtarza głównego w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Zlatých Horach, 1833. Fot. Gernat.
470. Warsztat Bernarda Kutzera, *bozzetti* Chrystusa Ukrzyżowanego, drewno, Mu Bru, nr inw. 1613/63, 1614/63.
471. Warsztat Bernarda Kutzera, *bozzetto* Chrystusa Ukrzyżowanego, drewno, SZMO, nr inw. U 92 B. Fot. J. Gernat.
472. Warsztat Raimunda Kutzera, *Ukrzyżowanie* (fragment), 1907, Jeseník. Fot. J. Gernat.
473. Andreas Koschatzky, projekt ołtarza, 1810, SOkA Je. Fot. J. Gernat.
474. Andreas Schweigl (atryb.), projekt ołtarza, lata 60.-70. XVIII w., SZMO, nr inw. U 6 A. Fot. J. Gernat.
475. Bernard Kutzer, projekt ołtarza głównego dla kościoła w Skorošicach, 1834, ZAO, sygn. 7961/1. Fot. J. Gernat.
476. Raimund Kutzer, studium projektowe tabernakulum, po 1863, VMJ, nr inw. H 5737. Fot. J. Gernat.
477. Autor nieznany, projekt ambony, ok. 1790, zbiory prywatne. Fot. ze zbiorów IHS UJ.
478. Bernard Kutzer, projekt ambony kościoła w Starej Červenej Vodzie, 1828, SOkA Je. Fot. J. Gernat.
479. Franz Ertinger, *Złoty cielec*, ok. 1683, akwaforta, papier, SOkA Je. Fot. Gernat.

480. Johann Georg Balzer, Św. Bazyli, lata 70. XVIII w., miedzioryt, papier, SOkA Je. Fot. Gernat.
481. Autor nieznany, litografia ukazująca postaci Kacpra i Melchiora u żłóbka, XIX w., SOkA Je. Fot. Gernat.
482. Raimund Kutzer (atryb.), projekt postaci Kacpra do szopki bożonarodzeniowej, SOkA Je. Fot. J. Gernat.
483. Raimund Kutzer (atryb.), projekt postaci Melchiora do szopki bożonarodzeniowej, SOkA Je. Fot. J. Gernat.
484. Autor nieznany, litografia ukazująca postać Baltazara u żłóbka, XIX w., SOkA Je. Fot. Gernat.
485. Raimund Kutzer (atryb.), projekt postaci Baltazara do szopki bożonarodzeniowej, VMJ, nr inw. H 5601, 3. Fot. J. Gernat.
486. Przerys wg rysunku ołtarza św. Katarzyny Aleksandryjskiego nieznanego autora, 2. poł. XIX w., VMJ, nr inw. H 5669, 2. Fot. J. Gernat.
487. Warsztat Raimunda Kutzera, ołtarz NSPM w kościele par. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Bliszczycach, 1905. Fot. <https://zdjecia.nocowanie.pl/>
488. Johann Georg Lehner (atryb.), projekt ołtarza, ok. 1770, zbiory prywatne. Fot. ze zbiorów IHS UJ.
489. Gotthard Kutzer, projekt ołtarza do kościoła franciszkańskiego, po 1905, zbiory Andrzeja Betleja. Fot. ze zbiorów IHS UJ.
490. Gotthard Kutzer, projekt ołtarza głównego kościoła par. w Przyworach, ok. 1923, zbiory Andrzeja Betleja. Fot. ze zbiorów IHS UJ.
491. Johann Janda, projekt wariantowy pomnika Arnošta z Pardubic do kościoła par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1864, AJK, sygn. V A 11 h. Fot. J. Gernat.
492. Franz Thamm St., *Pietà*, 1876, Strachocin (ob. Stronie Śl.), kościół par. MB Królowej Polski i św. Maternusa. Fot. J. Gernat.
493. Paul lub Adolf Thamm, *Oplakiwanie* w ołtarzu *Piety* w kościele minorytów MB Różańcowej w Kłodzku, pocz. XX w. Fot. J. Gernat.
494. Franz Thamm St., stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XII) w kościele par. MB Królowej Polski i św. Maternusa w Strachocinie (ob. Stronie Śl.), 1885-1889. Fot. J. Gernat.
495. Paul i Adolf Thamm, stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XII) w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1901-1903. Fot. J. Gernat.
496. Franz Thamm St., stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XIV) w kościele par. MB Królowej Polski i św. Maternusa w Strachocinie (ob. Stronie Śl.), 1885-1889. Fot. J. Gernat.
497. Paul i Adolf Thamm, stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XIV) w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1901-1903. Fot. J. Gernat.
498. Warsztat Franza Thamma St., stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XIV) w kościele par. św. Mikołaja w Radochowie, 1894. Fot. J. Gernat.
499. Warsztat Franza Thamma St., stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XIV) w kościele par. św. Bartłomieja w Topoli, 1901. Fot. K. Pawłowski.

500. Franz Thamm St., figura św. Józefa, ok. 1879, Legnica, kościół par. św. Jana. Fot. J. Gernat.
501. Warsztat Franza Thamma St., figura św. Józefa, lata 90. XIX w., Krosnowice, kościół par. św. Jakuba. Fot. F. Piszczek.
502. Franz Thamm St., figura MB, ok. 1879, Legnica, kościół par. św. Jana. Fot. J. Gernat.
503. Franz Thamm St., figura MB, przed 1880, Poczdam, katolicki kościół par. ss. Piotra i Pawła. Fot. G. Kemmether.
504. Franz Thamm St., figura MB w zwieńczeniu nagrobka H. Schüsslera, 1888, Ludwikowice Kłodzkie, cmentarz. Fot. J. Gernat.
505. Franz Thamm St., *Ukrzyżowanie* przy kościele par. w Łądku-Zdroju (fragment), 1884. Fot. J. Gernat.
506. Franz Thamm St., *Ukrzyżowanie* na cmentarzu w Javorníku (fragment), 1885. Fot. J. Gernat.
507. Il. 506. Paul Thamm, nagrobek F. Bartscha (fragment), 1905, Jodłów, cmentarz przykościelny. Fot. J. Gernat.
508. Paul Thamm, figura Chrystusa z *Ukrzyżowania*, 1918, Jodłów. Stan w 2018 r. Fot. J. Gernat.
509. Paul Thamm, stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XII) w bazylice Nawiedzenia NMP w Wambierzycach, 1933. Fot. J. Gernat.
510. Paul Thamm, stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XIV) w bazylice Nawiedzenia NMP w Wambierzycach, 1933. Fot. J. Gernat.
511. Paul i Adolf Thamm, stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja I) w kościele par. św. Maurycego we Wrocławiu, 1899. Fot. J. Gernat.
512. Paul Thamm, stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja I) w kościele par. św. Maurycego we Wrocławiu, po 1907. Fot. J. Gernat.
513. Paul Thamm, pomnik Poległych w I wojnie światowej członków łądeckiej parafii przy kościele par. w Łądku, 1928, stan obecny. Fot. J. Gernat.
514. Warsztat Franza Thamma St., ołtarz główny w kościele par. św. Andrzeja w Kucharzowicach, poł. lat 60. XIX w. Fot. K. Thamm.
515. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, L. Ludwig, ołtarz główny w kościele par. Narodzenia NMP w Łądku, 1791-1792. Stan przed 1901. Fot. ze zbiorów Instytutu Herdera w Marburgu.
516. a-b. Franz Thamm St., wystrój figuralny zwieńczenia (fragment) ołtarza głównego w kościele par. św. Andrzeja w Kucharzowicach, poł. lat 60. XIX w. Fot. K. Thamm.
517. Warsztat Franza Thamma St., ambona w kościele fil. św. Katarzyny w Niemilu, 2. poł. lat 60. XIX w. Fot. K. Thamm.
518. Warsztat Michaela Klahra St., ambona w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1716-1717. Fot. <https://commons.wikimedia.org/>
519. Franz Thamm St. (atryb.), figura św. Floriana, 2. poł. lat 60. XIX w., Niemil, kościół fil. św. Katarzyny. Fot. K. Thamm.

520. Franz Thamm St. (atryb.), figura św. Floriana, 2. poł. lat 60. XIX w., Niemil, kościół fil. św. Katarzyny. Fot. K. Thamm.
521. Franz Thamm St., figura Immaculaty w zwieńczeniu nagrobka J. Martineza, ok. 1886, Kudowa-Czermna. Fot. J. Gernat.
522. Friedrich Drake, pomnik księcia Wilhelma Malte I (fragment), 1860, Putbus. Fot. <https://commons.wikimedia.org/>
523. Franz Thamm St., figura Immaculaty w ołtarzu głównym kościoła par. Niepokalanego Poczęcia NMP w Złotym Stoku, ok. 1875-1877. Fot. J. Gernat.
524. Reinhold Begas, pomnik Friedricha Schillera (fragment), 1862-1871, Berlin. Fot. <https://commons.wikimedia.org/>
525. Wilhelm Achtermann, *Pietà*, 1849, marmur, pierwotnie w katedrze w Münster, zniszczona, stan przed 1945. Fot. archiwalna reprodukcja wg J. Lubos-Kozieł, *Twórczość Brunona Tschötschela na tle katolickiej rzeźby śląskiej i niemieckiej 2. połowy XIX i 1. połowy XX w.*, [w:] *Bruno Tschötschel. Wrocławski Wit Stwosz XX wieku*, [kat. wyst.] red. M. Łagiewski, P. Oszczanowski, Muzeum Miejskie Wrocławia, Wrocław 2008.
526. Warsztat Franza Thamma St., *Pietà* nagrobna przy kościele par. w Sieroszowie, 1892. Fot. J. Gernat.
527. Franz Thamm St., *Pietà*, 1876, Strachocin (ob. Stronie Śl.), kościół par. MB Królowej Polski i św. Maternusa. Fot. J. Gernat.
528. Wilhelm Achtermann, *Zdjęcie z krzyża*, 1858, pierwotnie w katedrze w Münster, zniszczone, stan przed 1945. Fragment karty pocztowej z 1904 r., reprodukcja wg <https://de.wikipedia.org/>
529. Wytwórnia Mayer'sche Kunstanstalt z Monachium, figury NSPM, NSPJ oraz św. Józefa, masa kamienna, przed 1882, Chełmsko Śląskie, kościół par. św. Rodziny. Reprod wg: J. Lubos-Kozieł, *Twórczość Brunona Tschötschela na tle katolickiej rzeźby śląskiej i niemieckiej...*
530. Franz Thamm St., figura Immaculaty w tympanonie głównego portalu wejściowego katedry św. Jana Chrzciciela we Wrocławiu, 1882. Fot. J. Gernat.
531. Joseph Knabl, figura Marii z ołtarza głównego katedry NMP w Monachium, 1861, stan przed 1945, zniszczona. Fot. archiwalna reprodukcja wg <https://www.helmuth-oehler.at/>
532. Franz Thamm St., figura św. Ignacego Loyoli, ok. 1879, Legnica, kościół par. św. Jana. Fot. J. Gernat.
533. Franz Thamm St., figura św. Barbary, ok. 1879, Legnica, kościół par. św. Jana. Fot. J. Gernat.
534. Franz Thamm Mł., figurki szopki bożonarodzeniowej, 1887, Telgte, Glatzer Heimatstube. Fot. <http://franz-thamm.imk98.de/>
535. Franz Thamm Mł., figurka pasterza z szopki bożonarodzeniowej, 1887, Telgte, Glatzer Heimatstube. Fot. <http://franz-thamm.imk98.de/>
536. Franz Thamm Mł., figura Matki Boskiej Różańcowej w ołtarzu bocznym (fragment), ok. 1919, Kudowa-Brzozowie, kościół fil. ss. Piotra i Pawła. Fot. J. Gernat.
537. Franz Thamm St., figura Immaculaty z nagrobka J. Martineza (fragment), ok. 1886, Kudowa-Czermna. Fot. J. Gernat.

538. Adolf Thamm, grupa figuralna św. Rodziny w ołtarzu św. Rodziny, pocz. XX w., Kłodzko, kościół par. MB Różańcowej. Fot. J. Gernat.
539. Paul Thamm (atryb.), relief w ołtarzu św. Rodziny, pocz. XX w., Kłodzko, kościół par. MB Różańcowej. Fot. J. Gernat.
540. Paul Thamm, nagrobek Franziski Bartsch (fragment), ok. 1929-1930, stan obecny, Jodłów, cmentarz przykościelny. Fot. J. Gernat.
541. Paul Thamm, *Ukrzyżowanie* (fragment), 1918, Jodłów. Fot. J. Gernat.
542. a-b. Paul Thamm, figury pomnika poległych w I wojnie światowej, 1928, Łądek-Zdrój. Fot. J. Gernat.
543. Adolf Thamm, figury szopki bożonarodzeniowej, 1924-1926, Świdnica, kościół katedralny ss. Stanisława i Waclawa. Fot. J. Gernat.

Il. 1.a-b. Michael Klahr St. (atryb.), grupa rzeźbiarska *Święta Rodzina* z kościoła św. Jadwigi w Niemczy, po 1715, Wrocław Muzeum Narodowe.

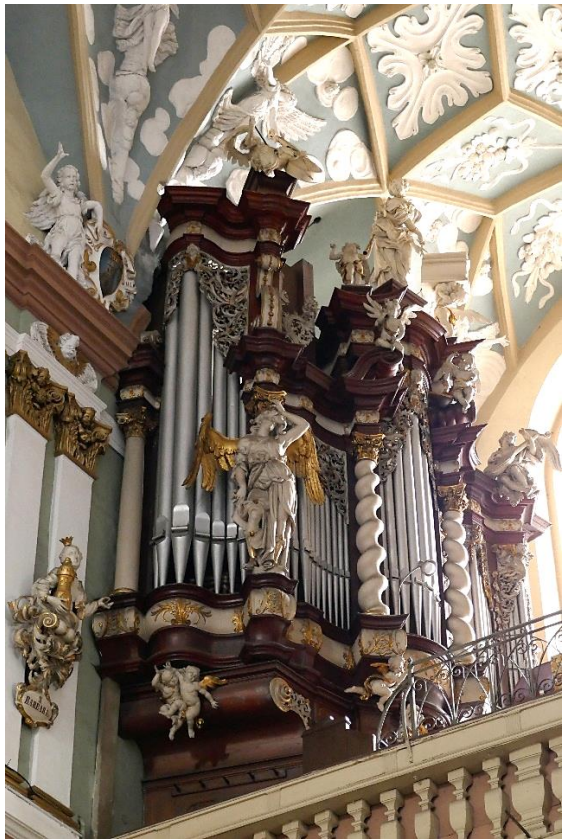
Il. 2. Warsztat Michaela Klahra St., Johann Kostelnik (?), ambona w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1716-1717.

Il. 3. Warsztat Michaela Klahra St., konfesjonały w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku (fragment), ok. 1720.

Il. 4. Warsztat Michaela Klahra St., figura Michała Archaniola w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, ok. 1720.

Il. 5. Warsztat Michaela Klahra St., Thomas Berger (roboty stolarskie), prospekt organowy w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku (fragment), 1722-1724.

Il. 6. Warsztat Michaela Klahra St., figura św. Floriana w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, ok. 1724.

Il. 7. Warsztat Michaela Klahra St., ołtarz Wniebowzięcia w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1725.

Il. 8. Warsztat Michaela Klahra St., ołtarz główny w kaplicy św. Floriana w Bystrzycy Kłodzkiej (fragment), 1725.

Il. 9. Warsztat Michaela Klahra St., figura św. Barbary, 1728, Konradów, kościół fil. Podwyższenia Krzyża św.

Il. 10. Warsztat Michaela Klahra St., figura św. Barbary, ok. 1728, Kąty Bystrzyckie, kościół fil. św. Katarzyny, ołtarz gł.

Il. 11. Warsztat Michaela Klahra St., ołtarz św. Józefa w kościele par. św. Jana Chrzciciela w Szczytnej, ok. 1729.

Il. 12. Warsztat Michaela Klahra St. (atryb.), ołtarz główny w kościele par. św. Jana Chrzciciela w Szczytnej, ok. 1729-1730.

Il. 13. Warsztat Michaela Klahra St., ołtarz św. Michała Archaniola w kościele par. św. Jana Chrzciciela w Szczytnej, ok. 1729-1730.

Il. 14. Warsztat Michaela Klahra St., ambona w kościele par. św. Marcina w Roztokach, ok. 1729-1730.

Il. 15. Warsztat Michaela Klahra St., ołtarz św. Jana Nepomucena w kościele par. św. Marcina w Roztokach, ok. 1729-1730, stan przed 1987.

Il. 16. Warsztat Michaela Klahra St., Heinrich Joseph Mehr (roboty stolarskie), ołtarz główny w kościele par. św. Marcina w Roztokach, 1733, stan przed 1900.

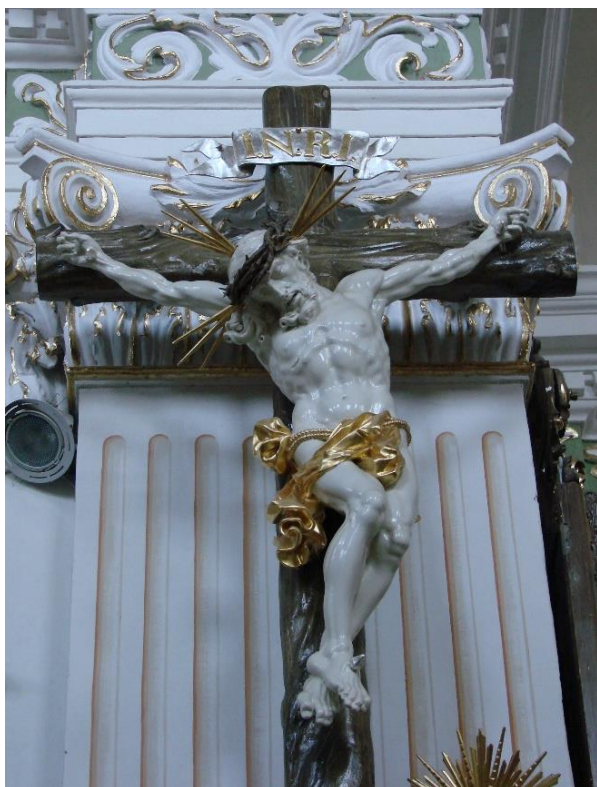
Il. 17. Warsztat Michaela Klahra St. (atryb.), ołtarz Ukrzyżowania w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, ok. 1732, stan przed 1945.

Il. 18. Warsztat Michaela Klahra St., ambona w kościele par. św. Jerzego w Wilkanowie, ok. 1736.

Il. 19. Warsztat Michaela Klahra St., figura Chrystusa Zmartwychwstałego, ok. 1735-1741, Łądek-Zdrój, plebania kościoła par.

Il. 20. Warsztat Michaela Klahra St., *Ukrzyżowanie* w kościele par. Narodzenia NMP w Łądku-Zdroju, 1741.

Il. 21. Warsztat Michaela Klahra St., kolumna Trójcy św. ok. 1739-1741, Łądek-Zdrój, rynek.

Il. 22. Warsztat Michaela Klahra St., figura *Mater Dolorosa* na cmentarzu w Łądku (ob. w zbiorach Kawiarni Artystycznej „Dom Klahra”), ok. 1740, stan przed 1987.

Il. 23. Ludwig Andreas Jäschke, figura anioła w ołtarzu bocznym kościoła Podwyższenia Krzyża św. w Nowej Rudzie, 2. ćw. XVIII w.

Il. 24. Ludwig Andreas Jäschke, figura anioła w ołtarzu bocznym kościoła Podwyższenia Krzyża św. w Nowej Rudzie, 2. ćw. XVIII w.

Il. 25. Warsztat Michaela Klahra St., fragment dekoracji konfesjonałów kościoła par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, ok. 1720.

Il. 26. Michael Ignatz Klahr, figura Boga Ojca, 1754, Opawa, Slezské zemské muzeum.

Il. 27. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, nastawa chrzcielnicy (fragment) w kościele par. św. Mikołaja w Domaszkowie, 1761.

Il. 28. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, ambona w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Różance, ukończ. 1762.

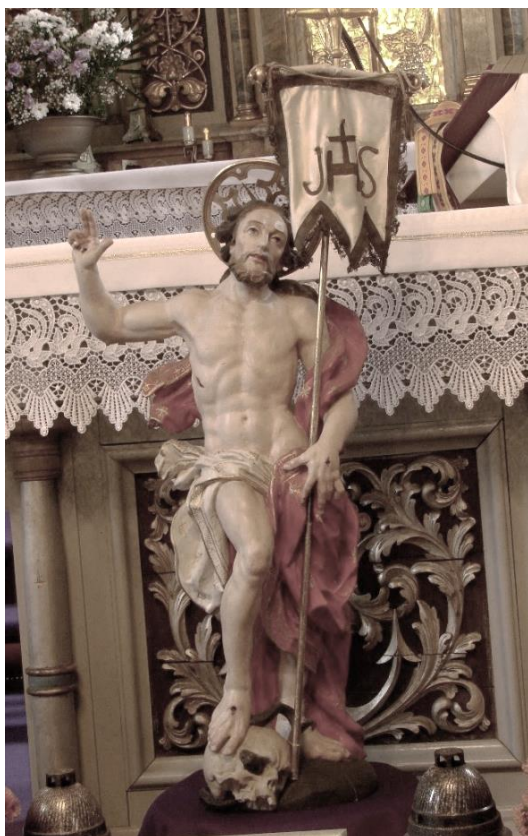
Il. 29. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, ambona w kościele par. św. Mikołaja w Domaszkowie, ok. 1765.

Il. 30. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, ołtarz główny w kościele par. Wnieb. NMP w Różance, 1768 (tabernakulum wtórne).

Il. 31. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, ołtarz główny w kościele fil. św. Sebastiana w Orłowcu, 1772.

Il. 32. Warsztat Michaela Ignatza Klahra (atryb.), figura Chrystusa Zmartwychwstałego w kościele par. św. Mikołaja w Radochowie, lata 70. XVIII w.

Il. 33. Warsztat Michaela Ignatza Klahra (atryb.), tabernakulum ołtarza Wniebowzięcia NMP w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku (fragment), 1775.

Il. 34. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura św. Anny, ok. 1775-1778, Łądek, kościół par. Narodzenia NMP.

Il. 35. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura św. Filipa Nereusza, ok. 1775-1778, Łądek, kościół par. Narodzenia NMP.

Il. 36. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, ołtarz główny w kościele par. św. Mikołaja w Domaszkowie, 1776. Stan przed 1934.

Il. 37. Jugów, kościół św. Katarzyny, ołtarz główny, 1913 (rzeźby aniołów – warsztat Michaela Ignatza Klahra, pochodzące z pierwotnego retabulum z lat 1777-1778).

Il. 38. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, ambona w kościele par. św. Marcina w Żelaznie, 1777.

Il. 39. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, ambona w kościele par. Narodzenia NMP w Łądku, 1779.

Il. 40. Warsztat Michaela Ignatza Klahra (rzeźby), Leopold Ludwig (roboty stolarskie), ołtarz główny w kościele fil. św. Józefa w Ponikwie, 1778.

Il. 41. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, szopka bożonarodzeniowa, 1779, Łądek-Zdrój, kościół par. Narodzenia NMP.

Il. 42. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, pomnik Immaculaty przy kaplicy św. Floriana w Bystrzycy Kłodzkiej, 1781.

Il. 43. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, ołtarz główny w kościele par. św. Marii Magdaleny w Gorzanowie, 1783-1786. Stan przed 1936.

Il. 44. Warsztat Michaela Ignatza Klahra (atryb.), ołtarz główny kościoła par. Narodzenia NMP w Mostowicach, ok. 1782, stan przed 1945.

Il. 45. Warsztat Michaela Ignatza Klahra (atryb.), ołtarz główny w kościele św. Michała Archanioła w Gniewoszowie, 1788.

Il. 46. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura *Caritas* w ołtarzu głównym kościoła par. ss. Piotra i Pawła w Dusznikach-Zdroju, 1791.

Il. 47. Warsztat Michaela Ignatza Klahra (rzeźby), Leopold Ludwig (roboty stolarskie), ołtarz główny w kościele par. Narodzenia NMP w Łądku, 1791-1792. Stan przed 1901.

Il. 48. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, Joseph Beschoner i Georg Scharf (roboty stolarskie), ołtarz główny w kościele fil. Wniebowzięcia NMP w Nowej Wsi, 1792-1793.

Il. 49. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, Joseph Beschoner i Georg Scharf (roboty stolarskie), ambona w kościele fil. Wniebowzięcia NMP w Nowej Wsi, 1794-1795.

Il. 50. Warsztat Michaela Ignatza Klahra: ołtarz główny (1794), ambona (1796), balustrada komunijna (ok. 1794-1796) w kościele par. św. Jakuba w Krosnowicach. Stan przed 1935.

Il. 51. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, ołtarz główny w kościele par. Podwyższenia Krzyża św. w Konradowie, ok. 1790-1794.

Il. 52. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, ołtarz Dzieciątka Jezus w kościele par. św. Mikołaja w Domaszkowie, 1795.

Il. 53. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura św. Jakuba w ołtarzu bocznym w kościele par. św. Jakuba w Krosnowicach, 1802.

Il. 54. Ignatz Klahr, *Ukrzyżowanie*, 1805, Łądek-Zdrój.

Il. 55. Ignatz Klahr, figura św. Jana Nepomucena, 1809, Goszów.

Il. 56. Ignatz, Klahr (atryb.), relief *Upadek pod krzyżem*, po 1800, Łądek-Zdrój, kościół par. Narodzenia NMP.

Il. 57. Casimir Klahr (atryb.), *Ukrzyżowanie*, 1803, Trzebieszowice.

Il. 58. Warsztat Casimira Klahra, *Ukrzyżowanie*, 1809, Kralíky.

Il. 59. Casimir Klahr, Franz Rosenberger (roboty kamieniarskie), *Kolumna Koronacji Marii* (fragment), 1813, Kralíky.

Il. 60. Casimir Klahr, *figura św. Jana Nepomucena*, 1816, Kralíky.

Il. 61. Casimir i Cajetan Klahr, *Ukrzyżowanie*, 1818, Lewin Kłodzki-Miejski Lasek.

Il. 62. Casimir i Cajetan Klahr (atryb.), *Ukrzyżowanie*, 1814, Niwa.

Il. 63. Casimir Klahr (atryb.), krzyż cmentarny, 1822, Łądek-Zdrój.

Il. 64. Casimir i Cajetan Klahr (atryb.), *Ukrzyżowanie*, 1821, okolice Międzygórza.

Il. 65. Casimir i Cajetan Klahr (atryb.), *Ukrzyżowanie*, 1826, Jaworek.

Il. 66. Casimir i David Klahr, Krzyż młynarza, 1829, Łądek-Zdrój.

Il. 67. Casimir i David Klahr, *Ukrzyżowanie*, 1834, Szalejów Dolny.

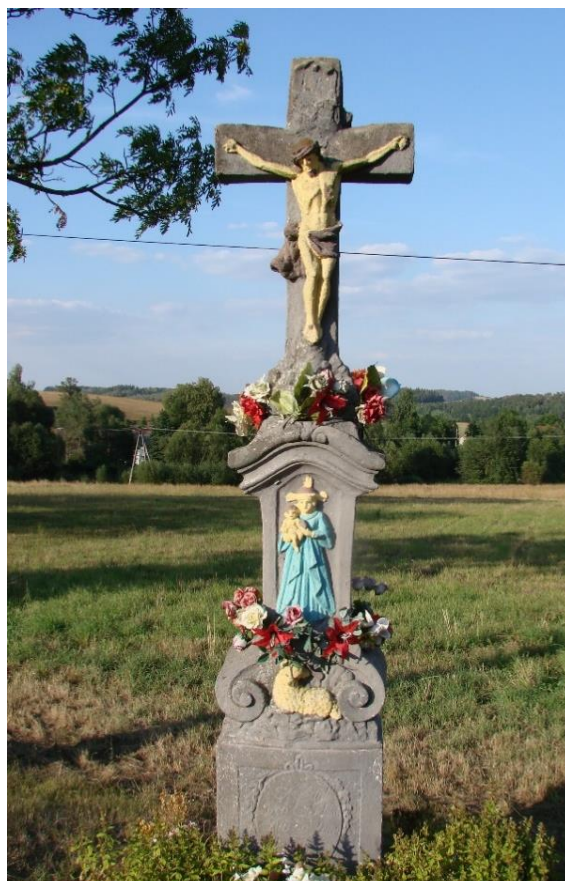
Il. 68. Heinrich Klahr, figura św. Jana Nepomucena na d. cmentarzu cholerycznym, 1803, Trzebieszowice.

Il. 69. Heinrich Klahr, figura św. Jana Nepomucena, 1809, okolice Radochowa.

Il. 70. Heinrich Klahr (atryb.), krucyfiks przy drodze do Stuzienna, 1811, Chocieszów.

Il. 71. Heinrich lub Ignatz Klahr, *Ukrzyżowanie* przy drodze do Wambierzyc, 1815, Chocieszów.

Il. 72. Anton Klahr (?), *Ukrzyżowanie* (Krzyż Juliusa Klara), 1878, Szczytna.

Il. 73. Bernard Kutzer (1794-1864), fot. archiwalna.

Il. 74. Bernard Kutzer, rzeźba czaszki, ok. 1810, drewno polichr., VMJ.

Il. 75. Bernard Kutzer (atryb.), szkic, ołówek, papier, SOkA Je.

Il. 76. Bernard Kutzer (atryb.), Antonio Canova, po 1843, ołówek, papier, SOkA Je.

Il. 77. Bernard Kutzer, krzyż wotywny (fragment), 1822, Horní Údolí.

Il. 78. Bernard Kutzer, pokrywa chrzcielnicy z grupą Chrztu w Jordanie, 1825, Bardo, kościół odpustowy Nawiedzenia NMP.

Il. 79. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele fil. Imienia NMP w Rejvizie, 1826.

Il. 80. Bernard i Cyrill Kutzer, grupa Ukrzyżowania (fragment), 1825, Studený Zejf.

Il. 81. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. św. Andrzeja w Ujeździe, 1826-1833.

Il. 82. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. św. Katarzyny w Horním Benešovie, 1827.

Il. 83. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Złatych Horach, 1833 (rekonstrukcja starszej, barokowej nastawy).

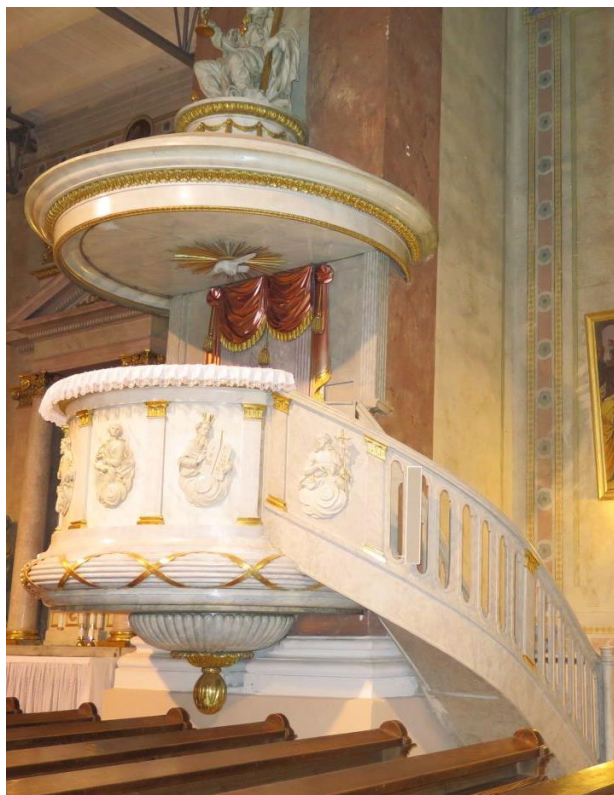
Il. 84. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny i ambona, Karlova Studánka, kościół fil. MB Uzdrawienia Chorych, lata 40. XIX w.

Il. 85. Bernard lub Patrizius Kutzer, L. Karger (roboty kamieniarskie), *Ukrzyżowanie*, 1836 (ob. figura Chrystusa wtórna?), Oldrzychowice Kłodzkie.

Il. 86. Bernard i Patrizius Kutzer, figura Chrystusa Zmartwychwstałego z kościoła w Horní Údolí, 1844 (ob. na plebanii kościoła par. w Zlatých Horách).

Il. 87. Warsztat Bernarda Kutzera, ambona w kościele par. św. Michała Archanioła w Vrbnie pod Pradědem, 1841-1847.

Il. 88. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. św. Michała Archanioła w Vrbnie pod Pradědem, 1841-1847.

Il. 89. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. św. Marcina w Skorošicach, 1847-1850.

Il. 90. Warsztat Bernarda Kutzera, Grupa Ukrzyżowania, 1847-1849, Skorošice, cmentarz.

Il. 91. Warsztat Bernarda Kutzera, kolumna Trójcy św., lata 40.-50. XIX w., Stará Červená Voda.

Il. 92. Warsztat Bernarda Kutzera, nastawa chrzcielnicy w kościele par. św. Mikołaja w Zakrzowie, 1855.

Il. 93. Warsztat Bernarda Kutzera, wystrój wnętrza (ołtarz główny, ołtarze boczne, nastawa chrzcielnicy) kościoła par. św. Mikołaja w Zakrzowie, 1847-1855. Stan przed 1945.

Il. 94. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny kościoła par. św. Trójcy w Leśnicy (woj. opolskie), 1852.

Il. 95. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny kościoła par. Wniebowzięcia NMP w Bruntálu, 1851-1855.

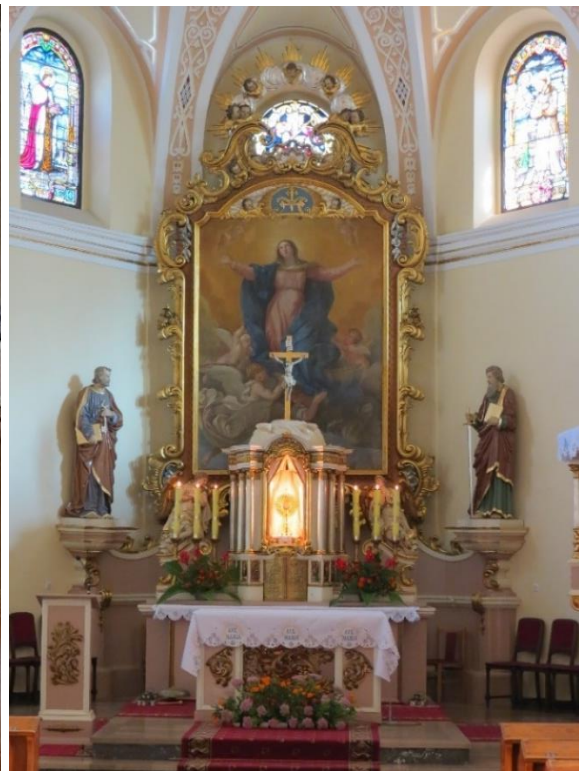

Il. 96. Warsztat Bernarda Kutzera, grupa rzeźbiarska *Ukoronowanie cierniem* w kaplicy cmentarnej w Starym Męście pod Sneżnikiem, 1854.

Il. 97. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Solnikach Małych, 1858.

Il. 98. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. Wnieb. NMP w Gliwicach-Łabędach, 1859-1860.

Il. 99. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. ss. Piotra i Pawła w Bernarticach, 1859 (tabernakulum wtórne).

Il. 100. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. św. Jana Ewangelisty w Paczkowie, 1858-1859.

Il. 101. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz w kaplicy św. Jana Nepomucena kościoła par. Podwyższenia Krzyża św. we Fryštácie, 1858-1860.

Il. 102. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. św. Bartłomieja w Dlouhей Loučce, 1860-1861.

Il. 103. Warsztat Bernarda Kutzera, bracia Kutzer, ołtarz główny w kościele par. Wnieb. NMP w Hnojicach (fragment), 1863-1864

Il. 104. Bernard Kutzer, Pasterz z Jeziora (Seehirt), drewno, lata 40.-50. XIX w., zaginiony.

Il. 105. Cyrill Kutzer, figura św. Jana Nepomucena, 1833, Rohle.

Il. 106. Cyrill Kutzer, tabernakulum ołtarza głównego w kościele par. Wnieb. NMP w Moravskim Berounie, 1836.

Il. 107. Cyrill Kutzer, pomnik Ukrzyżowania, 1841, Bílá Lhota-Řimice.

Il. 108. Cyrill Kutzer, *Pietà* (fragment, krzyż uszkodzony), 1844, Police.

Il. 109. Cyrill Kutzer, *Ukrzyżowanie*, 1844, Dvorce. Il. 110. Cyrill Kutzer, tabernakulum ołtarza głównego w kościele par. św. Jana Chrzciciela w Šumperku, ok. 1844-1850.

Il. 111. Cyrill Kutzer, figura Chrystusa z Grobu Pańskiego w kościele par. Velkich Kuněticach (ob. w kościele par. w Supíkovicach), ok. 1850.

Il. 112. Warsztat Cyrilla Kutzera, ołtarz główny w kościele par. św. Prokopa w Lošicach, 1853.

Il. 113. Patrizius Kutzer (atryb.), grupa rzeźbiarska *Chrztu w Jordanie*, ok. 1826-1833, nastawa chrzcielnicy, Ujazd, kościół par. św. Andrzeja.

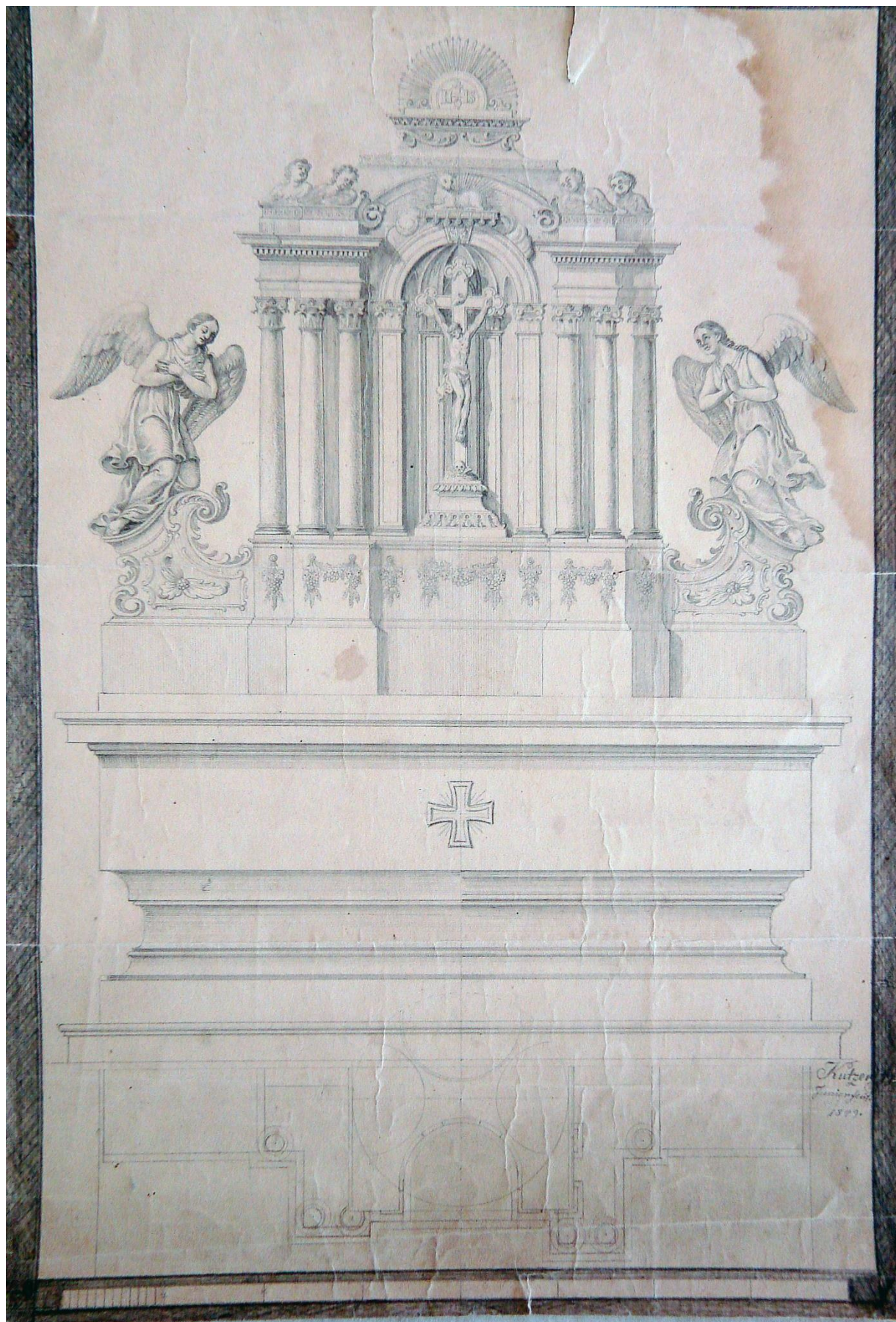
Il. 114. Raimund Kutzer, szkic studyjny, przed 1849, SOkA Je.

Il. 115. Raimund (Reinhold) Kutzer, szkic studyjny, przed 1849, SOkA Je.

Il. 116. Raimund (Reinhold) Kutzer, szkic studyjny, przed 1849, SOkA Je.

Il. 117. Raimund Kutzer (atryb.), projekt tabernakulum, 1849, VMJ.

Il. 118. Raimund Kutzer, figura św. Łukasza (1855) w ołtarzu głównym kościoła par. Wnieb. NMP w Bruntálu.

Il. 119. Warsztat Raimunda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. św. Kunegundy w Pasece, 1866-1867.

Il. 120. Warsztat Raimunda Kutzera, ołtarz św. Jana Chrzciciela w kościele par. Wszystkich Świętych w Starym Paczkowie, 1869.

Il. 121. Warsztat Raimunda Kutzera, ambona w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Bruntálu, 1874.

Il. 122. Raimund Kutzer z braćmi, figura św. Floriana, 1875, Horní Údolí.

Il. 123. Warsztat Raimunda Kutzera, ołtarz św. Anny w kościele par. Nawiedzenia NMP w Mníchovie k. Vrbna, 1878.

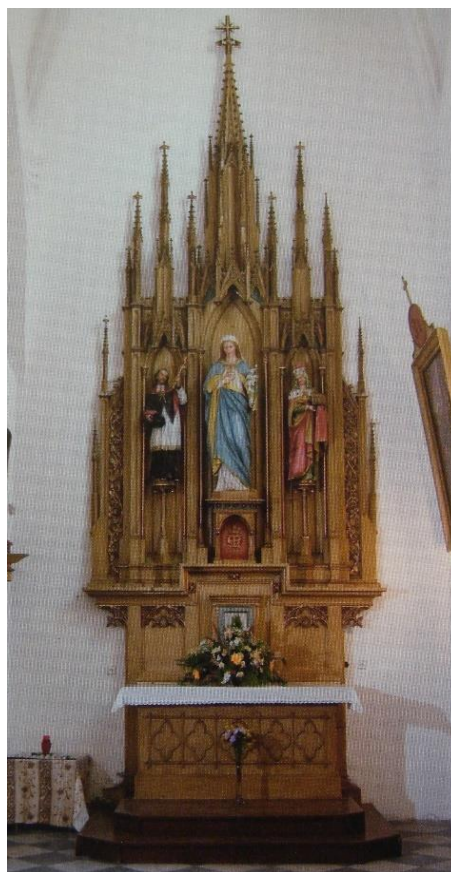
Il. 124. Raimund i Rafael Kutzer, ołtarz główny w kościele par. Nawiedzenia NPM w Mníchovie k. Vrbna, 1880.

Il. 125. Warsztat Raimunda Kutzera, ołtarz Najśw. Serca Pana Jezusa (fragment) w kościele par. św. Mikołaja w Jindřichovie ve Slezsku, 1879.

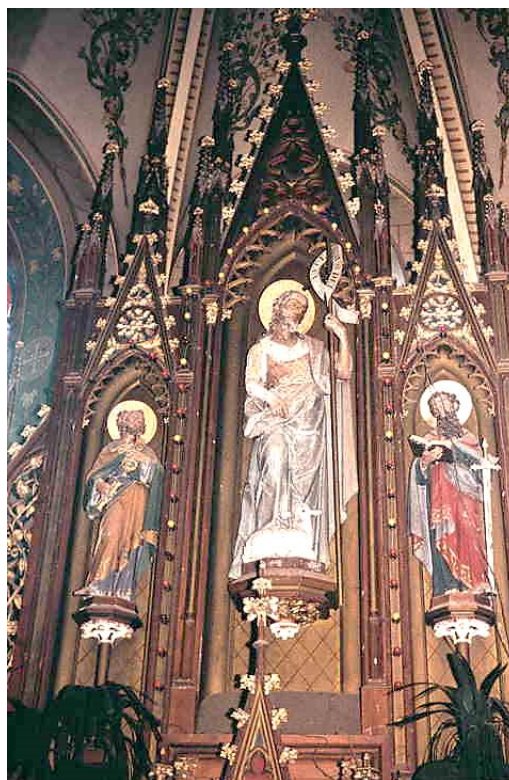
Il. 126. Warsztat Raimunda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Jeseníku, 1884.

Il. 127. Warsztat Raimunda Kutzera, ołtarz Najśw. Serca Marii w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Bruntálu, 1885.

Il. 128. Warsztat Raimunda Kutzera, wystrój prezbiterium kościoła fil. św. Jana Chrzciciela w Horní Údolí, 1886-1889, stan 1938.

Il. 129. Warsztat Raimunda Kutzera, ołtarz główny w kościele fil. św. Jana Chrzciciela w Horní Údolí, 1886-1889 (fragment). Stan przed 1992.

Il. 130. Warsztat Raimunda Kutzera, ambona w kościele par. św. Jana Chrzciciela w Pisečnéj, 1887.

Il. 131. a-b. Warsztat Raimunda Kutzera, ołtarz główny i boczny w kościele par. św. Marii Magdaleny w Mladějovicach k. Šternberku, 1892-1893, stan przed 1957.

Il. 132. Warsztat Raimunda Kutzera, ambona w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Jeseníku, 1896.

Il. 133. Warsztat Raimunda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. ss. Barbary i Katarzyny w Světłej Horze, 1896.

Il. 134. a-b. Warsztat Raimunda Kutzer: figury Najśw. Serca P. Jezusa (a.) i Najśw. Serca Marii (b.), 1897.

Il. 135. Warsztat Raimunda Kutzer, ołtarz główny kościoła odpustowego na Górze św. Anny, 1897-1899, stan przed 1945.

Il. 136. Warsztat Raimunda Kutzer, ołtarz w kaplicy kościoła par. w Králíkach, 1903-1904.

Il. 137. Severin Kutzer, grupa *Ukrzyżowania* w kościele par. św. Jadwigi w Supíkovicach, przed 1875.

Il. 138. Rafael Kutzer, grupa figuralna Chrystusa na Górze Oliwnej, 2. poł. XIX w., Vlčice.

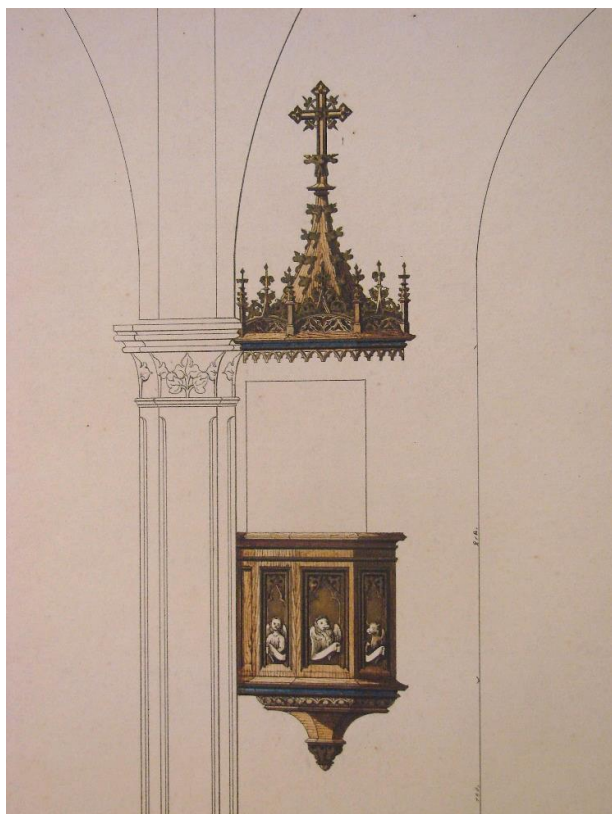
Il. 139. Rafael Kutzer, kolumna maryjna, 1876, Česká Ves.

Il. 140. Rafael Kutzer, krzyż cmentarny, pocz. XX w. (?), Bělá pod Pradědem-Adolfovice.

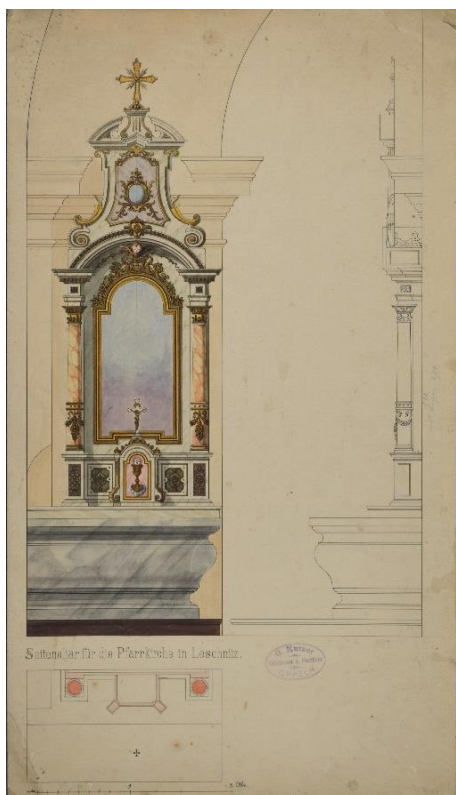
Il. 141. Reinhard Kutzer, projekt nastawy chrzcielnicy, przełom XIX-XX w. VMJ, nr inw. H 5659.

Il. 142. Gotthard Kutzer, wariant projektu ambony dla kościoła par. w Chrzastowicach (fragment), pocz. XX w. Zbiory Andrzeja Betleja.

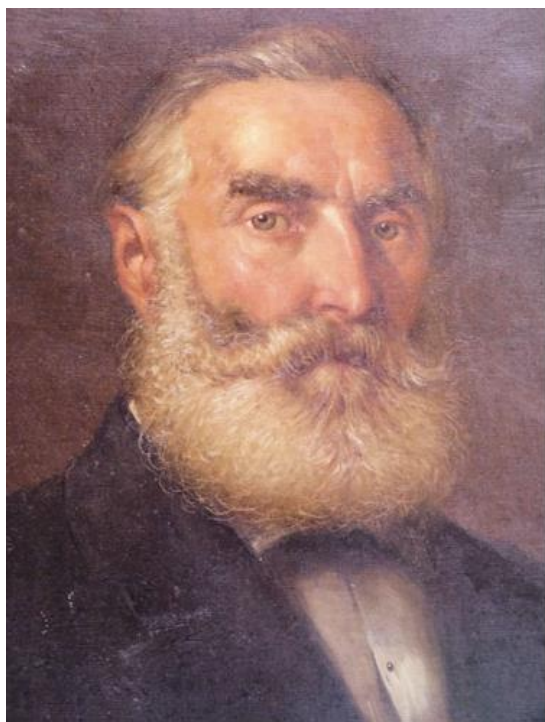
Il. 143. Warsztat Gottharda Kutzera (atryb.), ambona w kościele par. Niep. Poczęcia NMP w Chrzastowicach, pocz. XX w.

Il. 144. Gotthard Kutzer, projekt ołtarza przytęczowego do kościoła par. Trójcy św. w Leśnicy, po 1910. Zbiory Andrzeja Betleja.

Il. 145. Warsztat Gottharda Kutzera (atryb.), ołtarze przytęczowe w kościele par. św. Trójcy w Leśnicy, po 1910.

Il. 146. Franz Thamm St. (1831-1902).
Obraz olejny J. G. Müllera z 1893 r., zbiory prywatne.

Il. 147. a-b. Franz Thamm St., figury aniołów w ołtarzu kaplicy
św. Józefa, 1. poł. lat 60. XIX w., Wrocław, kościół Uniwersytecki
Imienia Jezus.

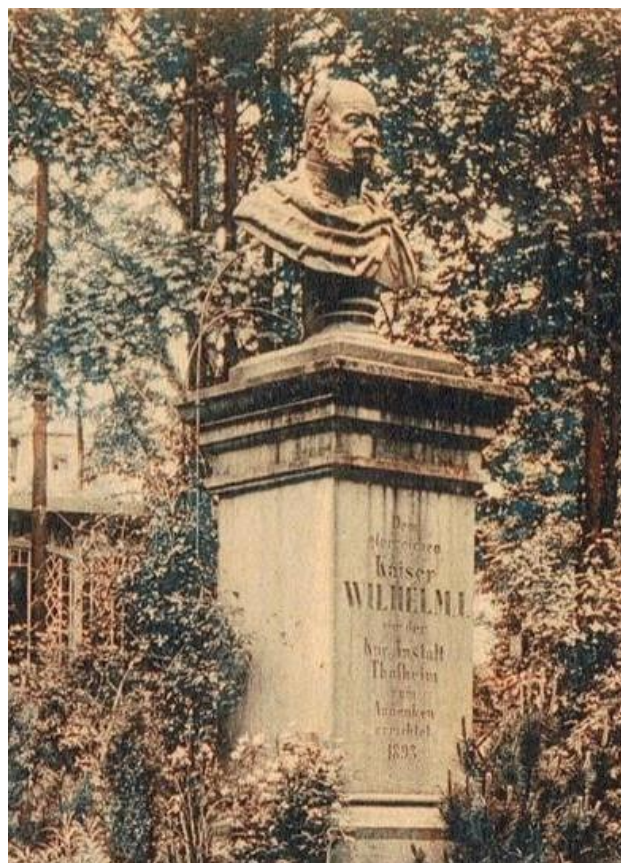

Il. 148. Warsztat Franza Thamma St., ołtarz główny w kościele par.
św. Andrzeja w Kucharzowicach, poł. lat 60. XIX w.

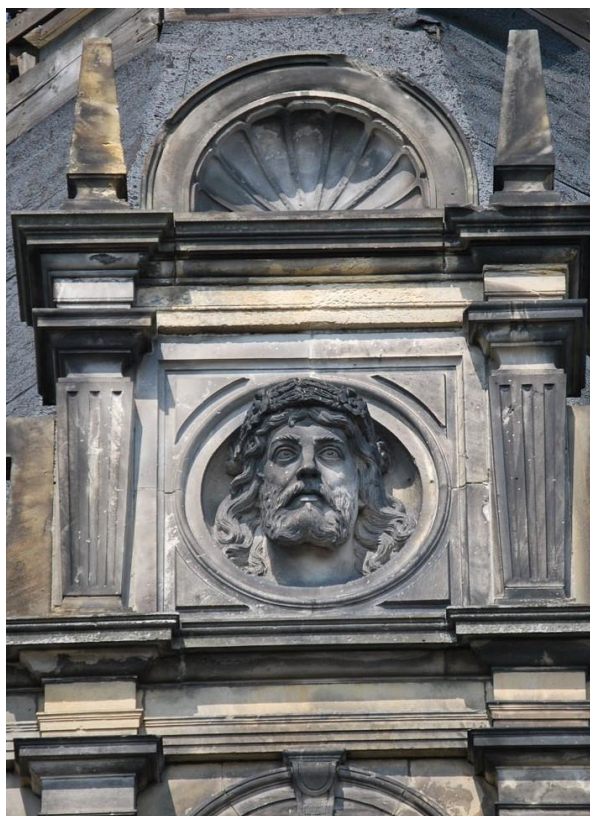
Il. 149. Franz Thamm St., figura św. Jana
Nepomucena, ok. 1872, Osiek k. Strzegomia.

Il. 150. Franz Thamm St., figura św. Antoniego, 1873, Pieszyce, kościół par. św. Jakuba Apostoła.

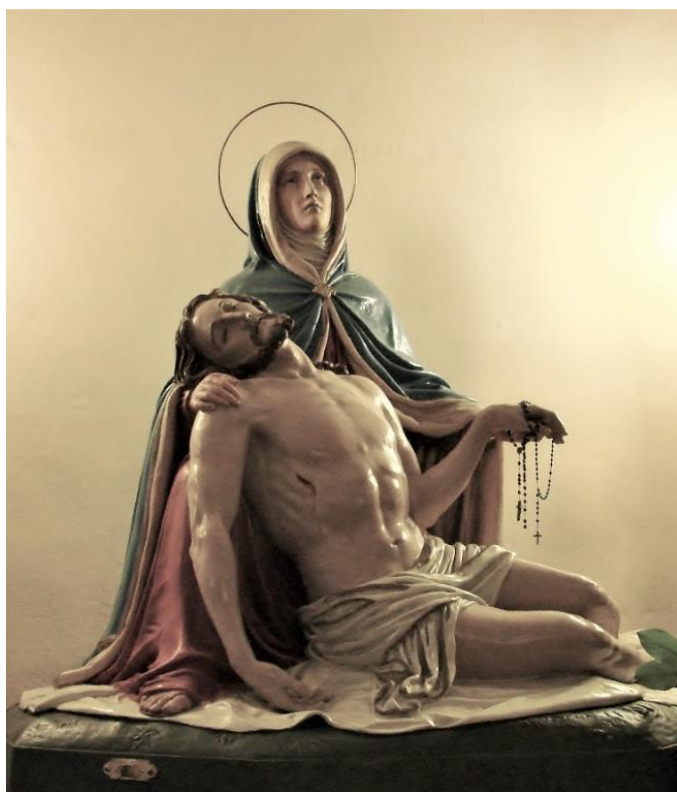
Il. 151. Franz Thamm St., popiersie cesarza Wilhelma I w Łądku-Zdroju, 1873, fragment karty pocztowej z pocz. XX w.

Il. 152. a-b. Warsztat Franza Thamma St., dekoracja kamieniarska pałacu Heinricha von Korna w Siedlimowicach (fragment), 1875-1876.

Il. 153. a, b, c. Franz Thamm St., rzeźby ołtarza głównego w kościele par. Niepokalanego Poczęcia NMP w Złotym Stoku, ok. 1875-1877.

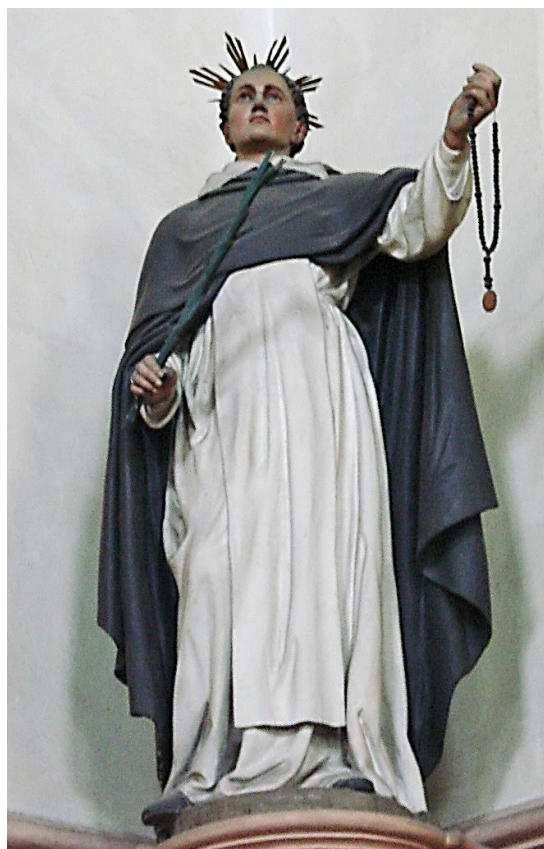
Il. 154. Franz Thamm St., *Pietà*, 1876, Strachocin (ob. Stronie Śl.), kościół par. MB Królowej Polski i św. Maternusa.

Il. 155. Franz Thamm St., figura Anioła Stróża, 2. poł. lat 70. XIX w., Strachocin (ob. Stronie Śl.), kościół par. MB Królowej Polski i św. Maternusa.

Il. 156. Franz Thamm St., figura św. Jadwigi, ok. 1879, Legnica, kościół par. św. Jana.

Il. 157. Franz Thamm St., figura św. Dominika, ok. 1879, Legnica, kościół par. św. Jana.

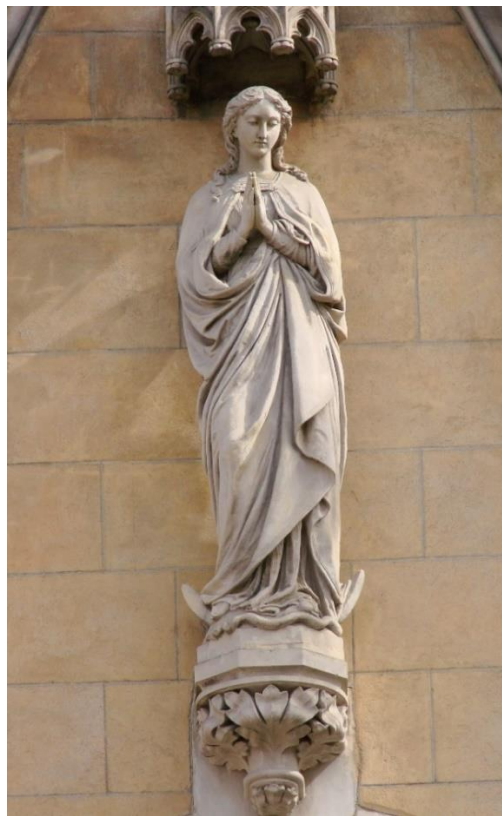
Il. 158. Franz Thamm St., figura św. Barbary, ok. 1879, Legnica, kościół par. św. Jana.

Il. 159. Franz Thamm St., figura Madonny z Dzieciątkiem, ok. 1879, Legnica, kościół par. św. Jana.

Il. 160. Franz Thamm St., figura Madonny z Dzieciątkiem, przed 1880, Poczdam, katolicki kościół par. ss. Piotra i Pawła.

Il. 161. Franz Thamm St., figura Immaculaty w tympanonie głównego portalu wejściowego katedry św. Jana Chrzciciela we Wrocławiu, 1882.

Il. 162. Franz Thamm St., figura św. Józefa w zwieńczeniu portalu wejściowego d. konwiktu św. Józefa we Wrocławiu, 1882.

Il. 163. Franz Thamm St., *Ukrzyżowanie* przy kościele par. w Łądku-Zdroju, 1884.

Il. 164. Franz Thamm St., relief *Madonna z Dzieciątkiem i aniołami* w tympanonie głównego portalu wejściowego kościoła par. św. Krzyża w Siemianowicach Śląskich, 1884.

Il. 165. Franz Thamm St., *Ukrzyżowanie*, 1885, Javorník, cmentarz.

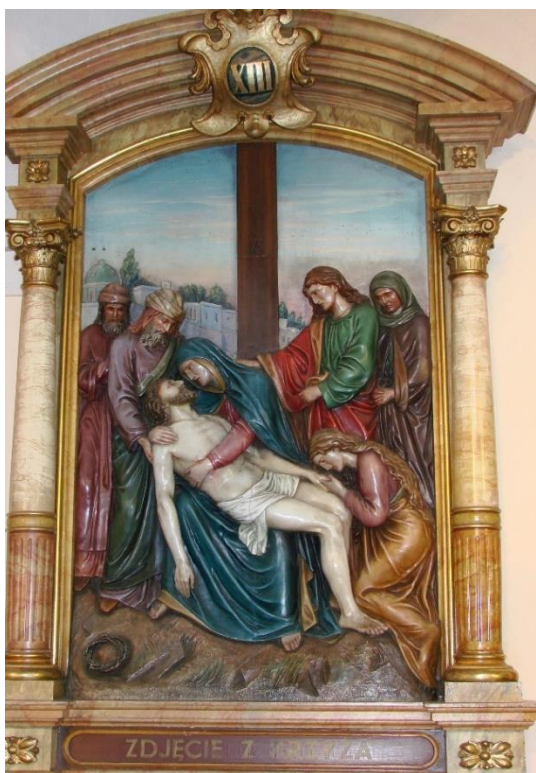
Il. 166. Franz Thamm St., figura *Immaculaty* w zwieńczeniu nagrobka J. Martineza, ok. 1886, Kudowa-Czermna.

Il. 167. Franz Thamm St., figura Madonny z Dzieciątkiem w zwieńczeniu nagrobka H. Schüsslera, 1888, Ludwikowice Kłodzkie, cmentarz.

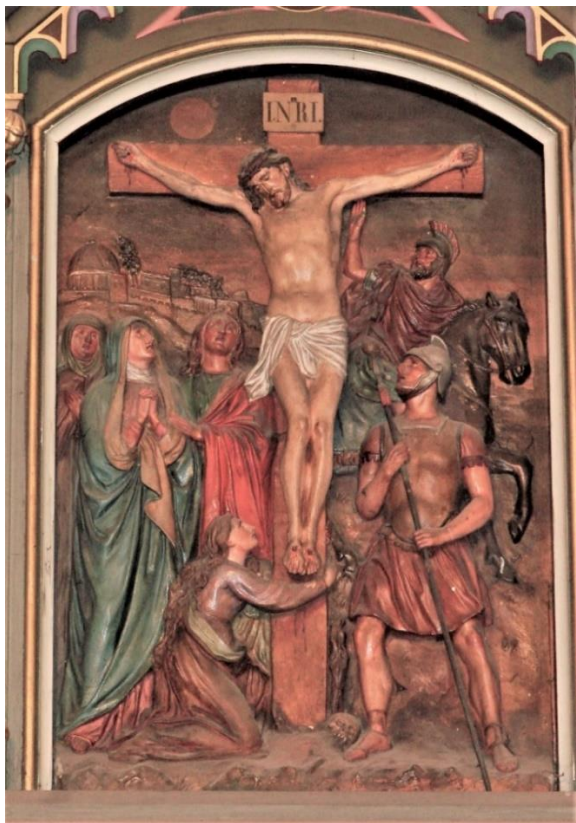
Il. 168. Warsztat Franza Thamma St., stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja I) w kościele par. MB Królowej Polski i św. Maternusa w Strachocinie (ob. Stronie Śl.), 1885-1889.

Il. 169. Warsztat Franza Thamma St., stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XIII) w kościele par. MB Królowej Polski i św. Maternusa w Strachocinie (ob. Stronie Śl.), 1885-1889.

Il. 170. Warsztat Franza Thamma St., *Pietà* nagrobna przy kościele par. w Sieroszowie, 1892.

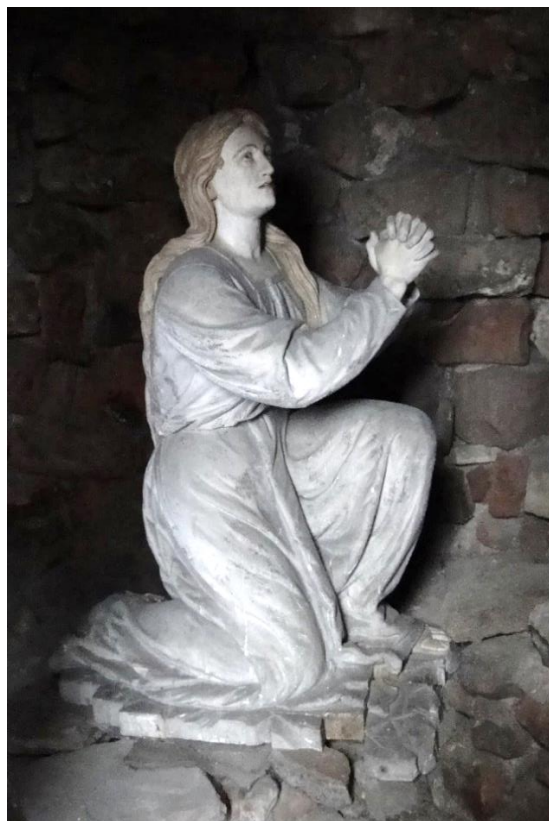
Il. 171. Warsztat Franza Thamma St., stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XII) w kościele par. św. Mikołaja w Radochowie, 1894.

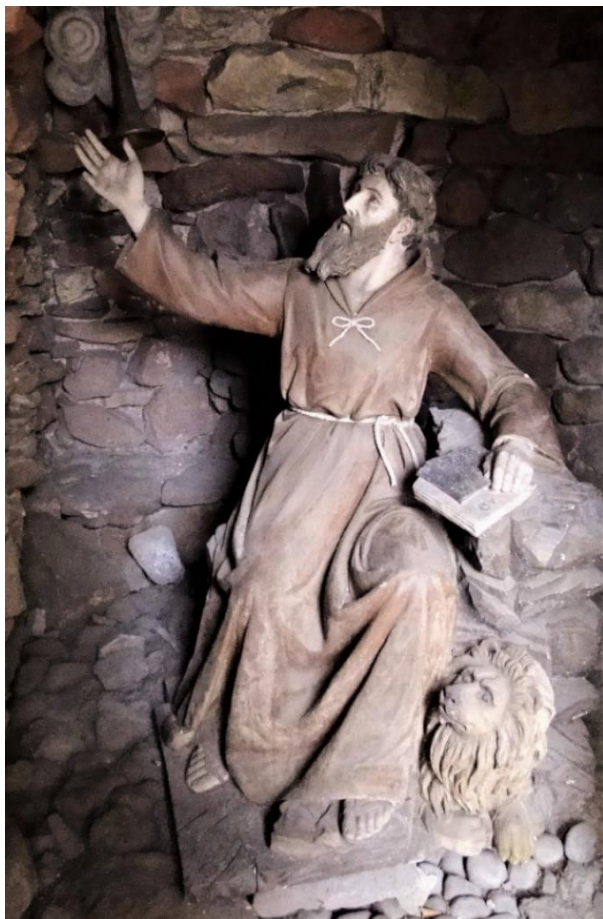
Il. 172. Warsztat Franza Thamma St., figura anioła w zwieńczeniu nagrobka A. Bartsch, 1894, Jodłów, cmentarz przykościelny.

Il. 173. Warsztat Franza Thamma St., figura Anioła Stróża, 1895, Wambierzyce bazylika Nawiedzenia NMP.

Il. 174. Warsztat Franza Thamma St., figura św. Marii Magdaleny, 1897, Wambierzyce bazylika Nawiedzenia NMP.

Il. 175. Warsztat Franza Thamma St., figura św. Hieronima, 1897, Wambierzyce bazylika Nawiedzenia NMP.

Il. 176. Warsztat Franza Thamma St., ołtarz Najśw. Serca Jezusa w kościele par. św. Józefa w Świdnicy, ok. 1900.

Il. 177. Warsztat Franza Thamma St., stacje Drogi Krzyżowej (fragment) w kościele par. św. Bartłomieja w Topoli, 1901.

Il. 178. Franz Thamm St., Ecce Homo, 1901, Chełmsko Śląskie, kościół par. św. Rodziny.

Il. 179. Franz Thamm Mł. (1857-1926). Fot. archiwalna ze zbiorów Klemensa Thamma.

Il. 180. Franz Thamm Mł., figura Matki Boskiej Różańcowej w ołtarzu bocznym, ok. 1919, Kudowa-Brzozowie, kościół fil. ss. Piotra i Pawła.

Il. 181. a-b. Franz Thamm Mł., figurki szopki bożonarodzeniowej, 1887, Telgte, Glatzer Heimatstube.

Il. 182. Paul Thamm (1865-1943). Fot. archiwalna ze zbiorów Klemensa Thamma.

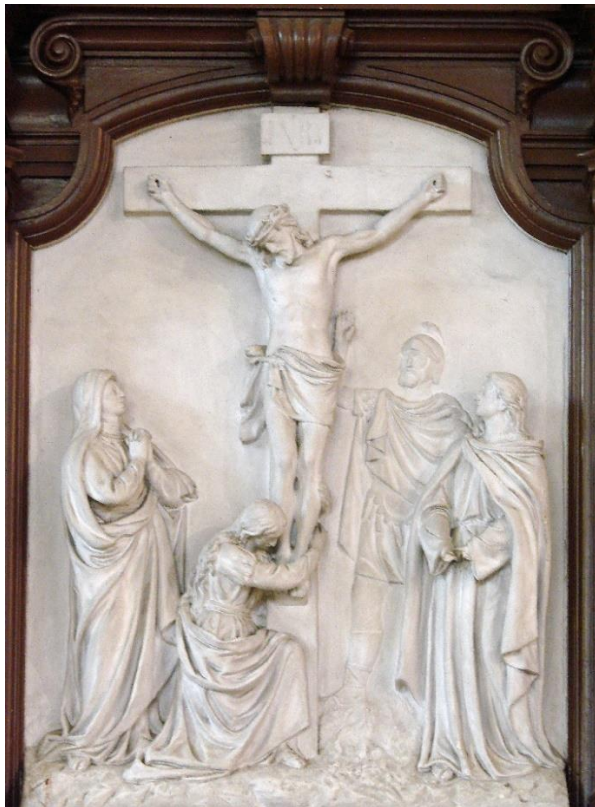
Il. 183. Paul i Adolf Thamm, reliefy Tajemnic Różańca św. w Kaplicach Różańcowych Kalwarii Piekarskiej (fragment), 1894, Piekary Śląskie.

Il. 184. Paul i Adolf Thamm, reliefy Tajemnic Różańca św. w Kaplicach Różańcowych Kalwarii Piekarskiej (fragment), 1894, Piekary Śląskie.

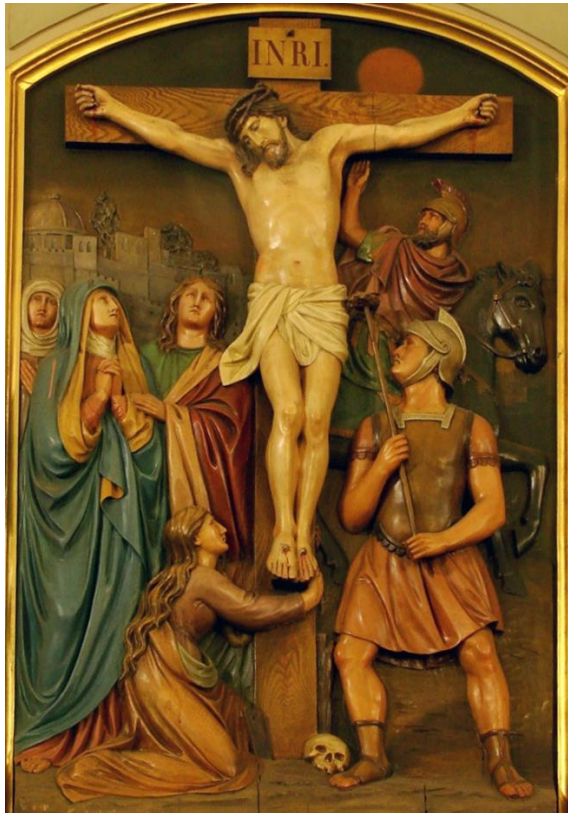
Il. 185. Paul i Adolf Thamm, stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja I) w kościele par. św. Maurycego we Wrocławiu, 1899.

Il. 186. Paul i Adolf Thamm, stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XII) w kościele par. św. Maurycego we Wrocławiu, 1899.

Il. 187. Paul i Adolf Thamm, stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XIV) w kościele par. św. Maurycego we Wrocławiu, 1899.

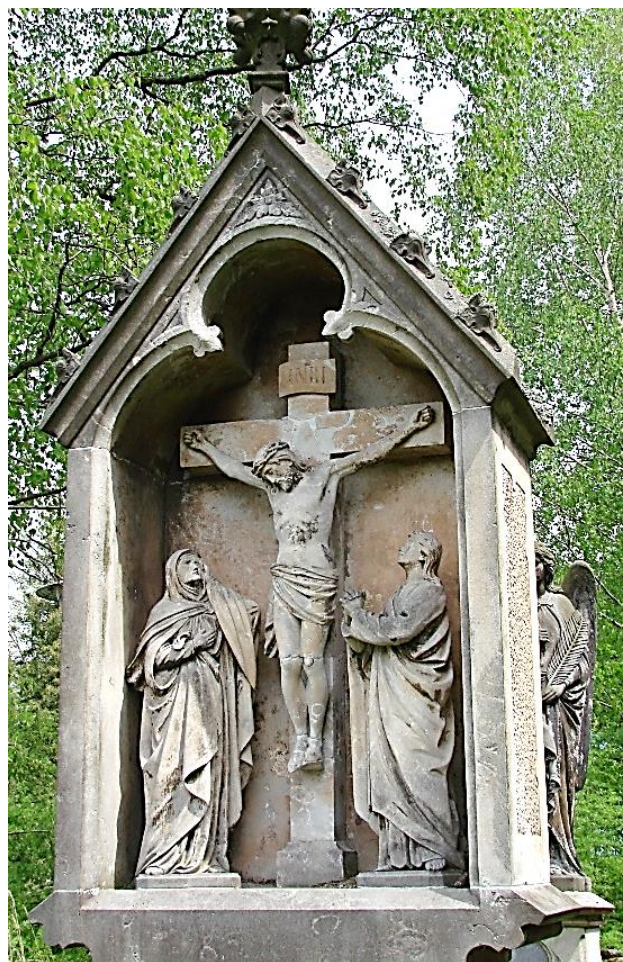
Il. 188. Paul i Adolf Thamm, stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XII) w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1901-1903.

Il. 189. Paul i Adolf Thamm, stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XIV) w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1901-1903.

Il. 190. Paul Thamm, nagrobek Aleksandra Ostrowicza, 1903, Łądek-Zdrój, d. cmentarz ewangelicki (ob. parafii katolickiej).

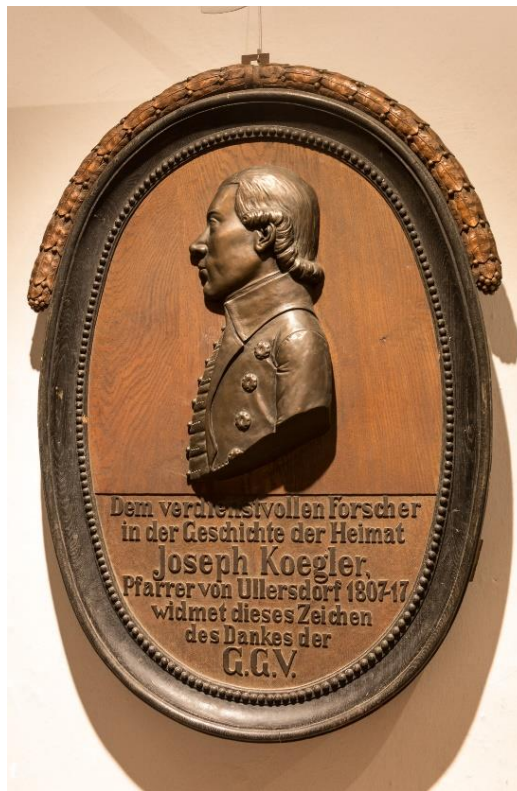
Il. 191. Paul Thamm, nagrobek F. Bartscha (fragment), 1905, Jodłów, cmentarz przykościelny.

Il. 192. a-b. Paul Thamm, szopka bożonarodzeniowa, 1909, Łądek-Zdrój, kaplica NMP „Na Pustkowiu”: stan ok. 1935 (a.) oraz ok. 1992 (b.).

Il. 193. Paul Thamm, *Ukrzyżowanie* (fragment), 1918, Jodłów. Stan w 2018 r.

Il. 194. Paul Thamm, medalion pamiątkowy ku czci Josepha Köglera z kościoła par. św. Jana Chrzciciela w Oldrzychowicach Kłodzkich, 1921, zbiory parafii w Oldrzychowicach Kłodzkich.

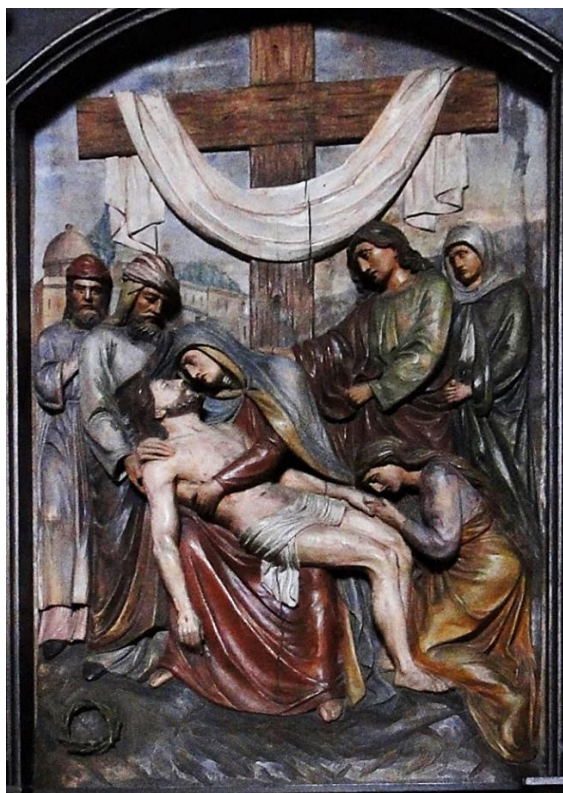
Il. 195. Paul Thamm, pomnik nagrobny Franza i Auguste Rauerów, 1921, Łądek-Zdrój, d. cmentarz parafialny (ob. komunalny).

Il. 196. Paul Thamm, pomnik Poległych w I wojnie światowej członków łądeckiej parafii przy kościele par. w Łądku, 1928, stan przed 1945.

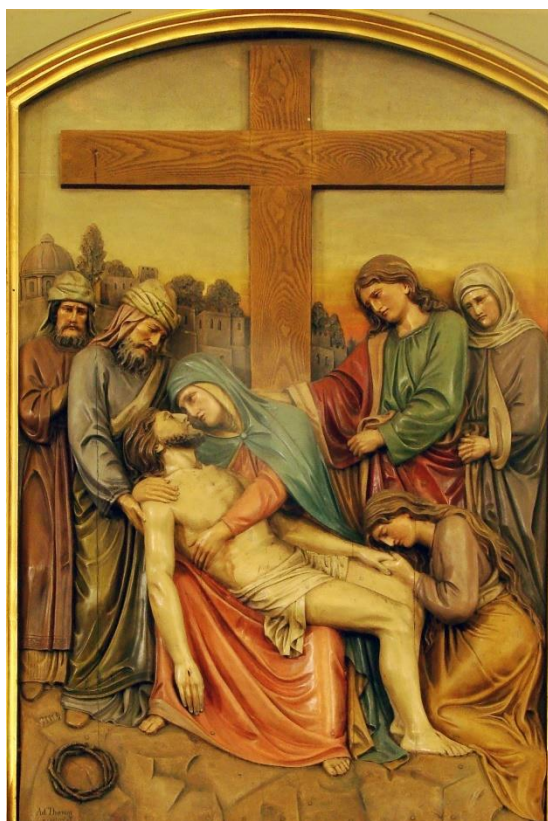
Il. 197. Paul Thamm, stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XII) w bazylice Nawiedzenia NMP w Wambierzycach, 1933.

Il. 198. Paul Thamm, stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XIII) w bazylice Nawiedzenia NMP w Wambierzycach, 1933.

Il. 199. Adolf Thamm (1872-1927). Fot. archiwalna ze zbiorów Klemensa Thamma.

Il. 200. Adolf Thamm, stacja XIII (*Zdjęcie z krzyża*) Drogi Krzyżowej w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, ok. 1901-1903.

Il. 201. Paul i Adolf Thamm (wystrój rzeźbiarski), ołtarz św. Rodziny w kościele minorytów MB Różańcowej w Kłodzku, pocz. XX w.

Il. 202. Adolf Thamm, św. Anna z Marią w ołtarzu św. Anny w kościele minorytów MB Różańcowej w Kłodzku, pocz. XX w.

Il. 203. Paul lub Adolf Thamm, Opłakiwanie w ołtarzu Piety w kościele minorytów MB Różańcowej w Kłodzku, pocz. XX w.

Il. 204. Warsztat Adolfa Thamma, szopka bożonarodzeniowa w kościele katedralnym ss. Stanisława i Wacława w Świdnicy, 1924-1926.

Il. 205. Warsztat Adolfa Thamma, szopka domowa, połowa lat 20. XX w., zbiory prywatne.

Il. 206. Adolf Thamm (atryb.), stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XII) w kościele odpustowym Nawiedzenia NMP w Bardzie, ok. 1920-1927.

Il. 207. Adolf Thamm (atryb.), stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XIII) w kościele odpustowym Nawiedzenia NMP w Bardzie, ok. 1920-1927.

Il. 208. Adolf Thamm, głowy końskie w zwieńczeniu słupów bramnych stadniny A. Beiera w Rusocinie, ok. 1920-1927 (niezachowane), stan przed 1945.

Il. 209. Adolf Thamm, głowa Chrystusa, relief, ok. 1920-1927, zbiory prywatne, Niemcy.

Il. 210. Adolf Thamm, figura Chrystusa, ok. 1920-1927 (ramiona wtórne). Zbiory prywatne, Niemcy.

II. 211. Łądek-Zdrój, kamienica Kladrów przy rynku, stan obecny.

II. 212. Łądek-Zdrój, kamienica Kladrów przy rynku, stan w latach 30. XX w.

II. 213. Portal wejściowy kamienicy Kladrów, stan przed 1945. Na pierwszym planie ołtarzyk procesyjny M. Klahra St., do 1945 r. przechowywany wewnątrz budynku.

II. 214. Warsztat Michaela Klahra St., płaskorzeźba z wizerunkiem Madonny Kłodzkiej na fasadzie kamienicy Kladrów, po 1739, stan obecny.

Il. 215. Monachium, dom Egida Quirina Asama, fasada.

Il. 216. Łądek-Zdrój, kamienica Klahrów przy rynku, fasada.

Il. 217. Łądek-Zdrój, kamienica Klahrów, XVIII-wieczny korytarz wewnątrz budynku.

Il. 218. Łądek-Zdrój, dom przy ul. Kłodzkiej 2a w miejscu dawnego warsztatu rzeźbiarskiego Klahrów.

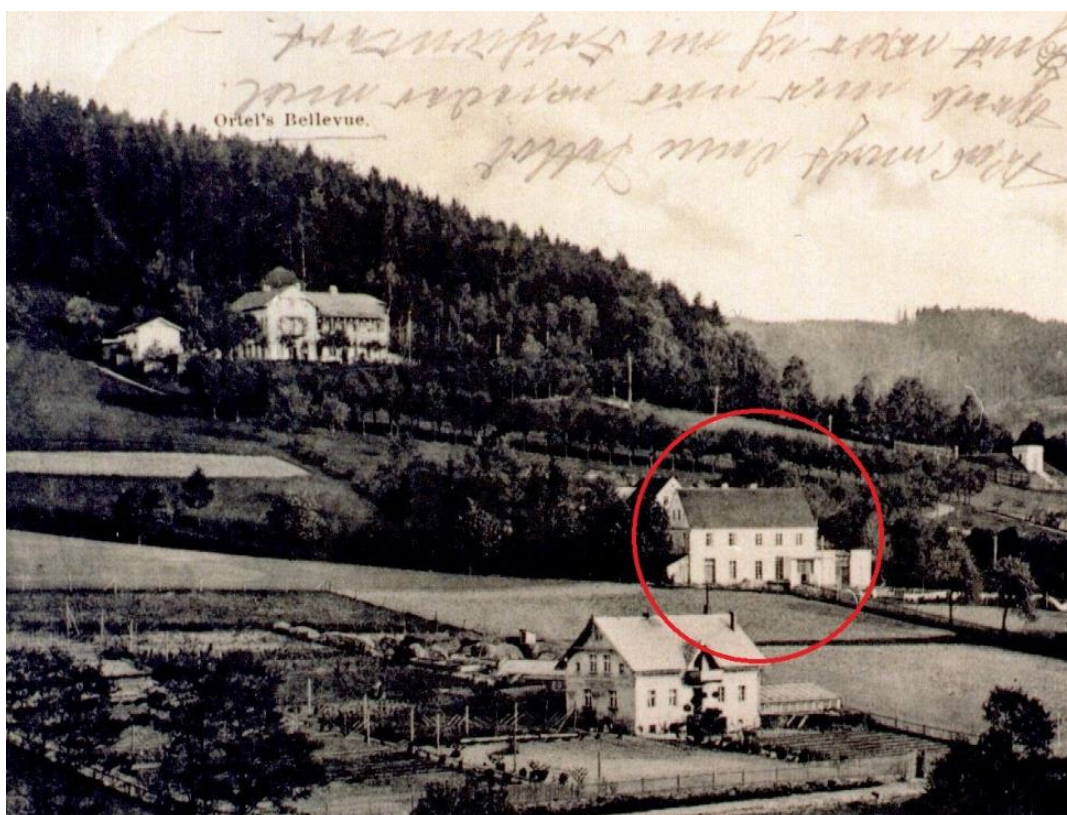
Il. 219. Horní Údolí, dom nr 34 – dom rodzinny i warsztat Kutzerów, stan na przełomie XIX-XX w.

Il. 220. Horní Údolí, dom nr 34 – dom rodzinny i warsztat Kutzerów, stan ok. lat 20.-30. XX w.

II. 221. Opole, kamienica przy ul. Luboszyckiej 14 – miejsce zamieszkania i warsztatu Gottharda Kutzera, stan obecny.

II. 222. Łądek-Zdrój, fragment uzdrowskiej części miasta na karcie pocztowej z pocz. XX w. Po prawej stronie zaznaczony dom i pracownia Franza Thamma St. przy Karpensteinerstraße (ob. ul. Zamkowa 12).

Il. 223. Friedrich Drake (1805-1882) w swoim berlińskim atelier, litografia opublikowana w „Die Gartenlaube“, Hft. 49, 1869

Il. 224. Georg Busch (1862-1943) w swoim atelier, fotografia z 1912 r.

Il. 225. Galeria sztuki w łódzkiej domu malarza Leo Richtera (1888-1958), fotografia archiwalna z lat 20.-30. XX w.

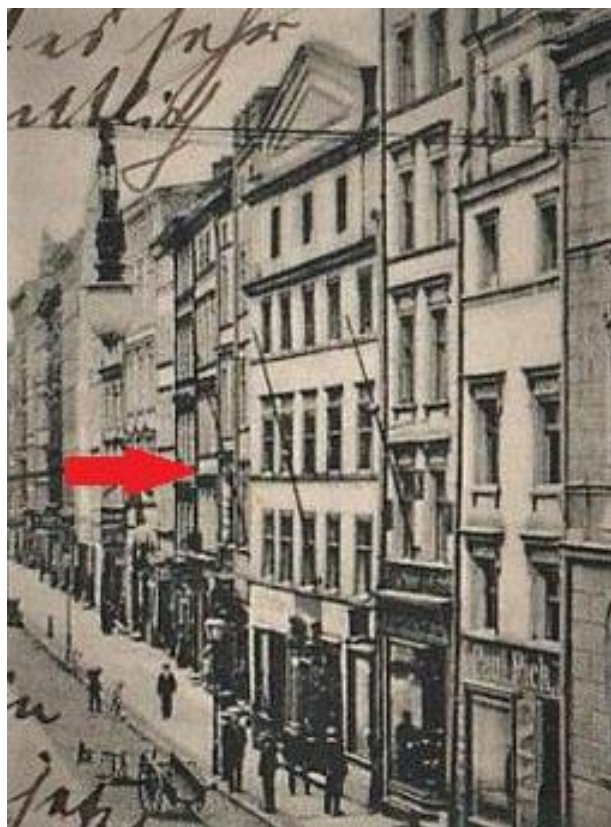
Il. 226. Łądek-Zdrój, dom przy ul. Lipowej 2 – miejsce zamieszkania oraz atelier Franza Thamma Mł., stan w 2013 r.

Il. 227. Łądek-Zdrój, ul. Zamkowa 12, dom rodzinny Thammów, stan w 2012 r.

Il. 228. Nysa, hotel „Weiser Schwan” (ob. hotel „Piaś”), po lewej budynek, w którym ok. 1903-1904 r. prawdopodobnie zlokalizowane było pierwsze atelier Adolfa Thamma. Fragment zdjęcia reklamowego hotelu z 1925 r.

II. 229. Nysa, fragment zabudowy ul. Celnej, pośrodku kamienica przy Zollstraße 60 (ob. ul. Celna 8) – miejsce zamieszkania oraz atelier Adolfa Thamma ok. 1907-1908 r. Po lewej stronie trzy domy dalej kamienica pod adresem Zollstraße 57 (oznaczona czerwoną strzałką), gdzie rzeźbiarz mieszkał i pracował ok. 1911-1912 r. Fragment karty pocztowej z lat ok. 1900-1915 r.

II. 230. Nysa, kamienica przy ul. Celnej 8 (dawniej Zollstraße 60), stan obecny (2021).

Il. 231. Adolf Thamm w swoim atelier podczas pracy nad figurami szopki bożonarodzeniowej dla kościoła farnego w Świdnicy, 1926.

Il. 232. Skład osobowy Warsztatów Sztuki Chrześcijańskiej Franza Simona, na pierwszym planie Adolf Thamm (drugi od prawej) wraz ze swoimi pomocnikami warsztatowymi, po lewej (we fraku) Franz Simon, właściciel manufaktury. Fotografia reklamowa z lat 20. XX w.

Il. 233. Skład osobowy oraz wyroby Warsztatów Sztuki Chrześcijańskiej Franza Simona, po prawej stronie ołtarza stoi Adolf Thamm wraz ze swoimi pomocnikami warsztatowymi, fotografia reklamowa z lat 20. XX w.

Il. 234. Michael Klahr St., projekt prospektu organowego dla kościoła par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1722, APPTJ.

Il. 235. Warsztat Michaela Klahra St., Thomas Berger (roboty stolarskie), prospekt organowy w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku (fragment), 1722-1724.

Il. 236. Michael Klahr St., rysunek projektowy kolumny Trójcy św. na rynku w Łądku-Zdroju, rysunek tuszem, lawowany (?), przed 1739, zaginiony.

Il. 237. Warsztat Michaela Klahra St., kolumna Trójcy św. na rynku w Łądku-Zdroju, ok. 1739-1741, stan przed 1945.

Il. 238. Michael Klahr St., szkicownik (fragment), zaginiony.

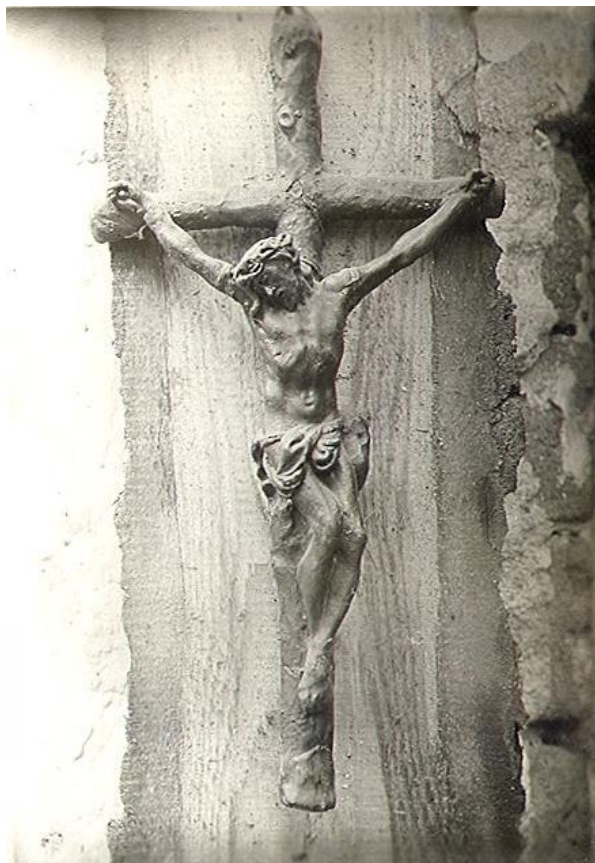
Il. 239. Michael Klahr St., model figury Immaculaty, drewno polichromowane (?), przed 1739, zaginione.

Il. 240. Warsztat Michaela Klahra St., kolumna Trójcy św., figura Immaculaty, ok. 1739-1741, Łądek-Zdrój.

Il. 241. Warsztat Michaela Klahra St., figura *Mater Dolorosa*, Łądek-Zdrój, Kawiarnia Artystyczna „Dom Klahra”, ok. 1740.

Il. 242. Michael Klahr St., *bozzetto* krucyfiks, terakota, przed 1732 zaginione.

Il. 243. Warsztat Michaela Klahra St. (atryb.), figura Chrystusa z ołtarza *Ukrzyżowania* w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, ok. 1732.

Il. 244. Warsztat Michaela Klahra St., *Ukrzyżowanie* w kościele par. Narodzenia NMP w Łądku-Zdroju, 1741.

Il. 245. Michael Klahr St., *bozzetto* Immaculaty, drewno, przed 1729, zaginione.

Il. 246. Naśladowca Michaela Klahra St., figura Immaculaty z ołtarza bocznego w kościele par. św. Marcina w Roztokach, ok. 1729-1730.

Il. 247. Warsztat Michaela Klahra St., *modelletto* figury Chrystusa Zmartwychwstałego, drewno polichromowane, ok. 1735-1740, zaginione.

Il. 248. Warsztat Michaela Klahra Starszego, figura Chrystusa Zmartwychwstałego, ok. 1735-1741, Łądek-Zdrój, plebania kościoła par.

Il. 249. Michael Klahr St., *modello* anioła, drewno, ok. 1729, zaginione.

Il. 250. Warsztat Michaela Klahra St., figura anioła z ołtarza św. Jana Nepomucena w kościele par. św. Marcina w Roztokach, ok. 1729.

Il. 251. Michael Klahr St., *bozzetto* putta, terakota, 1730. Norymberga, Germanisches Nationalmuseum.

Il. 252. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura putta z ołtarza św. Barbary w kościele fil. Wniebowzięcia NMP w Nowej Wsi, ok. 1792.

Il. 253. Michael Klahr St., *bozzetto* św. Andrzeja, terakota, 1740, zaginione, stan przed 1945.

Il. 254. Michael Klahr St. (?), *bozzetto* Chrystusa Zmartwychwstałego, terakota, zaginione, stan przed 1945.

Il. 255. Michael Klahr St. (?), *bozzetto* płaczki klęczącej nad sarkofagiem, drewno, po 1721 (?), zaginione, stan przed 1945.

Il. 256. Matthias Bernhard Braun, figura płaczki z nagrobka Anny Miselius, ok. 1721, Josefov, twierdza, lapidarium.

Il. 257. Warsztat Michaela Klahra St., figura św. Jana Nepomucena z ołtarza bocznego w kościele par. św. Marcina w Roztokach, ok. 1729, stan przed 1987.

Il. 258. Michael Klahr St., ołtarzyk procesyjny (fragment), ok. 1725–1727, zaginiony, stan przed 1945.

Il. 259. Warsztat Michaela Klahra St., figura św. Barbary, ok. 1728, Kąty Bystrzyckie, kościół fil. św. Katarzyny, ołtarz główny.

Il. 260. Warsztat Michaela Klahra St. (atryb.), figura Marii Magdaleny z ołtarza Ukrzyżowania w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, ok. 1732.

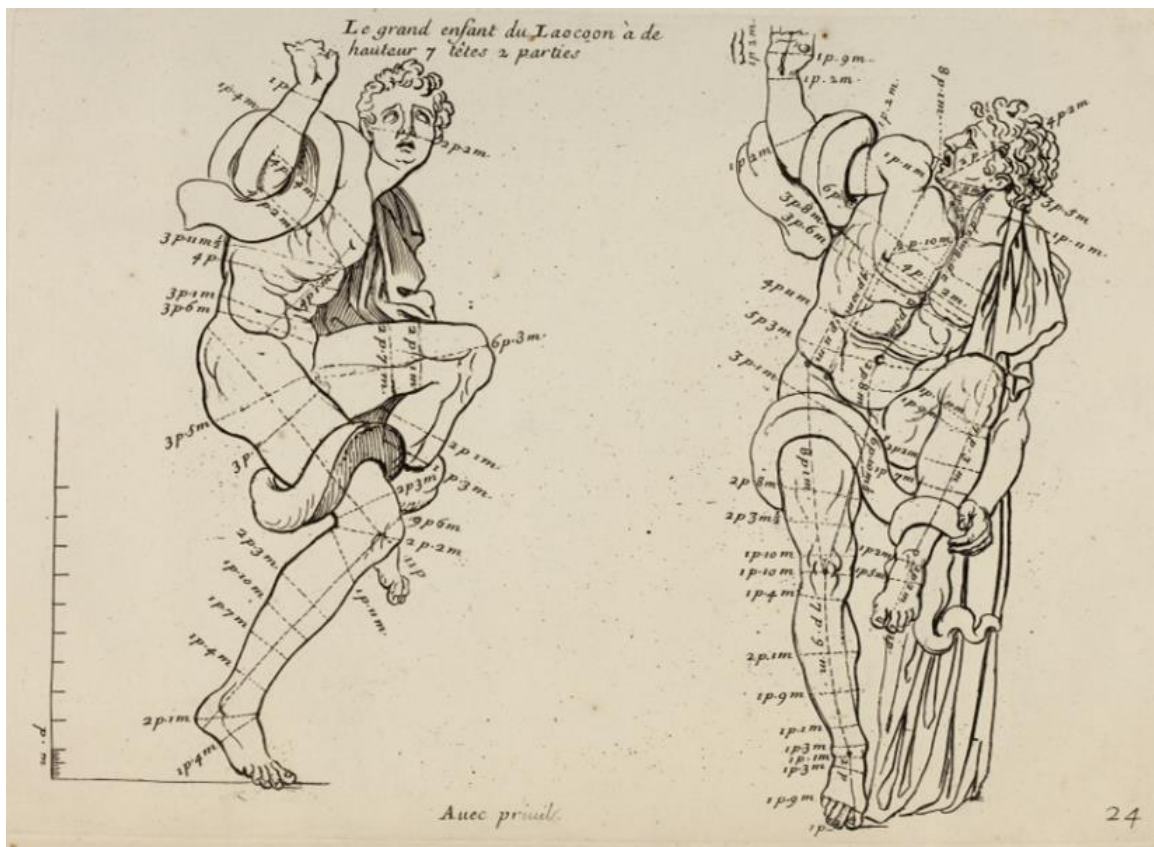

Il. 261. Augustin Neureutter, rycina przedstawiająca grupę figuralną św. Franciszka Serafickiego na Moście Karola w Pradze.

Il. 262. Warsztat Michaela Klahra St., figura anioła z prospektu organowego w kościele par. Wniebowzięcia NPM w Kłodzku, 1722–1724.

Il. 263. Gerard Audran, studium proporcji syna Laokoona.

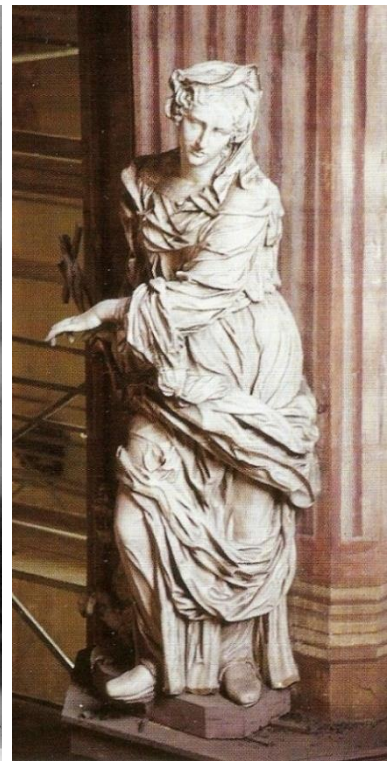
Il. 264. Warsztat Michaela Klahra St., figura św. Hieronima z ambony w kościele par. Wnieb. NMP w Kłodzku, 1716-1717.

Il. 265. Pieter van Lint, Wenus Medycejska, 1640, rysunek, papier, Nowy Jork, Metropolitan Museum of Art.

Il. 266. Warsztat Michaela Klahra St., figura św. Apolonii, 1728, Konradów kościół fil. Podwyższenia Krzyża św., stan przed 1945.

Il. 267. Georg Leonhard Weber, figura św. Małgorzaty, ok. 1704-1711, Świdnica kościół katedralny ss. Stanisława i Wacława.

Il. 268. Autor nieznany, szkic przedstawiający scenę *Koronacji NMP*, 1. poł. XVIII w., zaginiony.

Il. 269. Michael Ignatz Klahr, figura Boga Ojca, 1754, Opawa, Slezské zemské muzeum.

Il. 270. Warsztat Michaela Klahra St., figura Boga Ojca w zwieńczeniu ambony w kościele par. św. Marcina w Roztokach, ok. 1729-1730.

Il. 271. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura Matki Boskiej Bolesnej z ołtarza głównego w kościele fil. Wniebowzięcia NMP w Nowej Wsi, 1792-1793.

Il. 272. Warsztat Michaela Klahra St., figura Marii Magdaleny z konfesjonałów w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, ok. 1720.

Il. 273. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura Marii Wniebowziętej w zwieńczeniu ołtarza głównego w kościele fil. Wniebowzięcia NMP w Nowej Wsi, 1792-1793.

Il. 274. Warsztat Michaela Klahra St., figura Marii Wniebowziętej w zwieńczeniu ołtarza Wniebowzięcia w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1725.

Il. 275. Warsztat Michaela Ignatza Klahra (atryb.), figura Chrystusa Zmartwychwstałego w kościele par. św. Mikołaja w Radochowie, lata 70. XVIII w.

Il. 276. Warsztat Michaela Ignatza Klahra (atryb.), figura Chrystusa Zmartwychwstałego w kościele par. św. Marii Magdaleny w Gorzanowie, lata 80. XVIII w.

Il. 277. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura św. Józefa z Dzieciątkiem, ok. 1775-1778, Łądek, kościół par. Narodzenia NMP.

Il. 278. Johann Joseph Prause, figura św. Józefa z Dzieciątkiem, 1741-1742, Vlčice, kościół par. św. Bartłomieja.

Il. 279. Michael Ignatz Klahr, *bozzetto* anioła, drewno, przed 1768.

Il. 280. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura anioła z ołtarza głównego w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Różance, 1768.

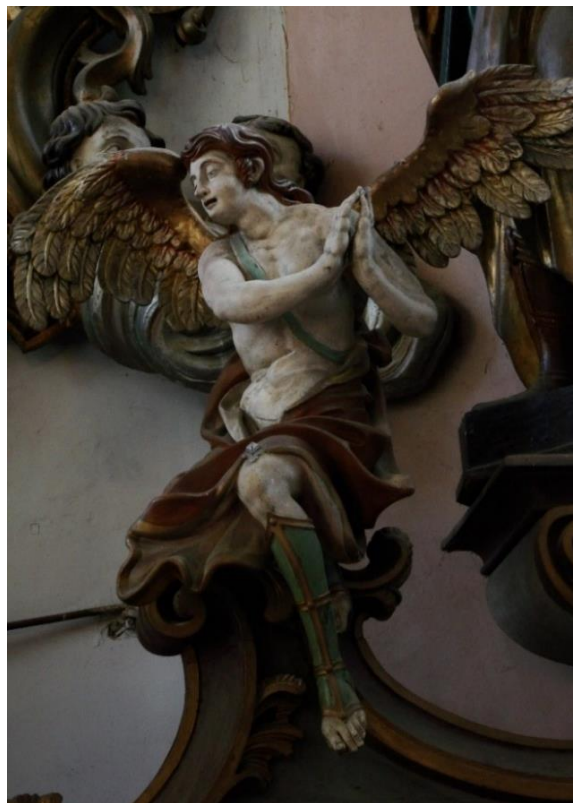
Il. 281. Michael Ignatz Klahr, *modelletto* ołtarza głównego kościoła par. w Łądku-Zdroju, ok. 1790.

Il. 282. Warsztat Michaela Ignatza Klahra (rzeźby), Leopold Ludwig (roboty stolarskie), ołtarz główny w kościele par. Narodzenia NMP w Łądku-Zdroju, 1791-1792.

Il. 283. Warsztat Michaela Ignatza Klahra (atryb.), model krucyfiks.

Il. 284. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura anioła z ołtarza głównego w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Różance, 1768.

Il. 285. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura anioła z ołtarza głównego w kościele fil. św. Józefa w Ponikwie, 1778.

Il. 286. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura anioła z ołtarza głównego w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Nowej Wsi, 1792-1793.

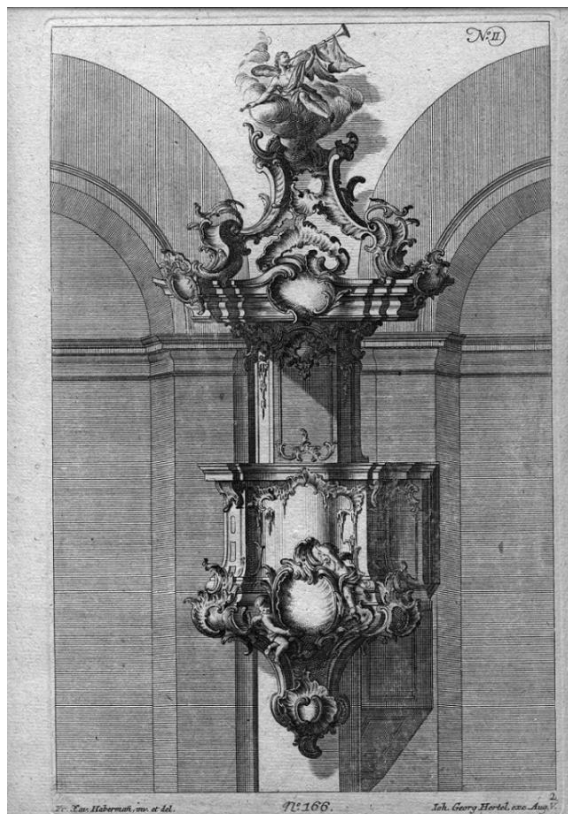
Il. 287. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura św. Franciszka Ksawerego z ołtarza głównego w kościele fil. św. Sebastiana w Orłowcu, 1772.

Il. 288. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura św. Franciszka Ksawerego, ok. 1775-1778, Łądek-Zdrój, kościół par. Narodzenia NMP.

Il. 289. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, ambona w kościele par. św. Mikołaja w Domaszkowie, 1764.

Il. 290. Franz Xaver Habermann, wzór ambony nr 2 seria 166, zbiory Andrzeja Betleja.

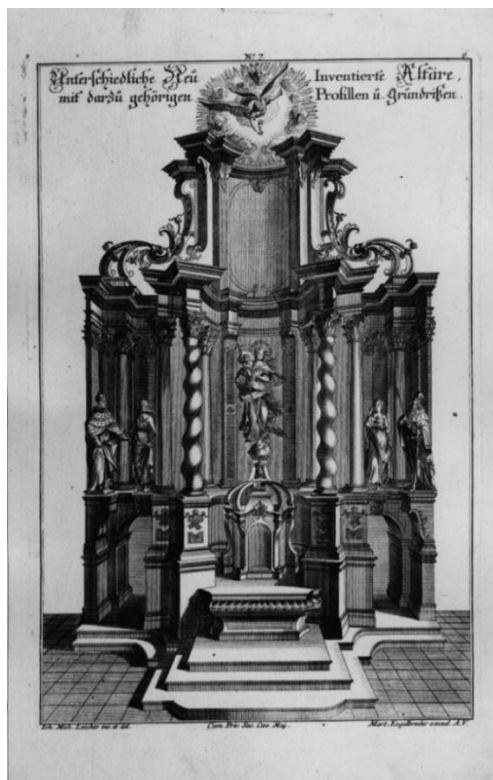
Il. 291. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, Leopold Ludwig (roboty stolarskie), ołtarz główny w kościele fil. św. Józefa w Ponikwie, 1778.

Il. 292. Franz Xaver Habermann, wzór ołtarza nr 1, seria 49, zbiory Andrzeja Betleja.

Il. 293. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, Joseph Beschorner i Georg Scharf (roboty stolarskie), ołtarz główny w kościele fil. Wniebowzięcia NMP w Nowej Wsi, 1792-1793.

Il. 294. Johann Michael Leuchte, wzór ołtarza nr 7 ze zbioru *Unterschiedliche Neu Inventierte Altäre mit darzu gehörigen Profillen u. Grundrißen*, zbiory Andrzeja Betleja.

Il. 295. Casimir i David Klahr, Krzyż młynarza (fragment), 1829, Łądek-Zdrój.

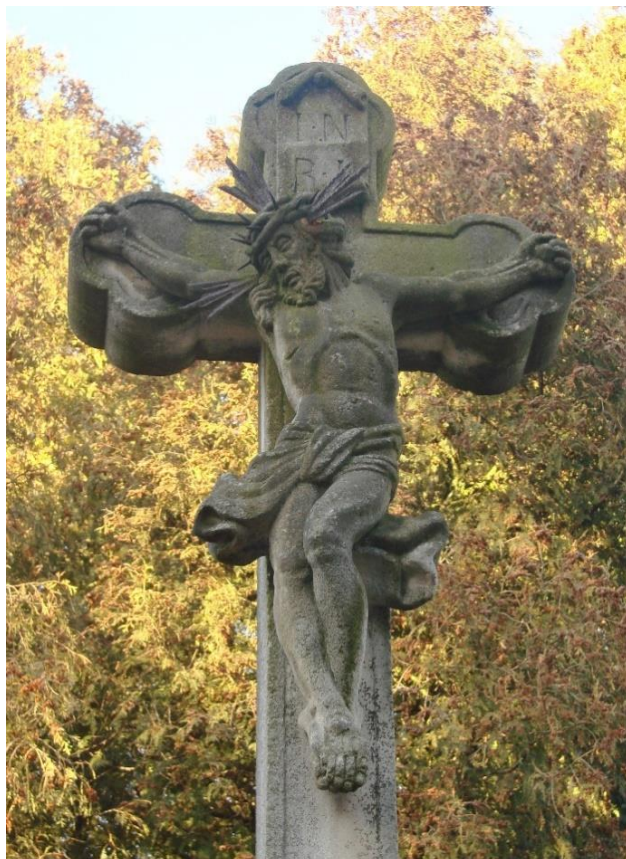
Il. 296. Casimir i Cajetan Klahr, *Ukrzyżowanie* (fragment), 1818, Lewin Kłodzki-Miejski Lasek.

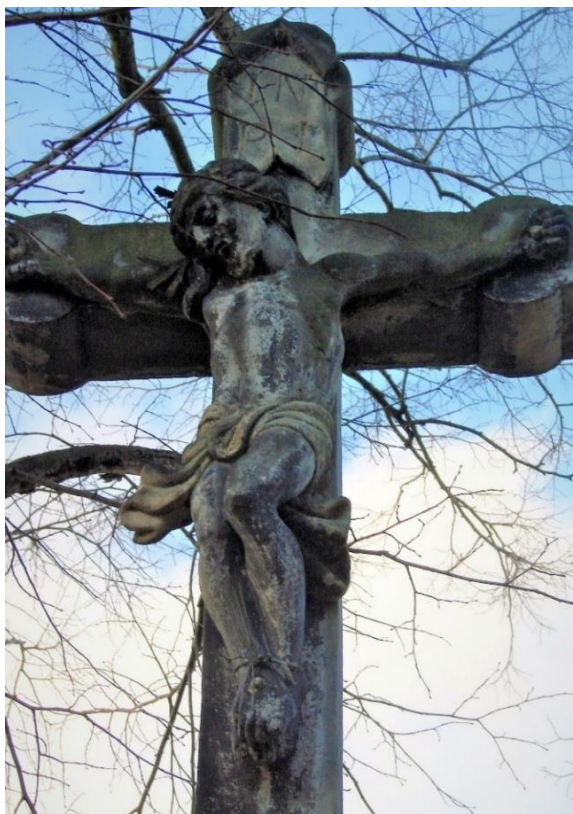
Il. 297. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura Matki Boskiej Bolesnej z ołtarza głównego w kościele par. św. Jakuba w Krosnowicach, 1794.

Il. 298. Casimir i Cajetan Klahr, *Ukrzyżowanie* (fragment), 1818, Lewin Kłodzki-Miejski Lasek.

Il. 299. Casimir Klahr (atryb.), krzyż cmentarny (fragment), 1822, Łądek-Zdrój, cmentarz komunalny.

Il. 300. Casimir i David Klahr, *Krzyż młynarza* (fragment), 1829, Łądek-Zdrój.

Il. 301. Casimir i David Klahr, krzyż cmentarny (fragment), 1834, Szalejów Dolny, cmentarz przykościelny.

Il. 302. Ignatz Klahr, *Ukrzyżowanie* (fragment), 1805, Łądek-Zdrój.

Il. 303. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura Chrystusa z ołtarza głównego w kościele par. św. Jakuba w Krosnowicach, 1794.

Il. 304. Ignatz Klahr, figura św. Jana Nepomucena (fragment), 1809, Goszów.

Il. 305. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura św. Jana Nepomucena, 1776, Domaszków, kościół par. św. Mikołaja.

Il. 306. Heinrich Klahr, figura św. Jana Nepomucena w okolicach Radochowa (fragment), 1809.

Il. 307. Heinrich Klahr, figura św. Jana Nepomucena na d. cmentarzu cholerycznym (fragment), 1803, Trzebieszowice.

Il. 308. Heinrich Klahr (atryb.), krucyfiks przy drodze do Studzienna (fragment), 1811, Chocieszów.

Il. 309. Casimir Klahr, Franz Rosenberger (roboty kamieniarskie), Kolumna Koronacji Marii (fragment), 1813, Kralfky.

Il. 310. Casimir i Cajetan Klahr (atryb.), *Ukrzyżowanie* (fragment), 1826, Jaworek.

Il. 311. Augustin Neureutter, fragment ryciny przedstawiającej grupę figuralną św. Barbary na Moście Karola w Pradze.

Il. 312. Warsztat Michaela Klahra St., figura Chrystusa z bramki ambony w kościele Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1716-1717.

Il. 313. Carl Sebastian Plag, figura św. Józefa z ołtarza św. Anny w kościele Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1713.

Il. 314. Georg Leonhard Weber, figura św. Floriana, 1720, Świdnica, rynek.

Il. 315. Georg Leonhard Weber, figura Matki Boskiej Bolesnej z ołtarza głównego w kościele św. Barbary w Żelaznym Moście, 1. tercja XVIII w.

Il. 316. Warsztat Michaela Klahra St., figura anioła z prospektu organowego w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1722-1724.

Il. 317. Johann Riedel, figura anioła z ołtarza Niepokalanego Poczęcia NMP w kościele katedralnym ss. Stanisława i Wacława w Świdnicy, 1696.

Il. 318. Warsztat Michaela Klahra St., figura anioła z konfesjonałów w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1720.

Il. 319. Johann Riedel, figura anioła z ołtarza św. Franciszka Ksawerego w kościele katedralnym ss. Stanisława i Wacława w Świdnicy, 1699.

Il. 320. Johann Riedel, figura Chrystusa Ukrzyżowanego z ołtarza Ukrzyżowania w kościele katedralnym ss. Stanisława i Wacława w Świdnicy, 1699.

Il. 321. Johann Riedel, figura Chrystusa z grupy Ukrzyżowania w kościele katedralnym ss. Stanisława i Wacława w Świdnicy, 1704.

Il. 322. Warsztat Michaela Klahra Starszego, Johann Kostelnik (?), ambona w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1716-1717

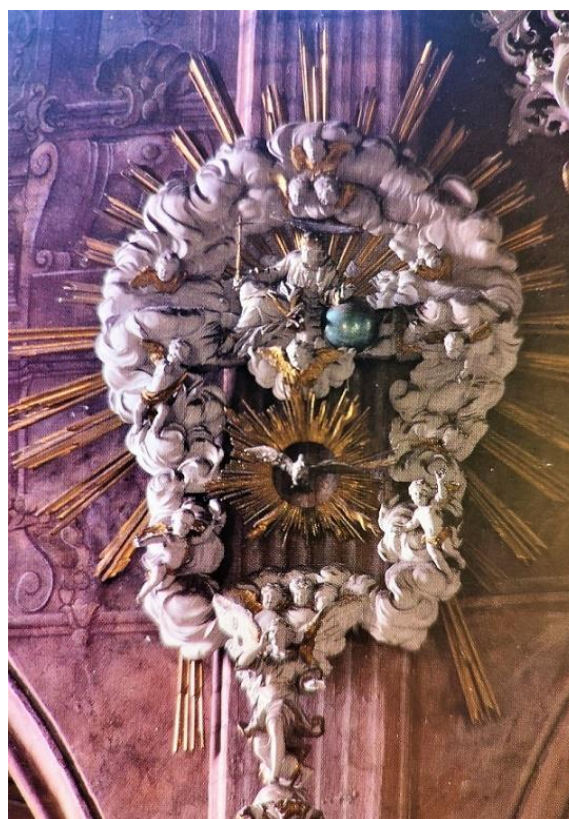
Il. 323. Johann Riedel, ambona w kościele katedralnym ss. Stanisława i Waława w Świdnicy, 1697-1698.

Il. 324. Georg Franz Pacák, Johann Kostelnik, ambona w kościele MB Wspomożenia Wiernym na Chlumku w Luży, ok. 1706-1708.

Il. 325. Warsztat Michaela Klahra St., zwieńczenie ambony w kościele par. św. Jerzego w Wilkanowie, ok. 1736.

Il. 326. Johann Riedel, zwieńczenie ambony w kościele katedralnym ss. Stanisława i Waława w Świdnicy, 1697-1698.

Il. 327. Michael Kössler, figura Boga Ojca ze zwieńczenia ambony w kościele św. Michała Archaniola w Brannej, 1718.

Il. 328. Johann Riedel, figura anioła ze zwieńczenia ołtarza głównego w kościele katedralnym ss. Stanisława i Wacława w Świdnicy, 1692-1694.

Il. 329. Warsztat Michaela Klahra Starszego, ambona w kościele par. św. Jerzego w Wilkanowie (fragment), ok. 1736.

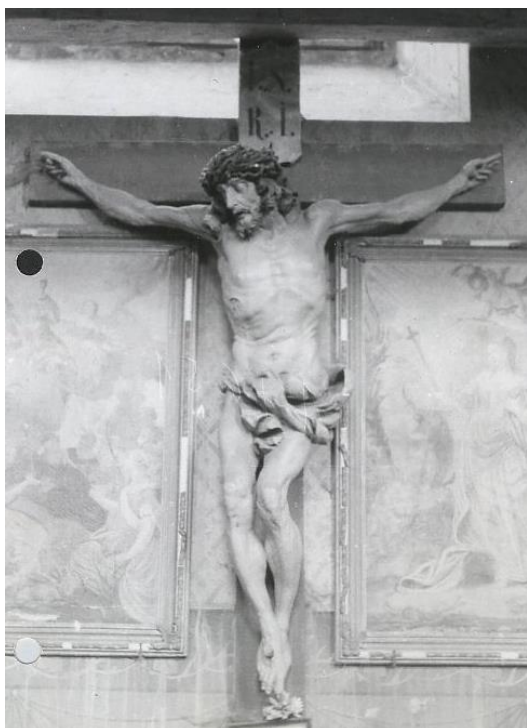
Il. 330. Carl Sebastian Plag, ambona w kościele odpustowym Nawiedzenia NMP w Wambierzycach (fragment), 1723.

Il. 331. Warsztat Michaela Klahra Starszego, ambona w kościele par. św. Marcina w Roztokach (fragment), ok. 1729-1730.

Il. 332. Christoph Tausch (projekt), ołtarz główny w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1728-1729.

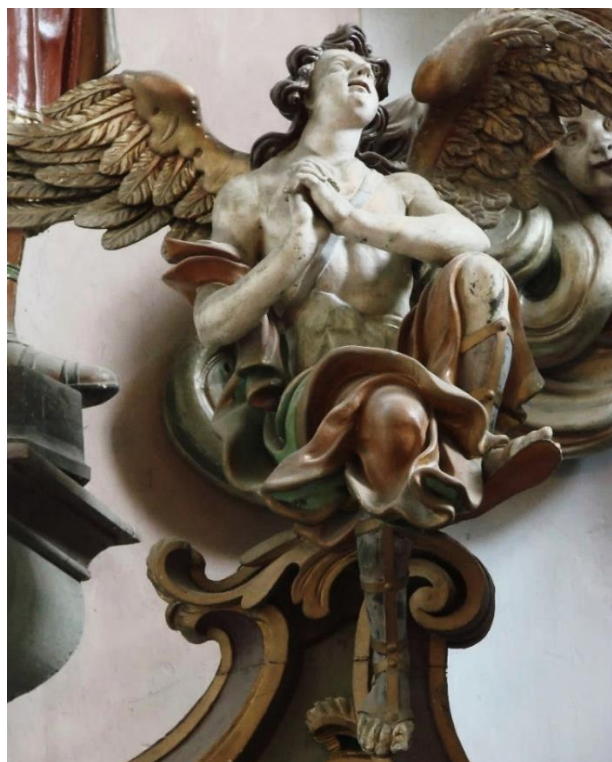
Il. 333. Matthias Bernhard Braun, Chrystus Ukrzyżowany z kościoła par. św. Barbary w Valkeřicach, 1728.

Il. 334. Matthias Bernhard Braun, Chrystus Ukrzyżowany z refektarza letniego klasztoru cystersów w Płasach, po 1720, Praga, Národní galerie.

Il. 335. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura aniołka w zwieńczeniu ambony w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Różance, 1762.

Il. 336. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura anioła z ołtarza głównego w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Różance, 1768.

Il. 337. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura Abrahama (fragment) z ołtarza głównego w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Różance, 1768.

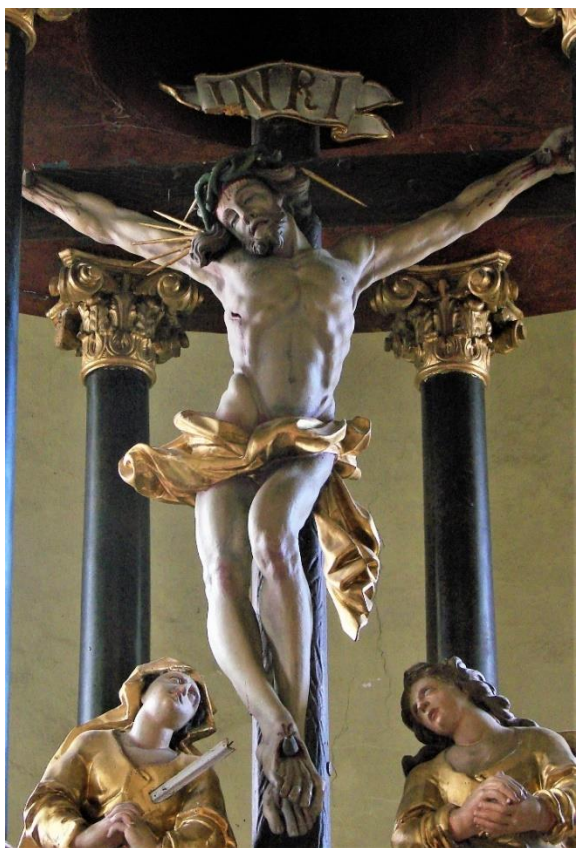
Il. 338. Warsztat Michaela Klahra St., figura Dawida (fragment) z prospektu organowego w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1722-1724.

Il. 339. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura anioła z ołtarza św. Barbary w kościele fil. Wniebowzięcia NMP w Nowej Wsi, ok. 1792.

Il. 340. Warsztat Michaela Klahra St., figura anioła grającego na mandolinie z prospektu organowego w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1722-1724.

Il. 341. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura Chrystusa Ukrzyżowanego z ołtarza głównego w kościele fil. Podwyższenia Krzyża św. w Konradowie, ok. 1794.

Il. 342. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura Chrystusa Ukrzyżowanego z ołtarza głównego w kościele fil. Wniebowzięcia NMP w Nowej Wsi, 1792-1793.

Il. 343. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura aniołka z ambony w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Różance, 1768.

Il. 344. Johann Joseph Prause, figura aniołka z ambony w kościele par. św. Andrzeja w Lubnowie, lata 50. XVIII w.

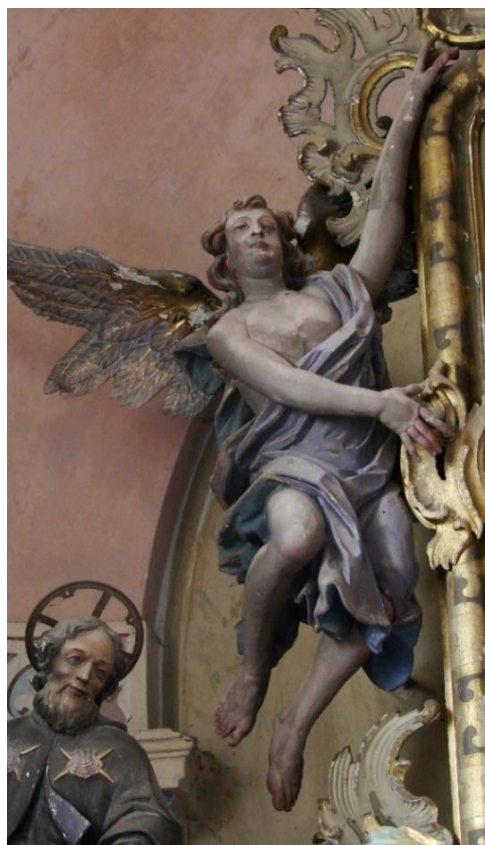
Il. 345. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura anioła z ołtarza głównego w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Różance, 1768.

Il. 346. Johann Joseph Prause, figura anioła z ołtarza głównego w kościele fil. św. Jana Nepomucena w Chałupkach, 1747.

Il. 347. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura Abrahama z ołtarza głównego w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Różance, 1768.

Il. 348. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura anioła z ołtarza głównego w kościele fil. św. Sebastiana w Orłowcu, 1772.

Il. 349. Ludwig Andreas Jäschke, figura św. Wawrzyńca z ołtarza św. Floriana w kościele pocysterskim Wnieb. NMP i św. Jana Chrzciciela w Henrykowie, ok.1757.

Il. 350. Ludwig Andreas Jäschke, figura św. Anny z ołtarza św. Anny w kościele pocysterskim Wniebowzięcia NMP i św. Jana Chrzciciela w Henrykowie, 1757.

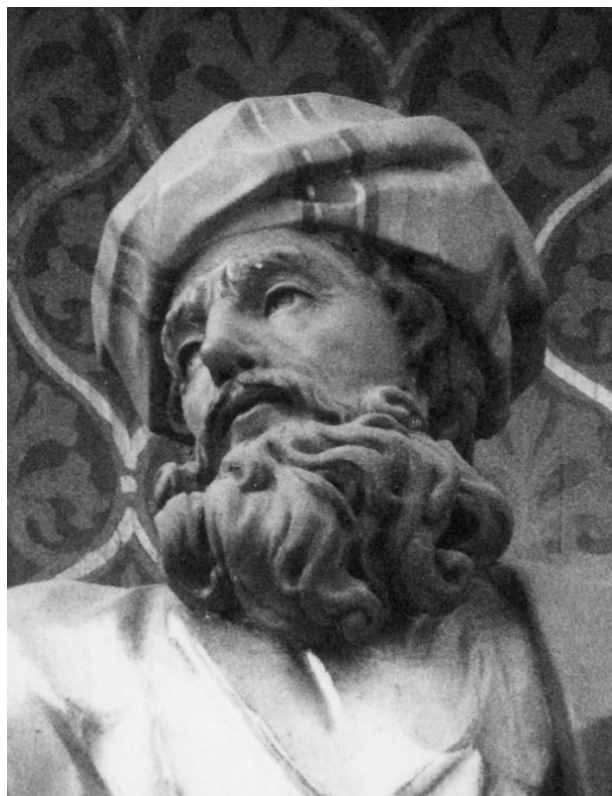
Il. 351. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura Caritas z ołtarza głównego w kościele par. św. Mikołaja w Domaszkwie, 1776.

Il. 352. Ludwig Andreas Jäschke, figura św. Wincentego z ołtarza św. Floriana w kościele pocysterskim Wniebowzięcia NMP i św. Jana Chrzciciela w Henrykowie, ok. 1757.

Il. 353. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura św. Rocha (fragment) z ołtarza głównego w kościele fil. św. Sebastiana w Orłowcu, 1772.

Il. 354. Ludwig Andreas Jäschke, figura św. Joachima (fragment), ok. 1750, Bardo, kościół odpustowy Narodzenia NMP.

Il. 355. Ludwig Andreas Jäschke, rama obrazu ołtarza głównego w kościele fil. MB Bolesnej w Bobolicach, 1759.

Il. 356. Ludwig Andreas Jäschke, ołtarz główny w kościele par. św. Jadwigi w Żąbkowicach Śląskich, ok. 1756.

Il. 357. Andreas Zahner, ołtarz główny w kościele par. św. Jerzego w Wilkanowie, ok. 1736.

Il. 358. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, kolumna maryjna (fragment), 1781, Bystrzyca Kłodzka.

Il. 359. Anton Jörg, kolumna Trójcy św. (fragment), 1736, Bystrzyca Kłodzka, rynek.

Il. 360. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura św. Jana Chrzciciela, 1775-1778, Łądek-Zdrój, kościół par. Narodzenia NMP.

Il. 361. Anton Österreich, figura św. Jana Chrzciciela, ok. 1725, Rudy Wielkie, kościół pocysterski Wniebowzięcia NMP.

Il. 362. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura św. Pawła z ołtarza głównego w kościele par. św. Marii Magdaleny w Gorzanowie, 1783-1786.

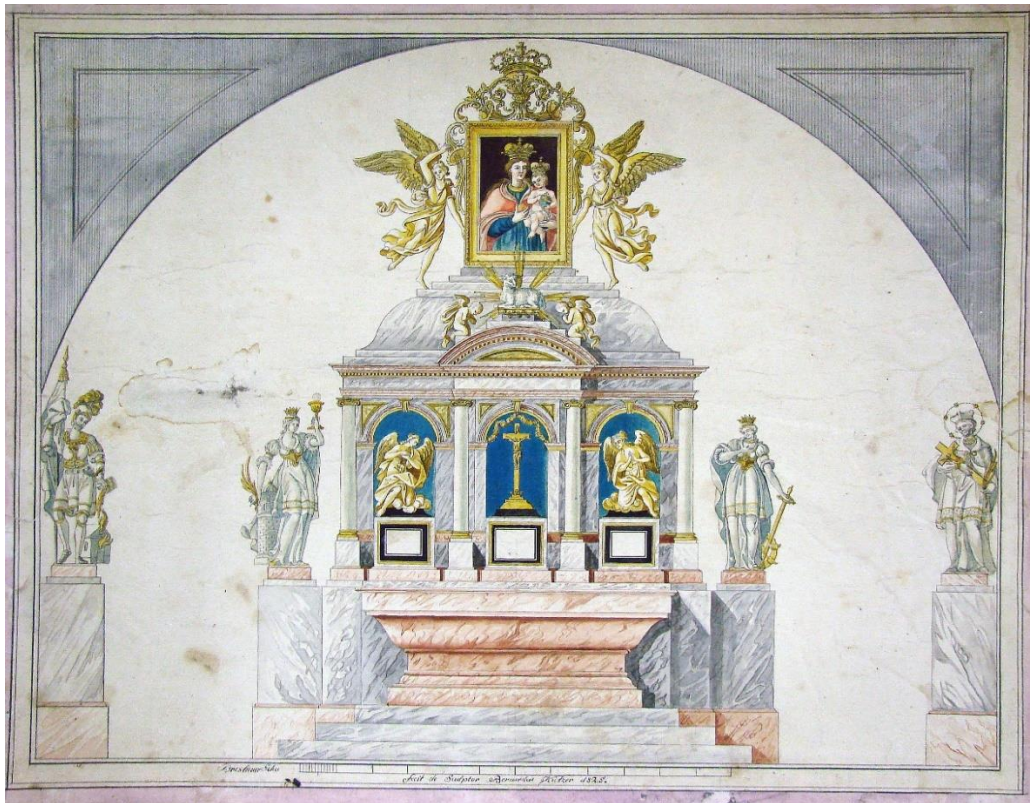
Il. 363. Johann Schubert, figura św. Jana Nepomucena, 1776-1779, Głogówek, kościół par. św. Bartłomieja.

Il. 364. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, figura św. Elżbiety z ołtarza św. Anny w kościele par. św. Mikołaja w Domaszkanie, 1795.

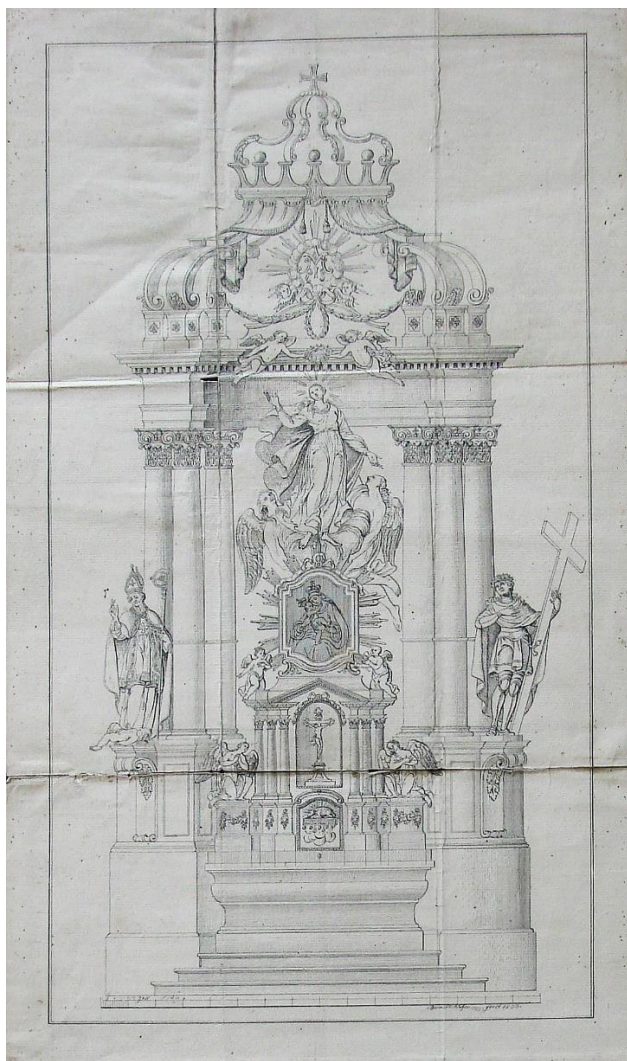
Il. 365. Johann Schubert, figura św. Jana z ołtarza głównego w kościele par. św. Bartłomieja w Głogówku, 1776-1779.

Il. 366. Bernard Kutzer, projekt ołtarza głównego kościoła fil. Imienia NMP w Rejwizie, 1826, SZMO.

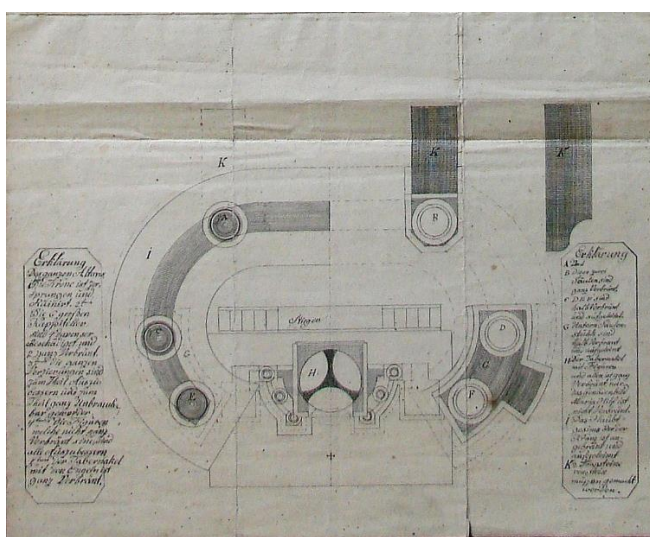
Il. 367. Bernard Kutzer, projekt ołtarza głównego kościoła par. św. Katarzyny w Horním Benešovic, 1827, VMJ.

Il. 368. Bernard Kutzer, projekt rekonstrukcji spalonego ołtarza głównego kościoła par. Wniebowzięcia NMP w Złoty Horach (fragment), 1833, VMJ.

Il. 369. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Złoty Horach, ok. 1833.

Il. 370. Bernard Kutzer, projekt rekonstrukcji spalonego ołtarza głównego kościoła par. Wniebowzięcia NMP w Złoty Horach (fragment), 1833, VMJ.

Il. 371. Warsztat Bernarda Kutzera, tabernakulum ołtarza głównego w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Złoty Horach, ok. 1833.

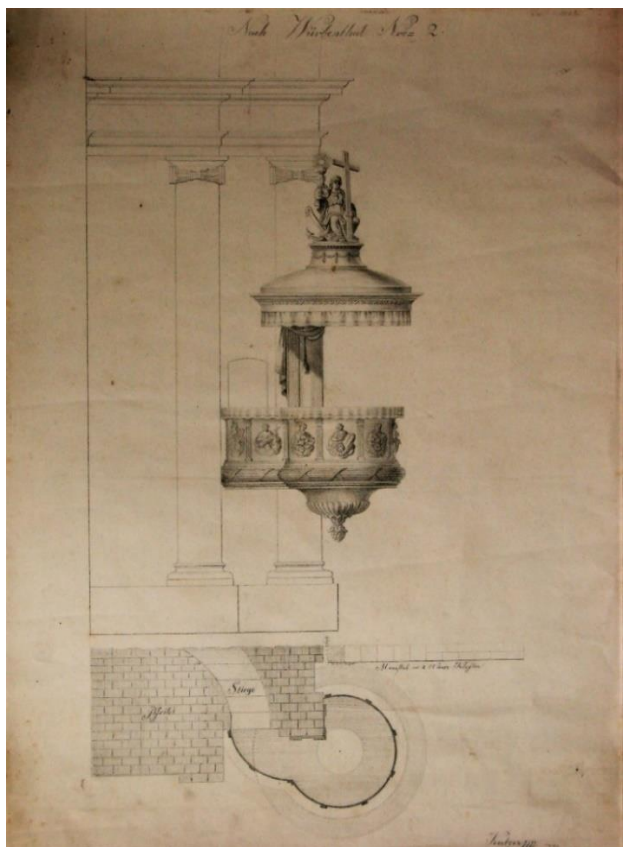
Il. 372. Bernard Kutzer, studium projektowe ołtarza głównego kościoła św. Michała Archanioła w Vrbnie pod Pradędem, ok. 1841, zbiory Andrzeja Betleja.

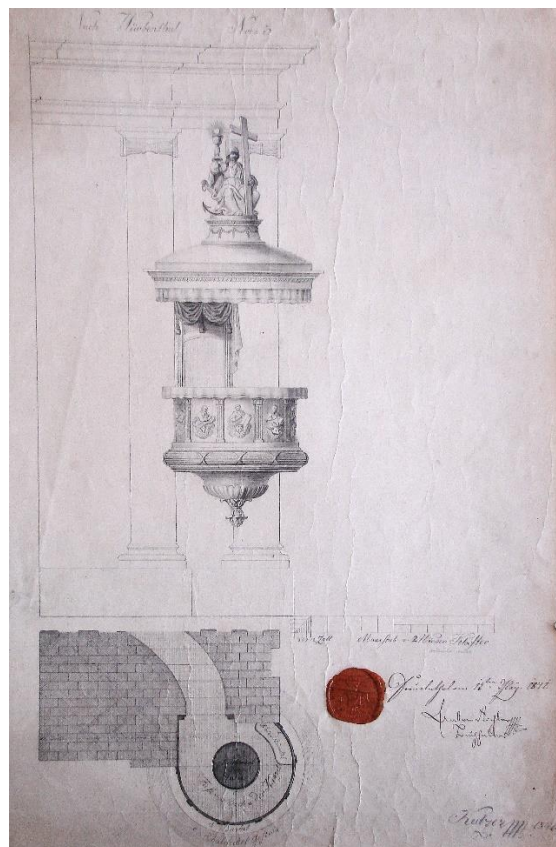
Il. 373. Bernard Kutzer, projekt ołtarza głównego kościoła św. Michała Archanioła w Vrbnie pod Pradędem, 1841, VMJ.

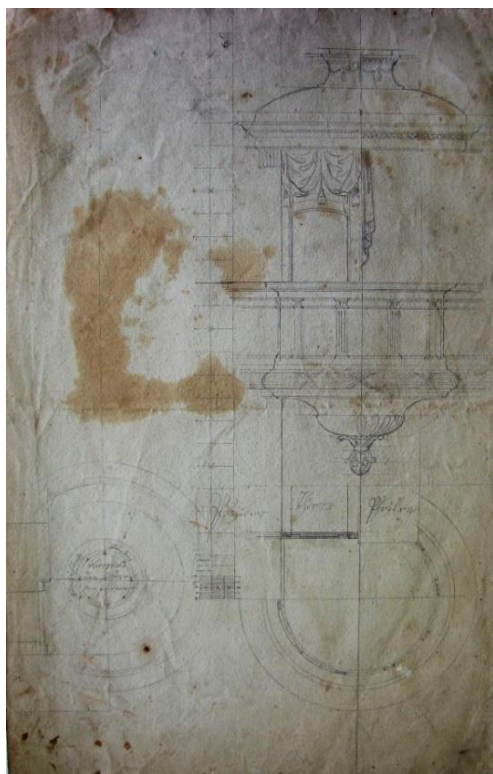
Il. 374. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele św. Michała Archanioła w Vrbnie pod Pradędem, 1841-1847.

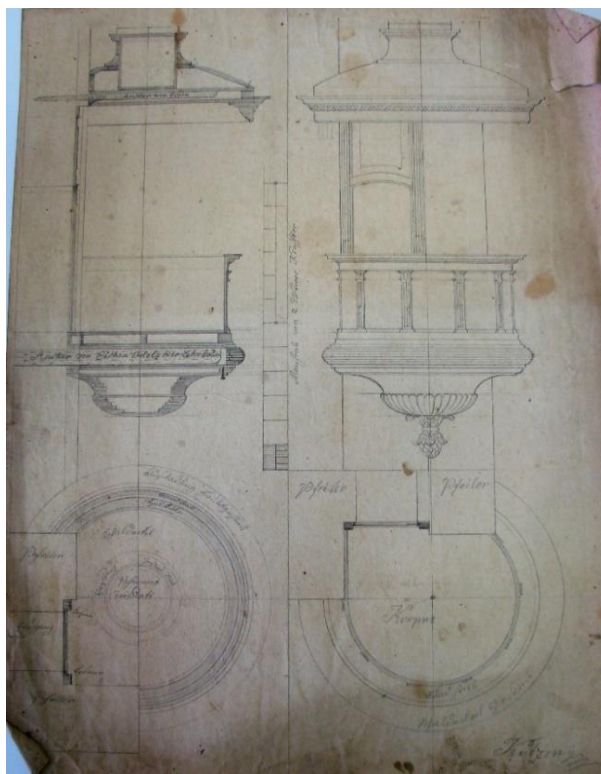
Il. 375. Bernard Kutzer, projekt wariantowy ambony do kościoła par. św. Michała Archanioła w Vrbnie pod Pradědem, ok. 1841, Mu Bru.

Il. 376. Bernard Kutzer, projekt wariantowy ambony do kościoła par. św. Michała Archanioła w Vrbnie pod Pradědem, ok. 1841, VMJ.

Il. 377. Bernard Kutzer (atryb.), rysunek techniczny ambony do kościoła par. św. Michała Archanioła w Vrbnie pod Pradědem, ok. 1841, SOKA Je.

Il. 378. Bernard Kutzer (atryb.), rysunek techniczny ambony do kościoła par. św. Michała Archanioła w Vrbnie pod Pradědem, ok. 1841, SOKA Je.

Il. 379. Warsztat Bernarda Kutzera, ambona w kościele par. św. Michała Archaniola w Vrbnie pod Pradędem, 1841-1847.

Il. 380. Warsztat Bernarda Kutzera, *bozzetto* do figury personifikacji, drewno, przed 1841, Mu Bru.

Il. 381. Bernard Kutzer, rysunek realizacyjny reliefu na balustradę korpusu ambony do kościoła par. w Vrbnie pod Pradędem, po 1841, SZMO.

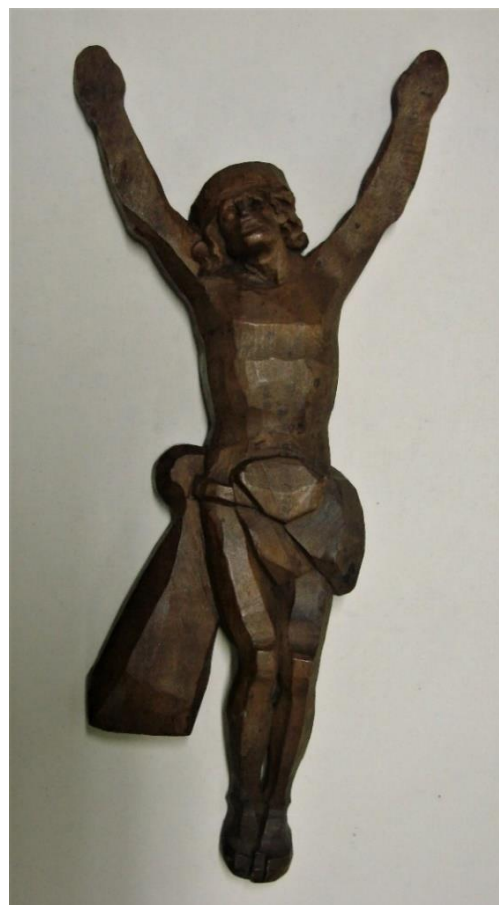

Il. 382. Bernard Kutzer, rysunek realizacyjny reliefu na balustradę korpusu ambony do kościoła par. w Vrbnie pod Pradędem, po 1841, SZMO.

Il. 383. Bernard Kutzer, projekt pomnika Ukrzyżowania na cmentarz w Skorošicach, ok. 1847, SOkA Je.

Il. 384. Warsztat Bernarda Kutzera, *bozzetto* Chrystusa Ukrzyżowanego, przed 1847 (?), drewno, SZMO.

Il. 385. Warsztat Bernarda Kutzera, *bozzetto* św. Jana, drewno, ok. 1847 (?), Mu Bru.

Il. 386. Warsztat Bernarda Kutzera, figura św. Jana z Grupy Ukrzyżowania, 1847-1849, Skorošice.

Il. 387. Bernard Kutzer, projekt ołtarza głównego do kościoła par. w Zakrzowie, ok. 1847, VMJ.

Il. 388. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. św. Mikołaja w Zakrzowie (fragment), 1847-1852.

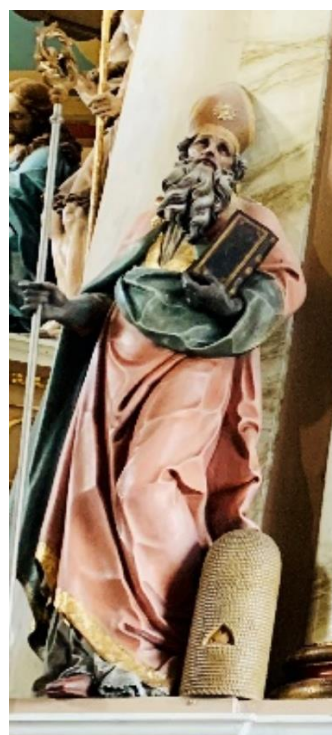

Il. 389. a-b. Bernard Kutzer, warianty projektowe ołtarza MB do kościoła par. w Zakrzowie, 1852, VMJ.

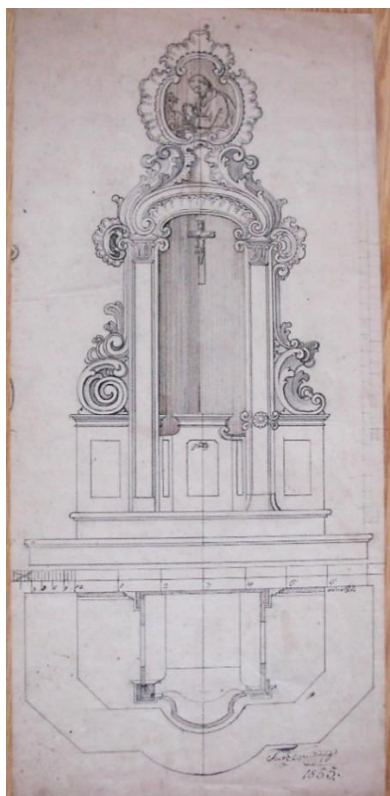
Il. 390. Bernard Kutzer, projekt ołtarza św. Józefa do kościoła par. w Zakrzowie, 1854, VMJ.

Il. 391. Warsztat Bernarda Kutzera, *bozzetto* św. Ambrożego, ok. 1855, drewno, SZMO.

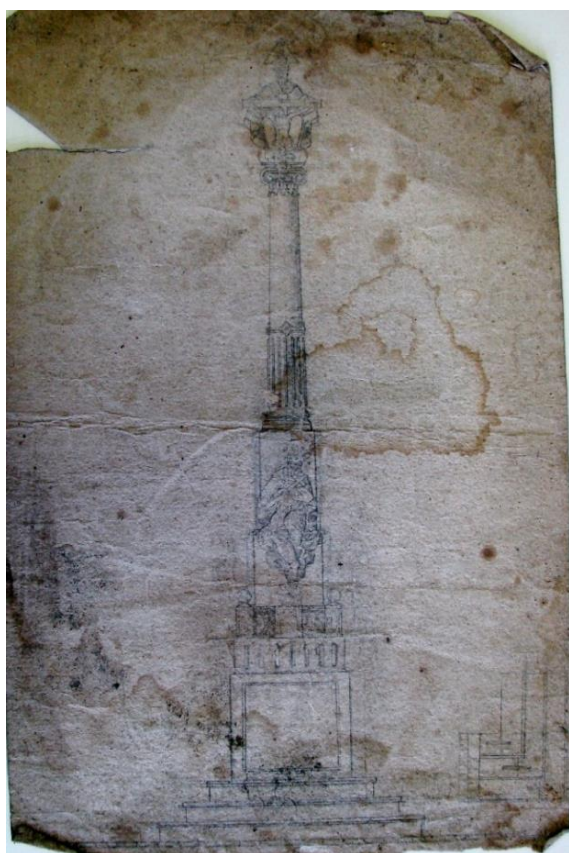
Il. 392. Warsztat Bernarda Kutzera, figura św. Ambrożego z ołtarza św. Józefa w kościele par. św. Mikołaja w Zakrzowie, 1855.

Il. 393. Bernard Kutzer, projekt konfesjonálu do kostola par. w Zakrzowie, 1855, VMJ.

Il. 394. Warsztat Bernarda Kutzera, konfesjonál w kostole par. św. Mikołaja w Zakrzowie (fragment), ok. 1855, stan przed 1945.

Il. 395. Bernard Kutzer (atryb.), projekt kolumny Trójcy św. w Starej Červenej Vodzie, lata 40.-50. XIX w., SOkA Je.

Il. 396. Warsztat Bernarda Kutzera, kolumna Trójcy św., lata 40.-50. XIX w., Stara Červena Voda.

Il. 397. Warsztat Bernarda Kutzera, model Tronu Łaski do kolumny Trójcy św. w Starej Červenej Vodzie, lata 40.-50. XIX w., VMJ.

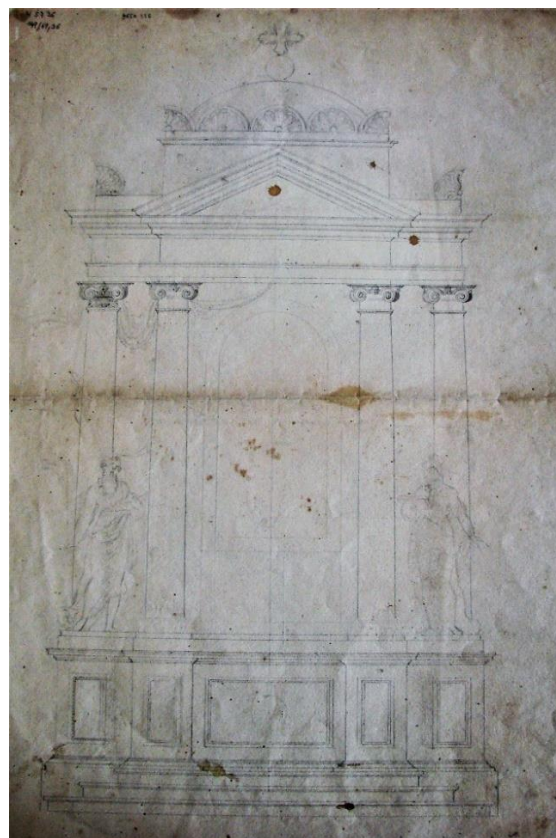
Il. 398. Warsztat Bernarda Kutzera, kolumna Trójcy św., lata 40.-50. XIX w. (fragment), Stara Červena Voda.

Il. 399. Warsztat Bernarda Kutzera, model kapitelu do kolumny Trójcy św. w Starej Červenej Vodzie, lata 40.-50. XIX w., Mu Bru.

Il. 400. Bernard Kutzer (atryb.), rysunek przedprojektowy ołtarza głównego do kościoła par. w Bruntálu, ok. 1852, VMJ.

Il. 401. Bernard Kutzer (atryb.), rysunek studyjny lub przedprojektowy ołtarza, przed 1852, VMJ.

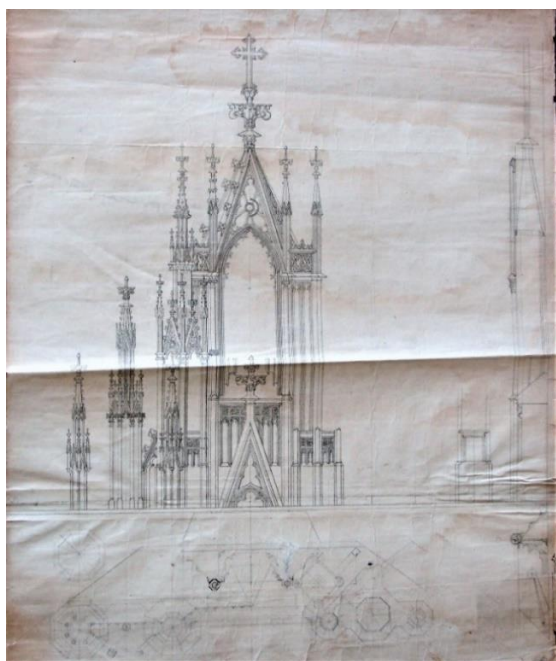
Il. 402. Bernard Kutzer, projekt ołtarza głównego do kościoła par. w Bruntálu, ok. 1851, VMJ.

Il. 403. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Bruntálu, 1852-1855.

Il. 404. Bernard Kutzer, projekt ołtarza głównego do kościoła par. w Paczkowie, 1855, VMJ.

Il. 405. Bernard Kutzer lub warsztat, rysunek techniczny detali zwieńczenia ołtarza głównego do kościoła par. w Paczkowie, przed 1858, VMJ.

Il. 406. Warsztat Bernarda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. św. Jana Ewangelisty w Paczkowie, 1858-1859.

Il. 407. Bernard Kutzer (atryb.), studium rysunkowe postaci św. Pawła, ok. 1855, ołówek, karton, SOkA Je.

Il. 408. Bernard Kutzer (atryb.), szkice wzorcowe postaci ss. Piotra i Pawła, ok. 1855-1858, ołówek, karton, SOkA Je.

Il. 409. a-b. Warsztat Bernarda Kutzera, figury ss. Piotra i Pawła z ołtarza głównego w kościele par. św. Jana Ewangelisty w Paczkowie, 1858-1859.

Il. 410. Bernard Kutzer (atryb.), studium przedprojektowe ołtarza głównego do kościoła par. w Hnojicach (fragment), ok. 1863, SZMO.

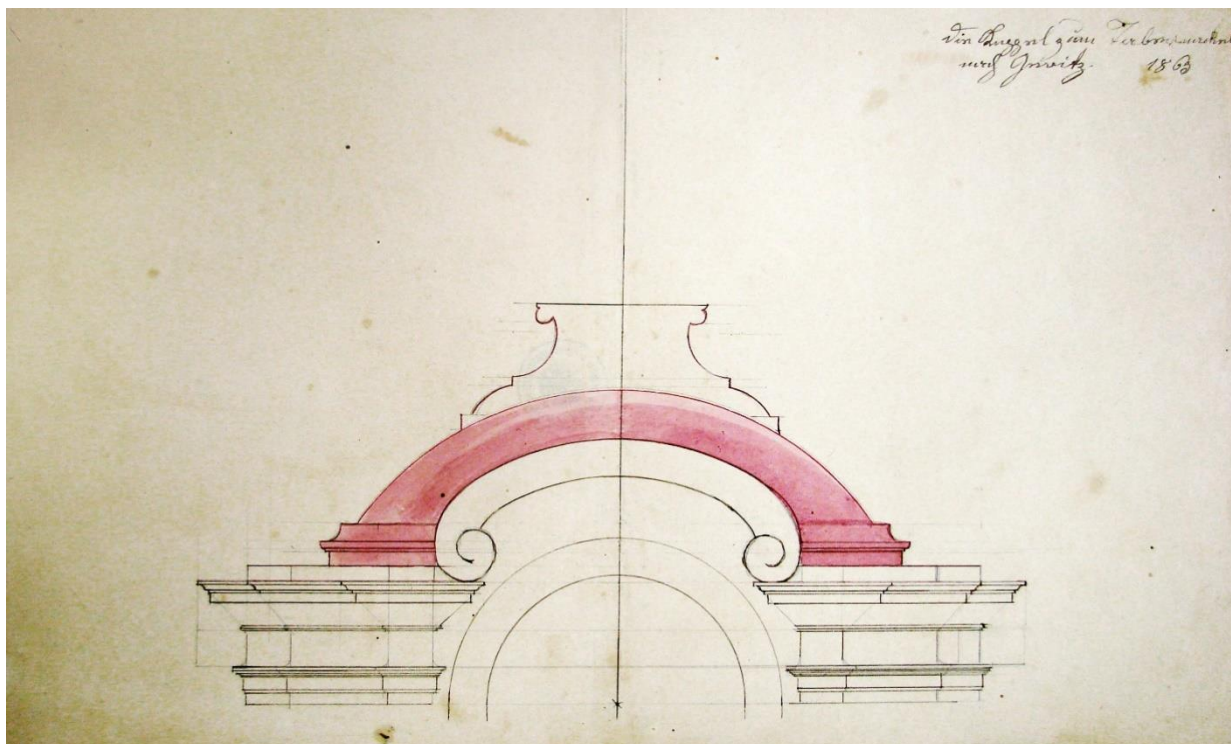
Il. 411. Warsztat Bernarda Kutzera, bracia Kutzer, ołtarz główny w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Hnojicach, 1863-1864.

Il. 412. Bernard Kutzer, projekt tabernakulum do ołtarza głównego kościoła par. w Hnojicach, 1863, SZMO.

Il. 413. Bernard Kutzer (atryb.), projekty putta z tabernakulum ołtarza głównego kościoła par. w Hnojicach, ok. 1863, VMJ.

Il. 414. Bernard Kutzer (atryb.), projekt kopuły tabernakulum, do ołtarza głównego kościoła par. w Hnojicach, 1863, SZMO.

Il. 415. Warsztat Bernarda Kutzera, projekt zwieńczenia drzwiczek tabernakulum ołtarza głównego kościoła par. w Hnojicach, ok. 1863, VMJ.

Il. 416. Bernard Kutzer (atryb.), studium projektowe zwierząt gospodarskich do szopki bożonarodzeniowej, SOkA Je.

Il. 417. Bernard Kutzer (atryb.), projekt i szablon (?) postaci pasterza do szopki bożonarodzeniowej, SOkA Je.

Il. 418. Bernard Kutzer (atryb.), projekt i szablon (?) postaci anioła do szopki bożonarodzeniowej, SOkA Je.

Il. 419. Raimund Kutzer (atryb.), studium projektowe postaci anioła do szopki bożonarodzeniowej, SOkA Je.

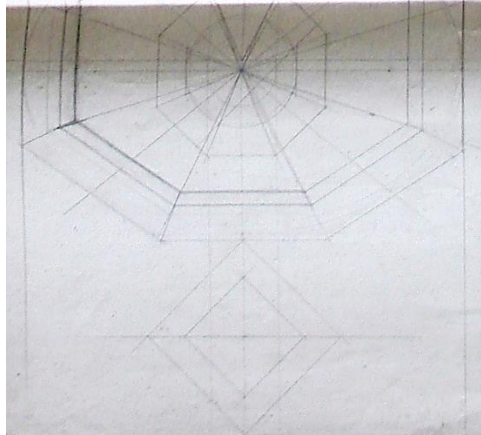
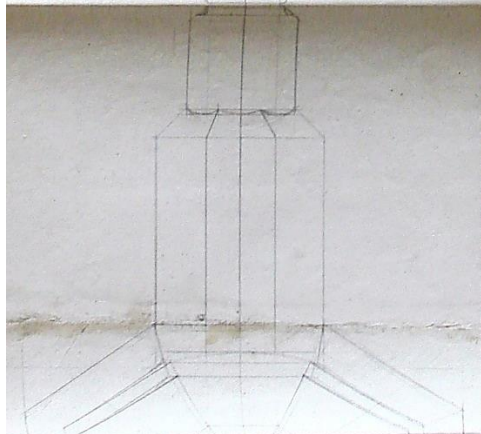
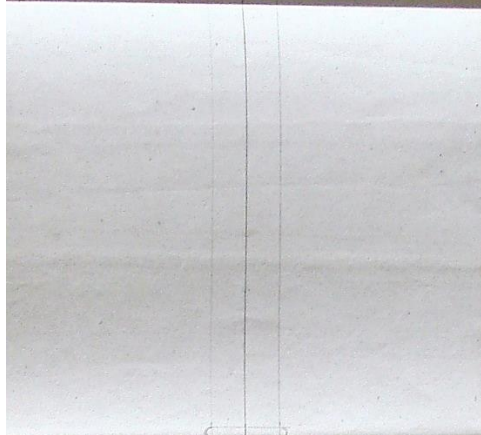
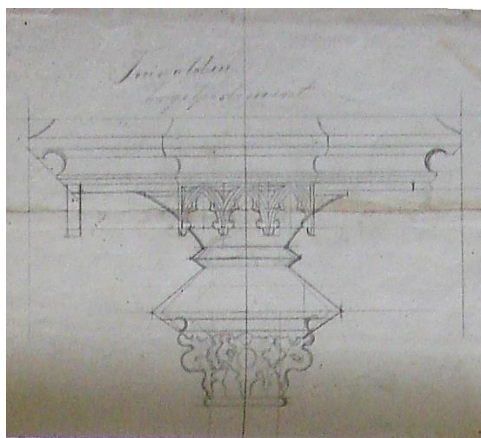
Il. 420. Bernard Kutzer (atryb.), projekt i szablon (?) postaci postaci do sceny pasyjnej, Zbiory Andrzeja Betleja.

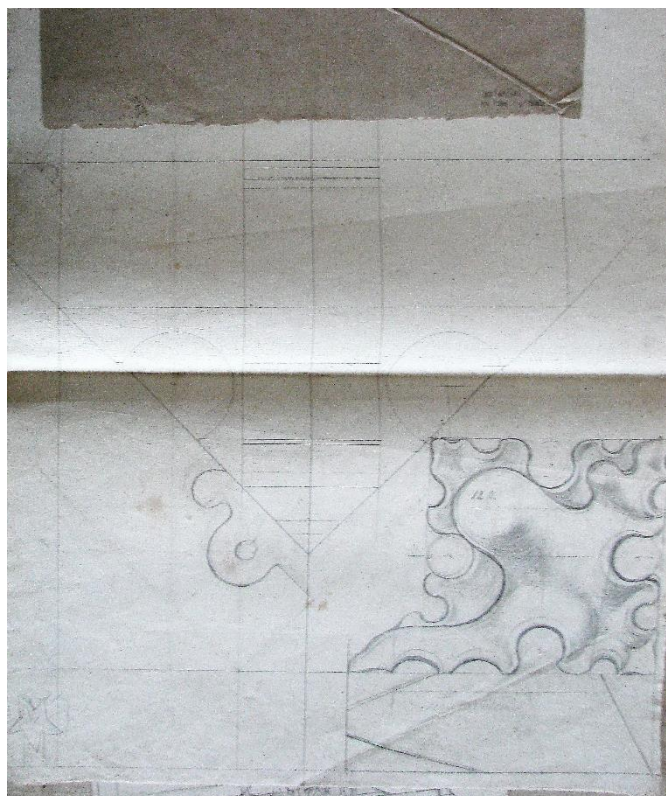
Il. 421. Warsztat Raimunda Kutzera, ołtarz główny w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Jeseníku, 1884.

Il. 422. Raimund Kutzer, projekt ołtarza głównego do kościoła par. w Jeseníku, ok. 1884, VMJ.

Il. 424. Warsztat Raimunda Kutzera, wzór wykonawczy detalu ołtarza głównego do kościoła par. w Jeseníku, ok. 1884, VMJ.

Il. 423. Warsztat Raimunda Kutzera, rysunek wykonawczy ornamentu do ołtarza głównego do kościoła par. w Jeseníku, ok. 1884, VMJ.

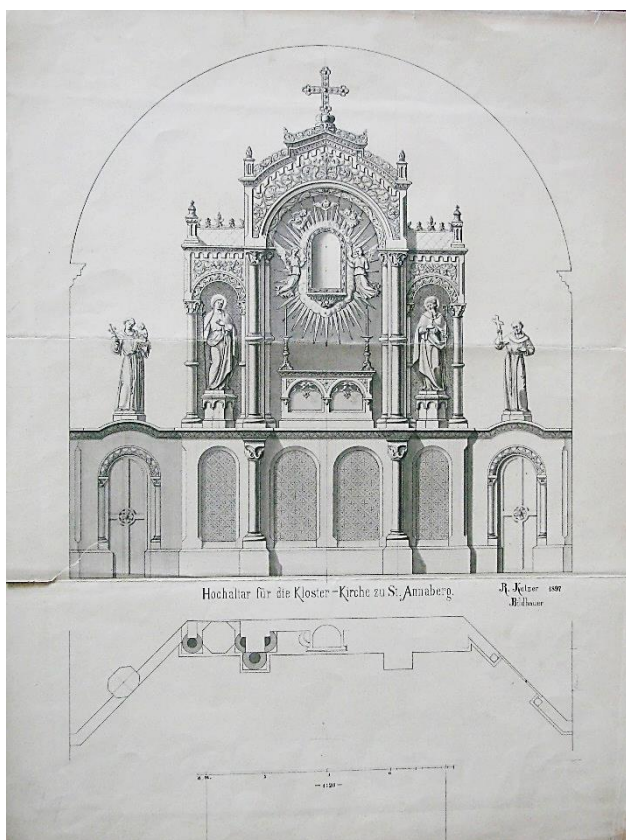
Il. 425. Warsztat Raimunda Kutzera, model ornamentu, drewno, Mu Bru.

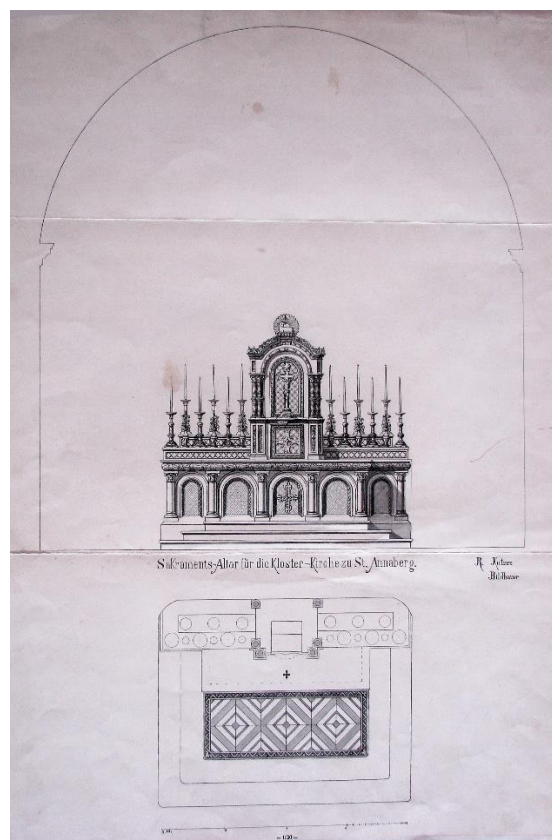
Il. 426. Raimund Kutzer, projekt przebudowy ołtarza głównego w kościele par. w Jeseniku, przełom XIX-XX w., VMJ.

Il. 427. Gotthard Kutzer (atryb.), projekt ołtarza głównego (wariant) do kościoła odpustowego na Górze św. Anny, ok. 1897, zbiory Andrzeja Betleja.

Il. 428. Raimund Kutzer, projekt retabulum ołtarza głównego do kościoła odpustowego na Górze św. Anny, 1897, VMJ.

Il. 429. Raimund Kutzer, projekt tabernakulum ołtarza głównego do kościoła odpustowego na Górze św. Anny, 1897, VMJ.

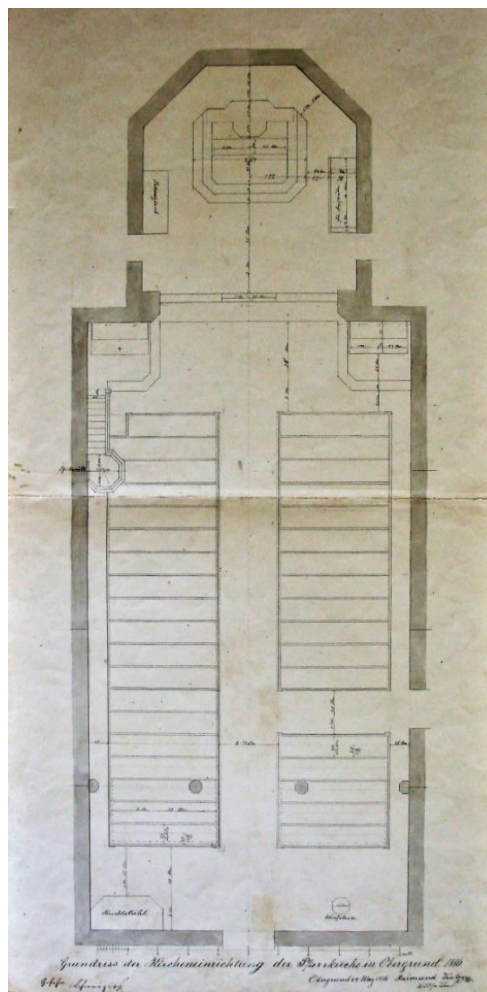
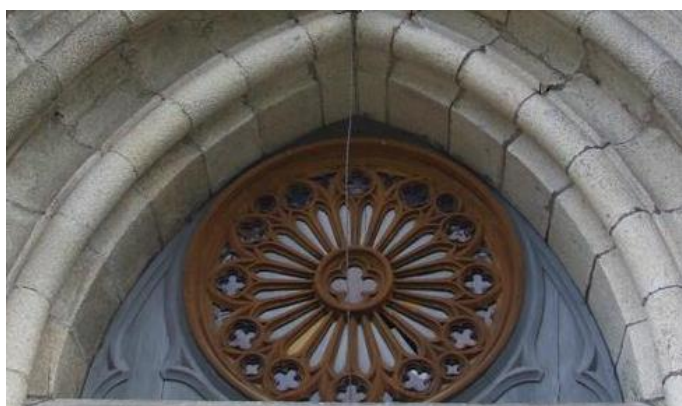
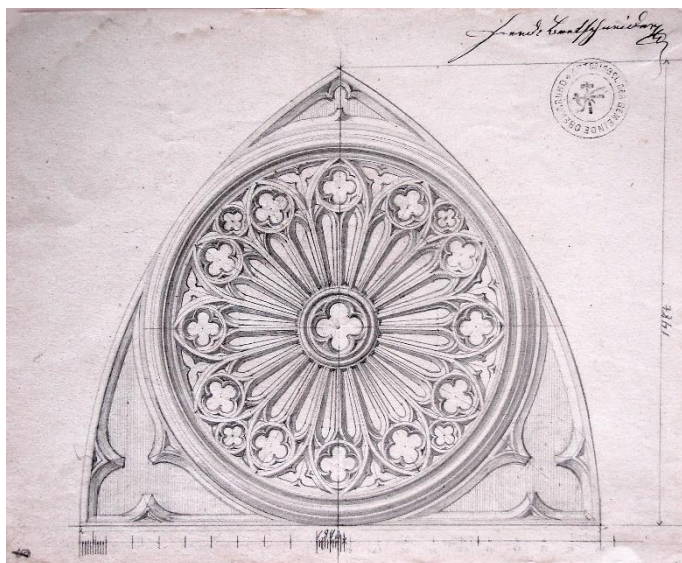
Il. 430. a-b. Warsztat Raimunda Kutzera, szablon anioła do ołtarza głównego kościoła odpustowego na Górze św. Anny: awers (a.), rewers (b.), ok. 1897-1899, VMJ.

Il. 431. Warsztat Raimunda Kutzera, szablon główki anielskiej do ołtarza głównego kościoła odpustowego na Górze św. Anny, ok. 1897-1899, VMJ.

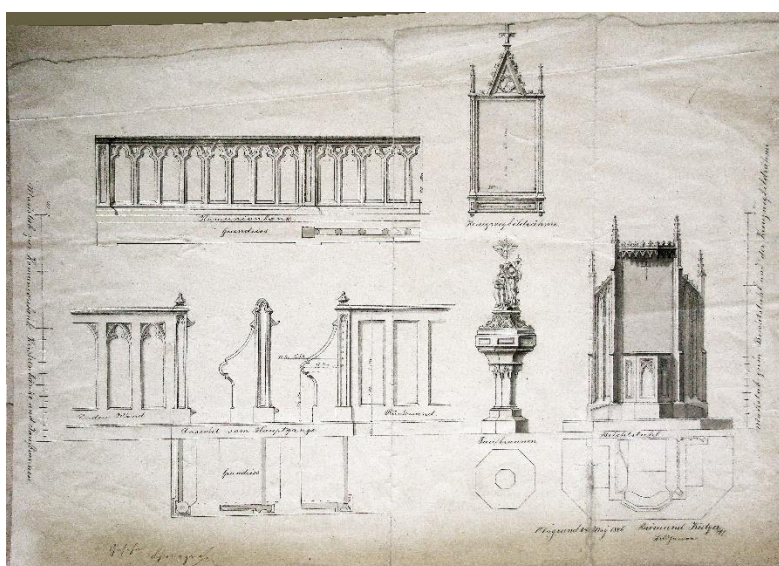

Il. 432. Warsztat Raimunda Kutzera, wzór wykonawczy konsoli pod figurę do ołtarza głównego kościoła odpustowego na Górze św. Anny, ok. 1897-1899, VMJ.

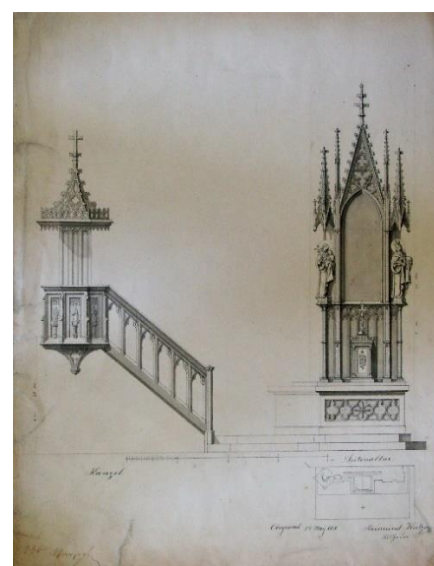

Il. 433. a). Raimund Kutzer, projekt rozety w nadświetlu portalu wejściowego kościoła par. w Horní Údolí, ok. 1886, VMJ.
 b). Warsztat Raimunda Kutzera, rozeta w nadświetlu portalu wejściowego kościoła par. (ob. fil.) św. Jana Chrzciciela w Horní Údolí, ok. 1886.

Il. 434. Raimund Kutzer, rzut kościoła w Horní Údolí z rozmieszczeniem projektowanych elementów wyposażenia, 1886, VMJ.

Il. 435. Raimund Kutzer, projekt elementów wyposażenia kościoła w Horní Údolí, 1886, VMJ.

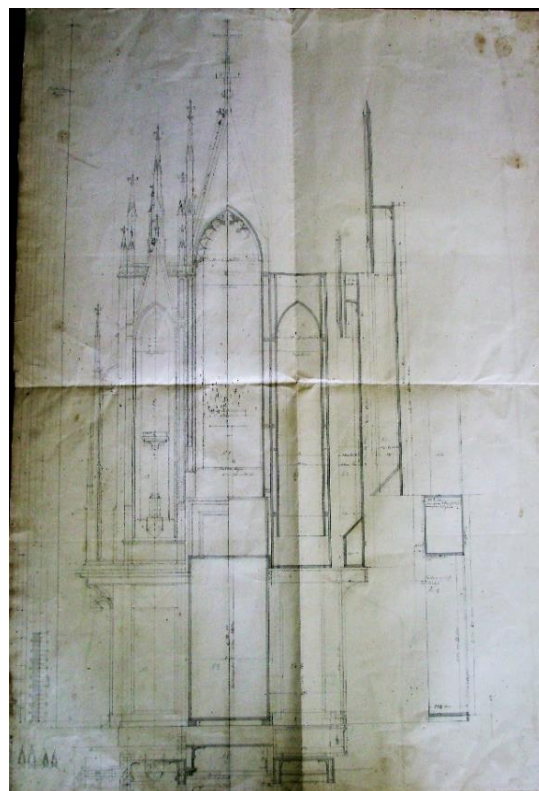

Il. 436. Raimund Kutzer, projekt elementów wyposażenia kościoła w Horní Údolí, 1886, VMJ.

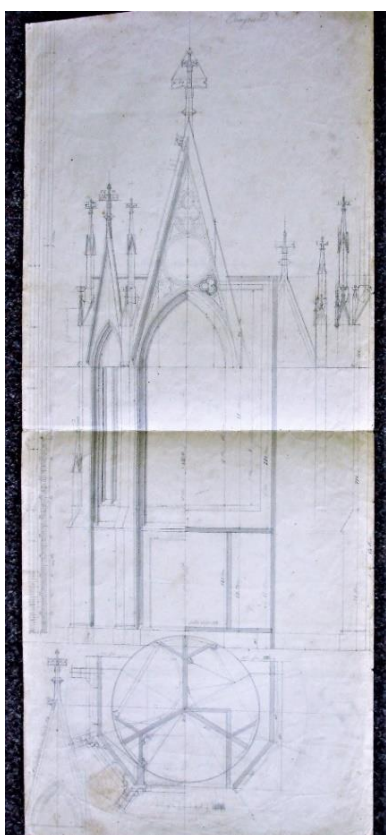

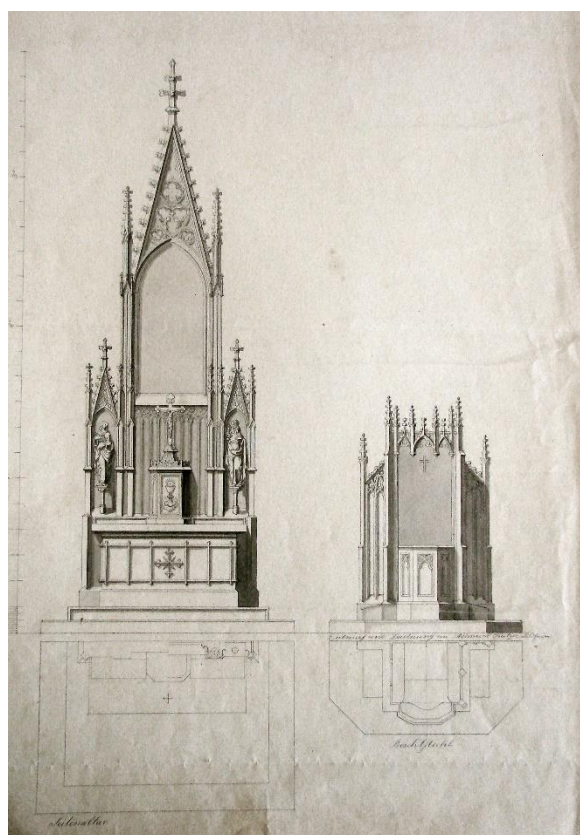
Il. 437. Raimund Kutzer, projekt ołtarza głównego kościoła w Horní Údolí, 1886, VMJ.

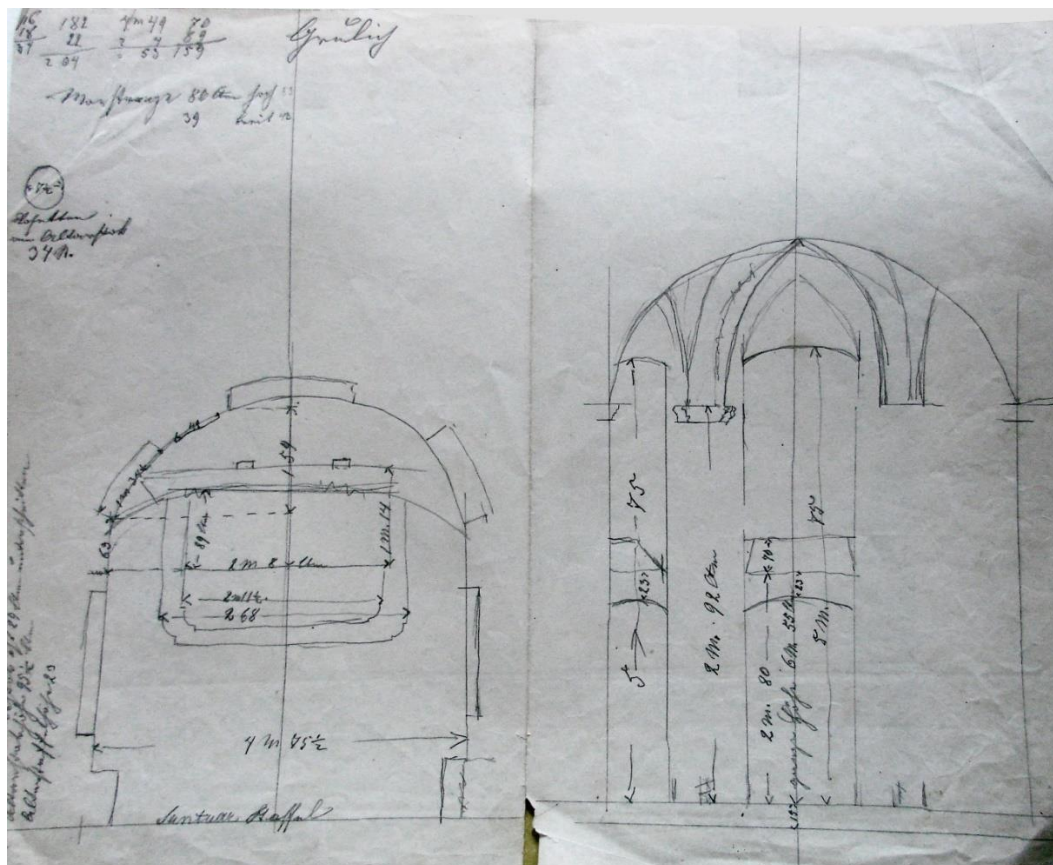
Il. 438. Warsztat Raimunda Kutzera, rysunek techniczny do ołtarza głównego kościoła w Horní Údolí, ok. 1886-1889, VMJ.

Il. 439. Warsztat Raimunda Kutzera, rysunek techniczny do tabernakulum ołtarza głównego kościoła w Horní Údolí, ok. 1886-1889, VMJ.

Il. 440. Raimund Kutzer, projekt elementów wyposażenia kościoła w Horní Údolí, 1886, VMJ.

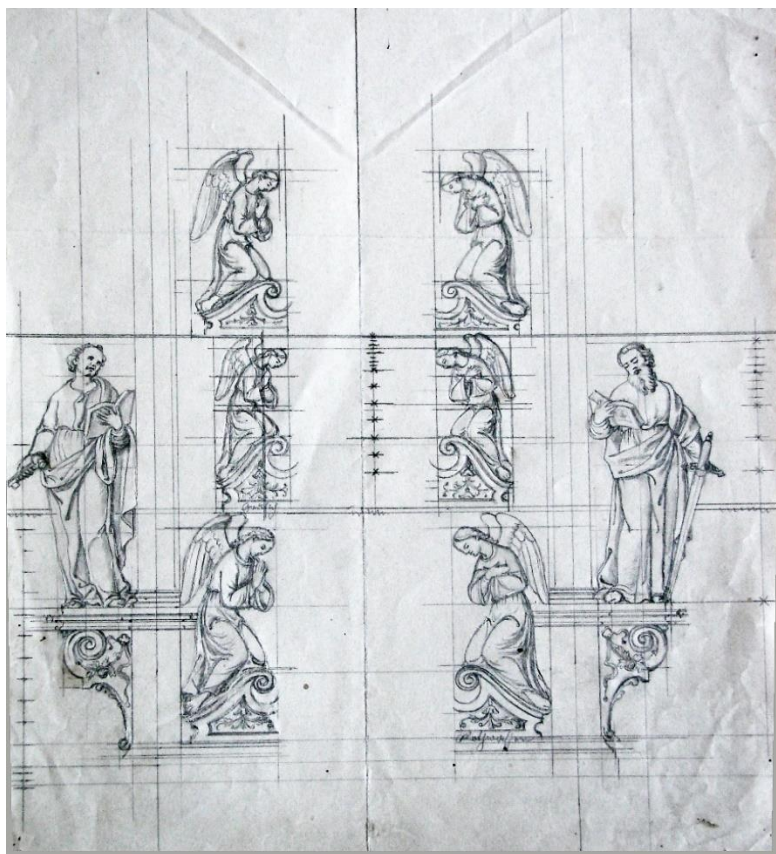
II. 441. Warsztat Raimunda Kutzera, szkic pomiarowy wnętrza kaplicy kościoła par. w Kralíkach, przed 1903, VMJ.

II. 442. Warsztat Raimunda Kutzera, rysunek przedprojektowy ołtarza św. Anny do kaplicy w kościele par. w Kralíkach, ok. 1903, VMJ.

II. 443. Raimund Kutzer, projekt ołtarza głównego do kościoła par. w Starej Červeney Vodzie, 1902, SOKA Je.

Il. 444. Raimund Kutzer (atryb.), rysunek z dyspozycją proporcji figur do ołtarzy w Kralíkach i Starej Červenej Vodzie, ok. 1902, VMJ.

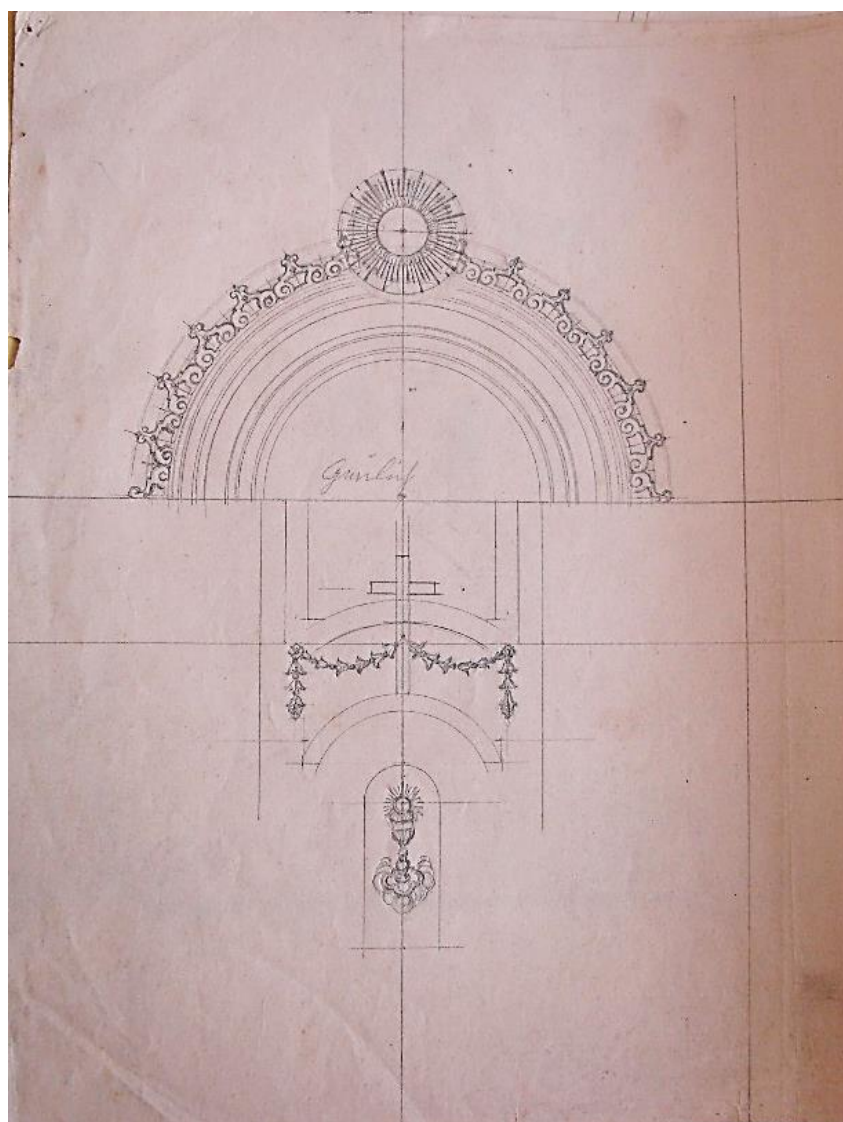
Il. 445. Warsztat Raimunda Kutzera, szablon anioła do ołtarza św. Anny w kościele w Kralíkach, ok. 1903-1904, VMJ.

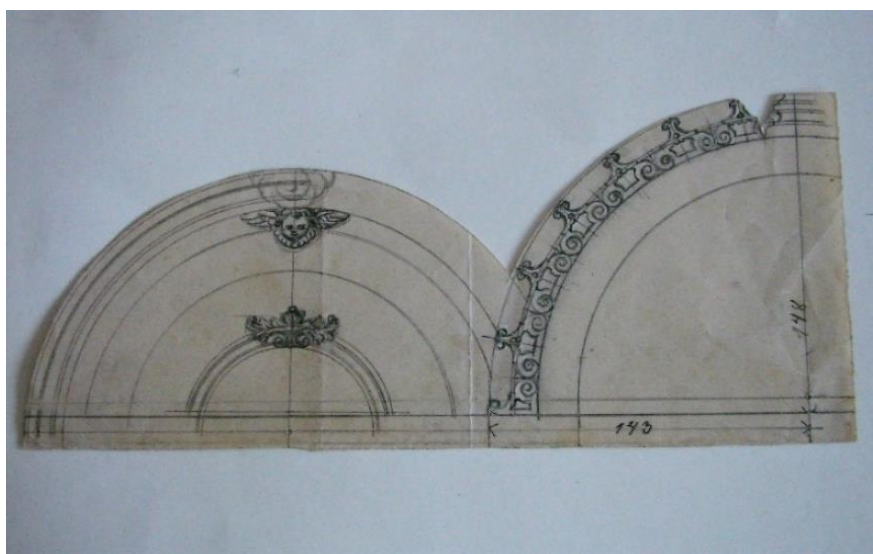
Il. 446. Warsztat Raimunda Kutzera, szablon postumentu pod figury anielskie do ołtarza głównego w kościele w Starej Červenej Vodzie, ok. 1902-1903, VMJ.

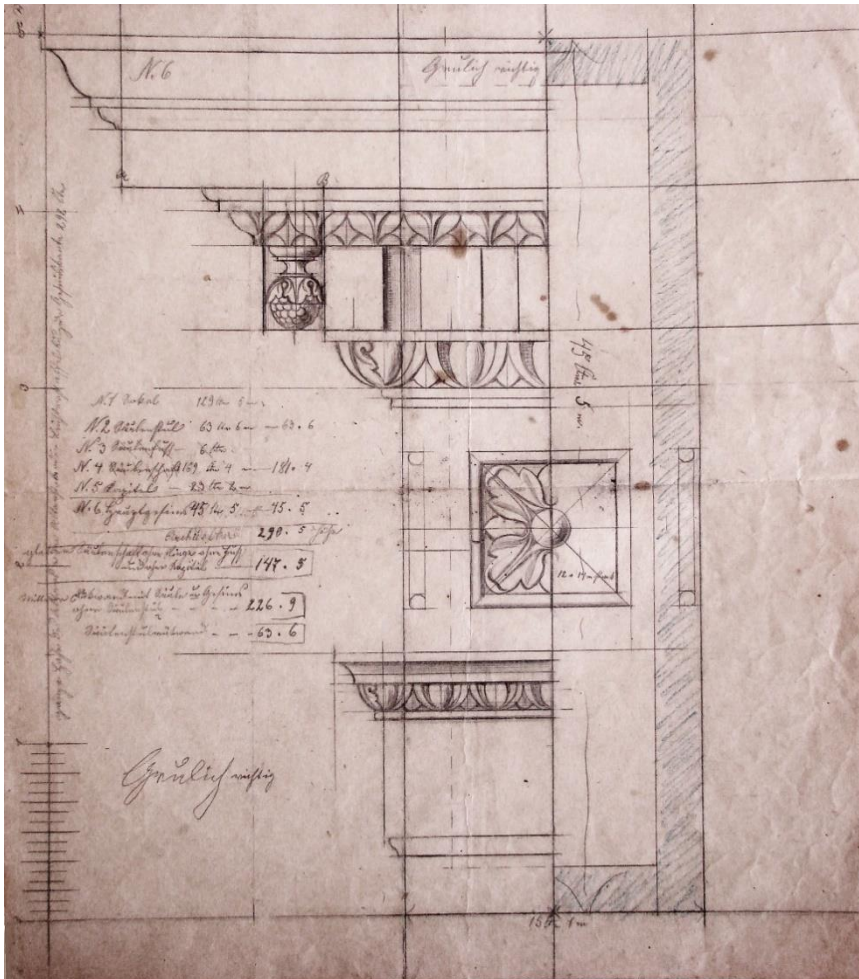
Il. 447. Warsztat Raimunda Kutzera, szablon skrzydła anielskiego do ołtarza głównego w kościele w Starej Červenej Vodzie, ok. 1902-1903, VMJ.

II. 448. Warsztat Raimunda Kutzera, rysunek realizacyjny detali ołtarza św. Anny do kościoła w Kralíkach, ok. 1903-1904, VMJ.

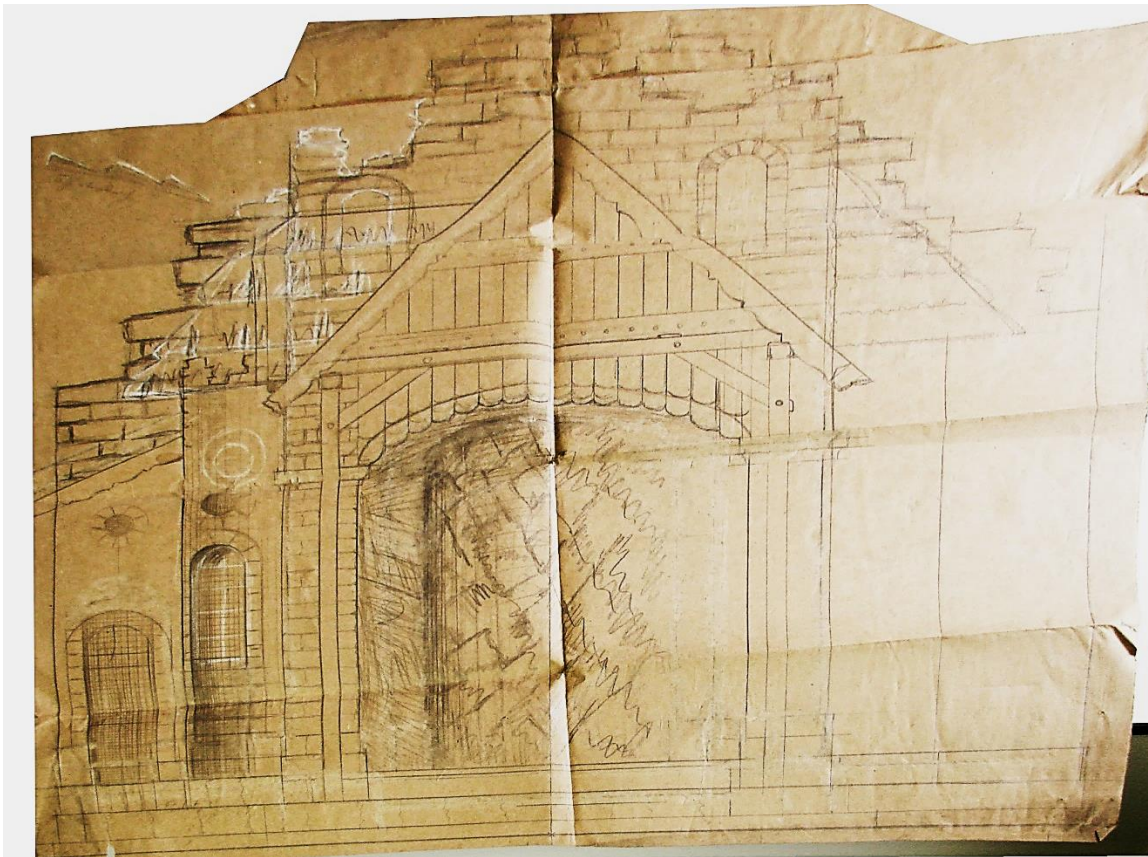
II. 449. Warsztat Raimunda Kutzera, rysunek realizacyjny detali ołtarza św. Anny do kościoła w Kralíkach, ok. 1903-1904, VMJ.

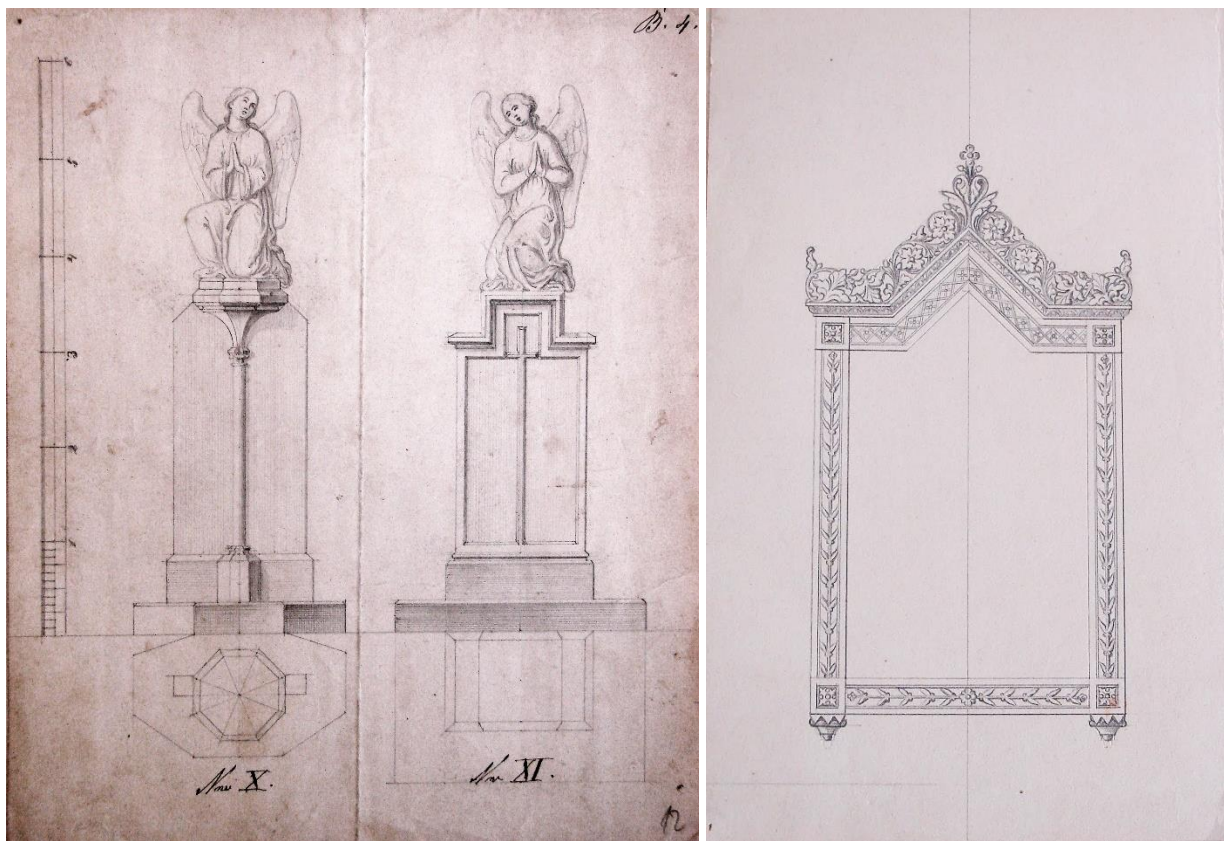
Il. 450. Warsztat Raimunda Kutzera, projekt realizacyjny detalu ołtarza św. Anny do kościoła w Kralíkach, ok. 1903-1904, VMJ.

Il. 451. Warsztat Raimunda Kutzera, szablon ornamentu do ołtarza głównego kościoła w Starej Červenej Vodzie, ok. 1902-1903, VMJ.

Il. 452. Warsztat Raimunda Kutzera (atryb.), szkic projektowy szopki bożonarodzeniowej, SOkA Je.

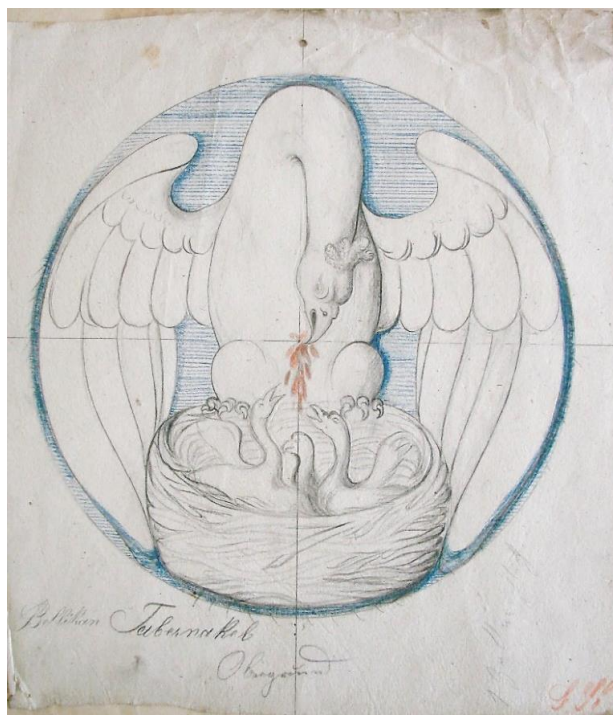

Il. 453. Warsztat Raimunda Kutzera, fragment katalogu projektów rzeźby nagrobnej braci Kutzer, 1872, VMJ.

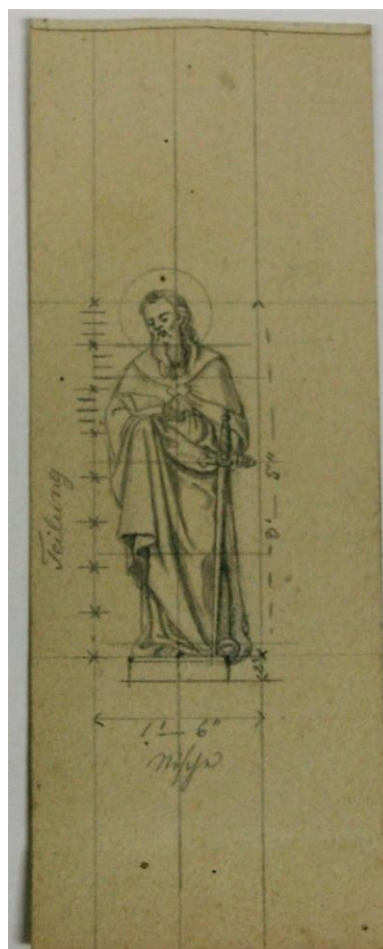
Il. 454. Raimund Kutzer (atryb.), projekt katalogowy ramy, lata 70.-90. XIX w., VMJ.

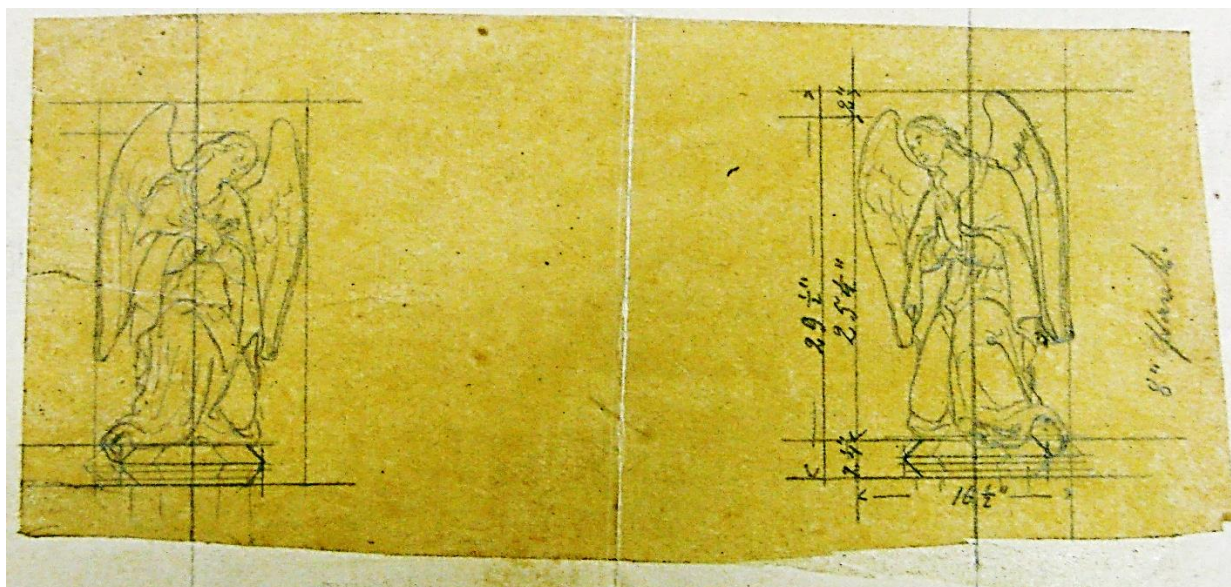
Il. 455. Gotthard Kutzer, studium projektowe zwieńczenia ambony dla kościoła w Pisceňej, ok. 1887, SOkA Je.

Il. 456. Gotthard Kutzer, projekt reliefu do medalionu ozdabiającego tabernakulum ołtarza głównego kościoła w Horní Údolí, ok. 1886-1889, VMJ.

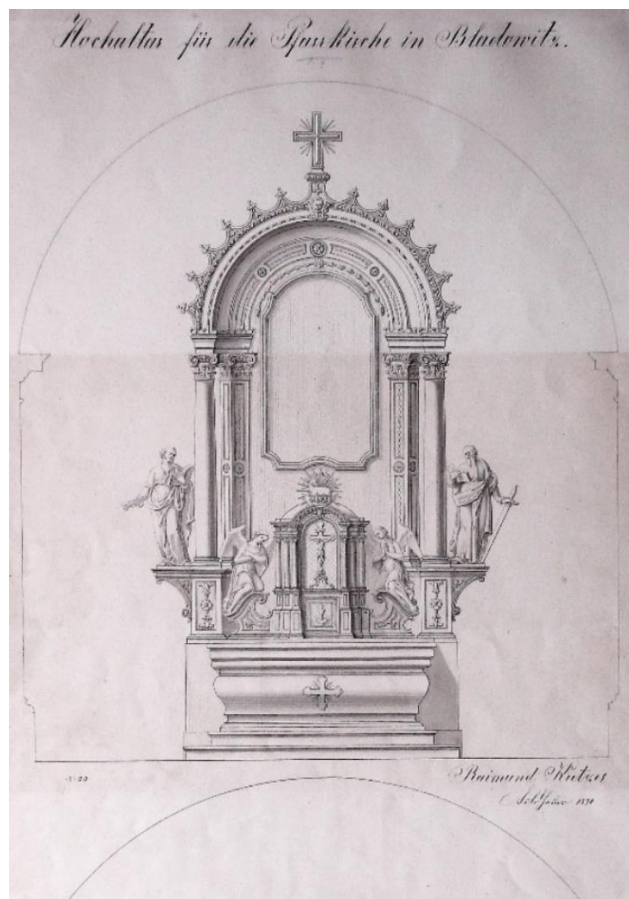
Il. 457. a-b. Raimund Kutzer (atryb.), szkice wzorcowe postaci ss. Piotra i Pawła, po 1870, SOkA Je.

Il. 458. Raimund Kutzer, szkic wzorcowy postaci anielskich, ok. 1869 (?), SOkA Je.

Il. 459. Bernard Kutzer (atryb.), studium projektowe ołtarza, VMJ.

Il. 460. Raimund Kutzer, projekt ołtarza głównego do kościoła par. w Mładejowicach (fragment), 1891, VMJ.

Il. 461. Bernard Kutzer (atryb.), studium głowy Chrystusa, 1855, terakota, SZMO.

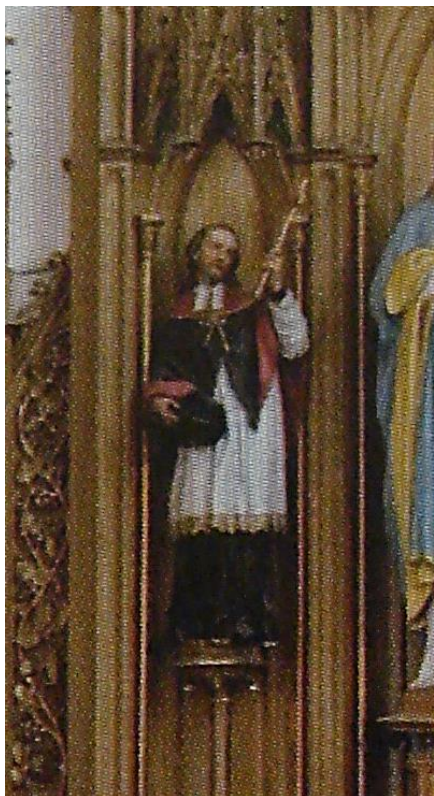
Il. 462. Warsztat Bernarda Kutzera, *bozzetto* św. Jana Nepomucena, przed 1849, drewno SZMO.

Il. 463. Warsztat Bernarda Kutzera, *bozzetto* św. Jana Nepomucena, przed 1849, drewno SZMO.

Il. 464. Warsztat Bernarda Kutzera, figura św. Jana Nepomucena, 1849, Bardo, kaplica górską Matki Boskiej Płaczącej.

Il. 465. Warsztat Raimunda Kutzera, figura św. Jana Nepomucena z ołtarza NSPM w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Bruntálu, 1885.

Il. 466. Raimund Kutzer, projekt ołtarza NSPM do kościoła par. w Bruntálu (fragment), 1885.

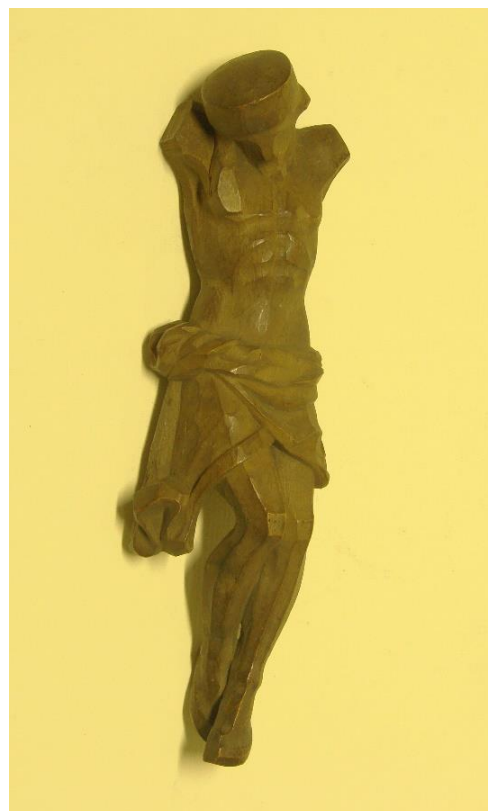
Il. 467. Warsztat Bernarda Kutzera, *bozzetto* anioła, lata 20.-30. XIX w., drewno, SZMO.

Il. 468. Warsztat Bernarda Kutzera, figura anioła z ołtarza głównego w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Złatych Horach, 1833.

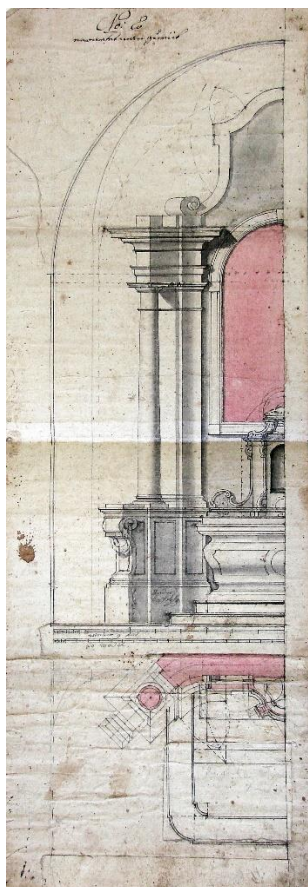
Il. 469. Warsztat Bernarda Kutzera, *bozzetti* Chrystusa Ukrzyżowanego, drewno, Mu Bru.

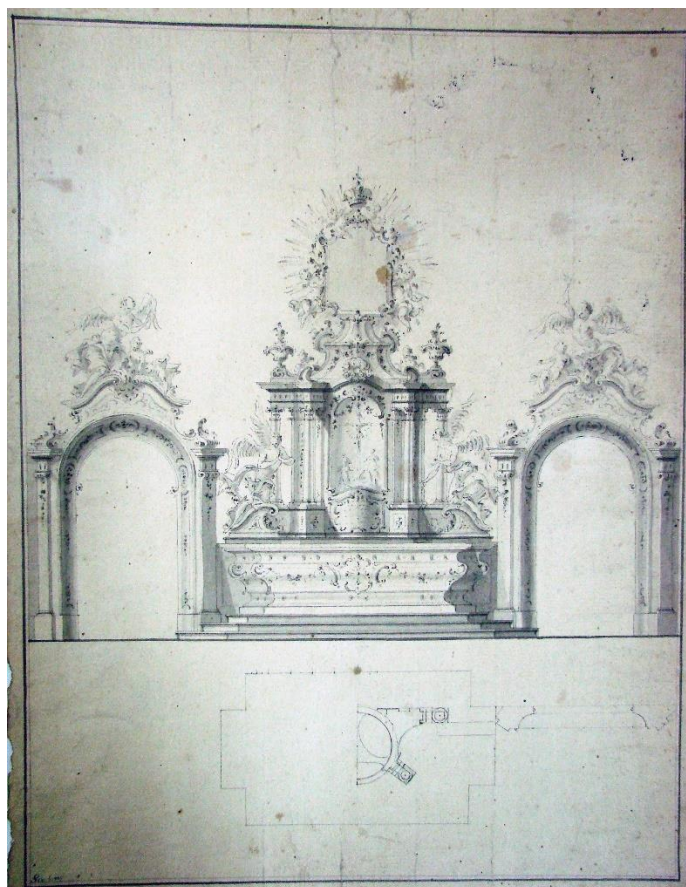
Il. 470. Warsztat Bernarda Kutzera, *bozzetto* Chrystusa Ukrzyżowanego, drewno, SZMO.

Il. 471. Warsztat Raimunda Kutzera, *Ukrzyżowanie* (fragment), 1907, Jeseník.

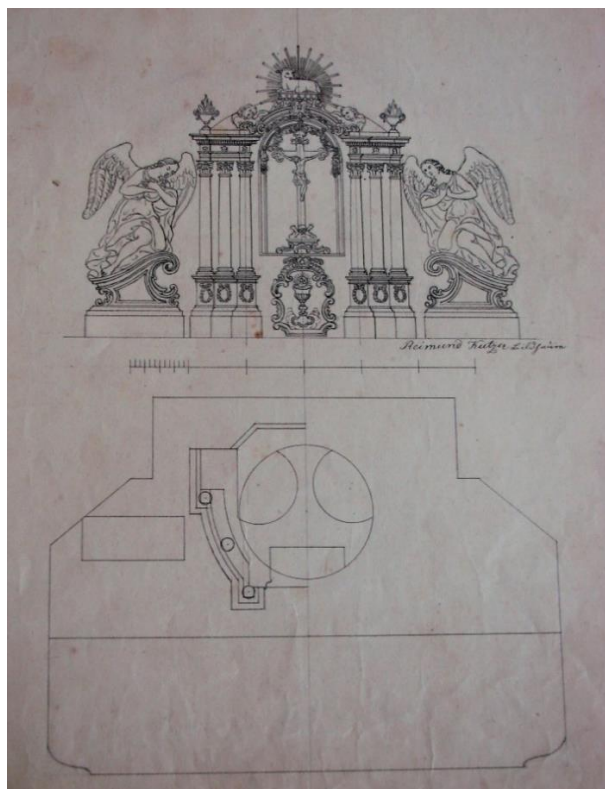
Il. 472. Andreas Koschatzky, projekt ołtarza, 1810, SOkA Je.

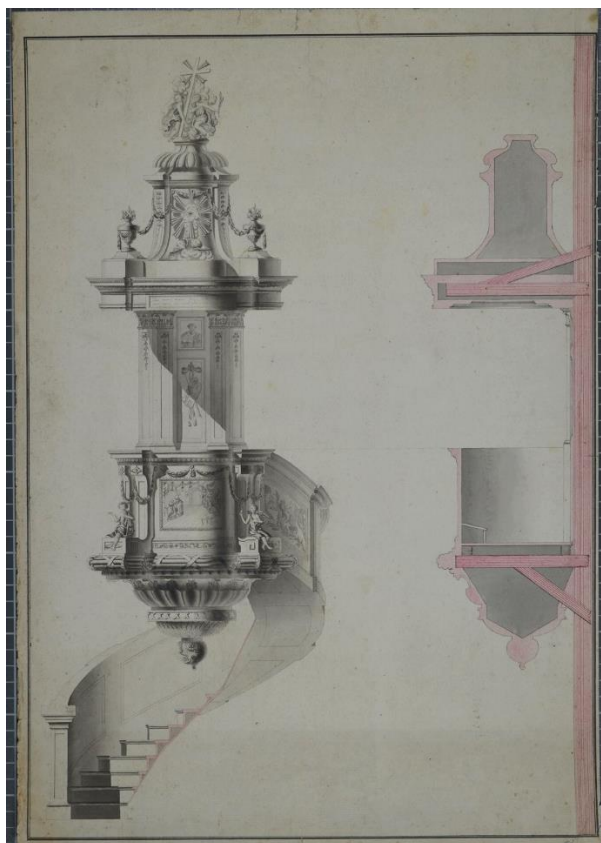
Il. 473. Andreas Schweigl (atryb.), projekt ołtarza, lata 60.-70. XVIII w., SZMO.

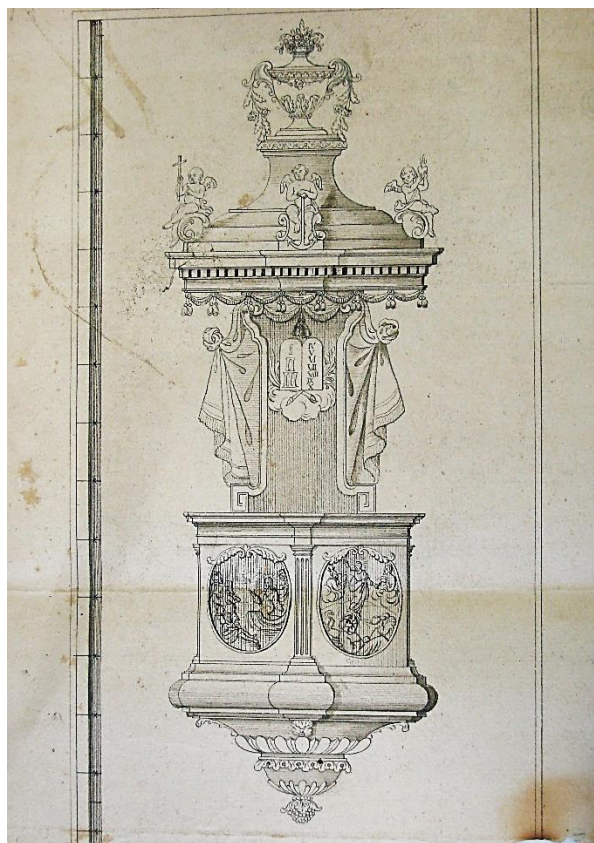
Il. 474. Bernard Kutzer, projekt ołtarza głównego dla kościoła w Skorošicach, 1834, ZAO.

Il. 475. Raimund Kutzer, studium projektowe tabernakulum, po 1863, VMJ.

Il. 476. Autor nieznan, projekt ambony, ok. 1790, zbiory prywatne.

Il. 477. Bernard Kutzer, projekt ambony kościoła w Starej Červenej Vodzie, 1828, SOKA Je.

Il. 478. Franz Ertinger, *Złoty cielec*, ok. 1683, akwaforta, papier, SOKA Je.

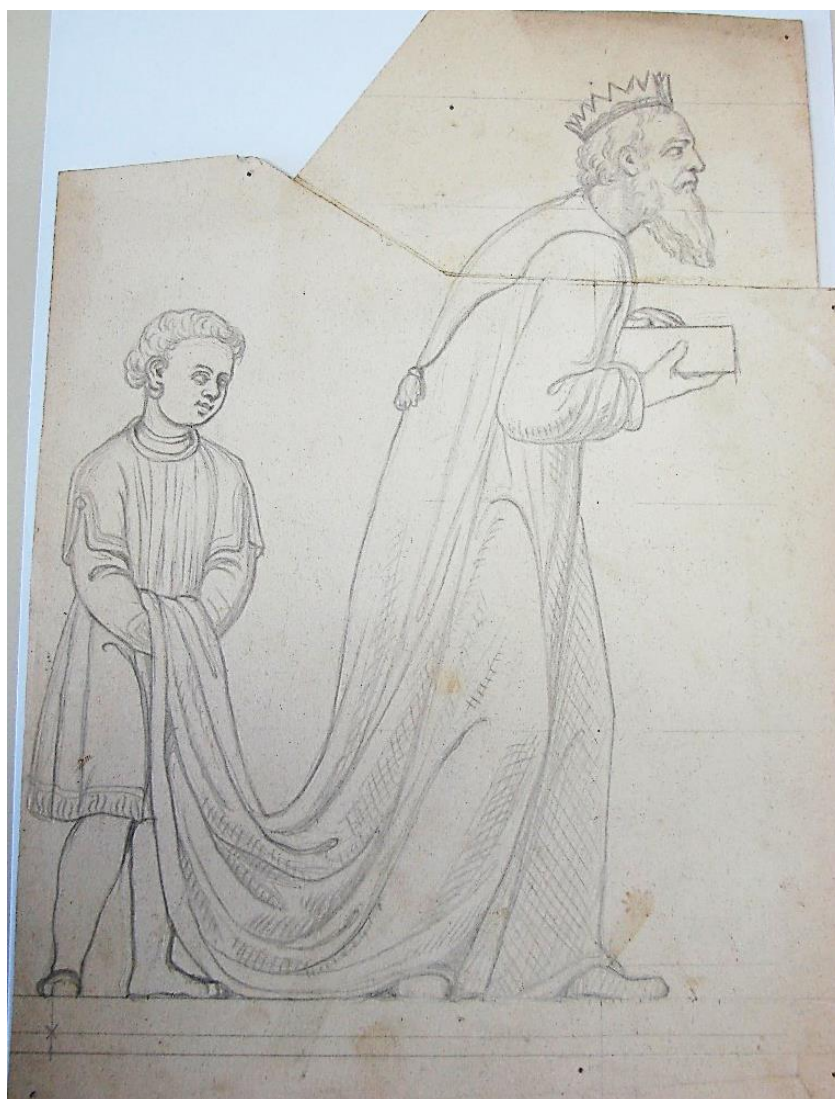
Il. 479. Johann Georg Balzer, *Św. Bazyli*, lata 70. XVIII w., miedzioryt, papier, SOKA Je.

Il. 480. Autor nieznan, litografia ukazująca postaci Kacpra i Melchiora, XIX w., SOKA Je.

Il. 481. Raimund Kutzer (atryb.), projekt postaci Kacpra do szopki bożonarodzeniowej, SOKA Je.

Il. 482. Raimund Kutzer (atryb.), projekt postaci Melchiora do szopki bożonarodzeniowej, SOKA Je.

Il. 483. Autor nieznan, litografia ukazująca postać Baltazara u żłóbka, XIX w., SOkA Je.

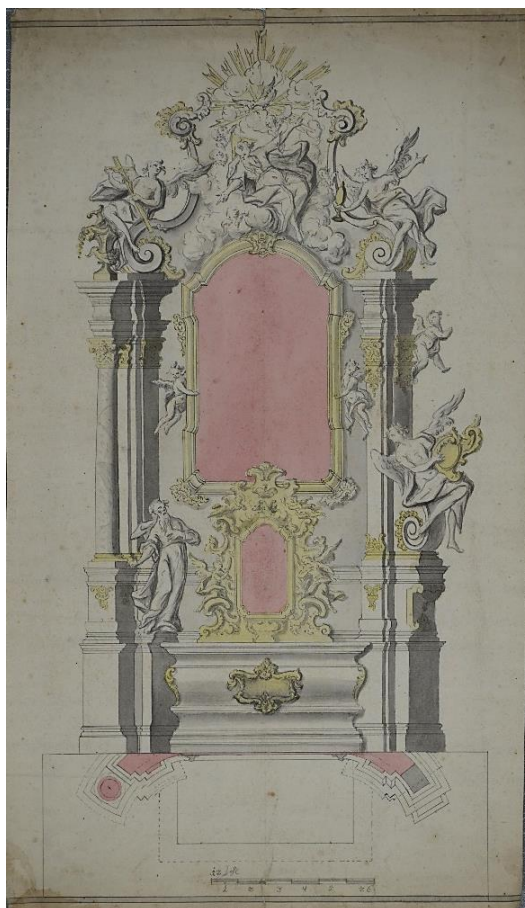
Il. 484. Raimund Kutzer (atryb.), projekt postaci Baltazara do szopki bożonarodzeniowej, VMJ.

Il. 485. Przerys wg rysunku ołtarza św. Katarzyny Aleksandryjskiego nieznanego autora, 2. poł. XIX w., VMJ.

Il. 486. Warsztat Raimunda Kutzer, ołtarz NSPM w kościele par. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Bliszczycach, 1905.

Il. 487. Johann Georg Lehner (atryb.), projekt ołtarza, ok. 1770, zbiory prywatne.

Il. 488. Gotthard Kutzer, projekt ołtarza do kościoła franciszkańskiego, po 1905, zbiory Andrzeja Betleja.

Il. 489. Gotthard Kutzer, Projekt ołtarza głównego kościoła par. w Przyworach, ok. 1923, zbiory Andrzeja Betleja.

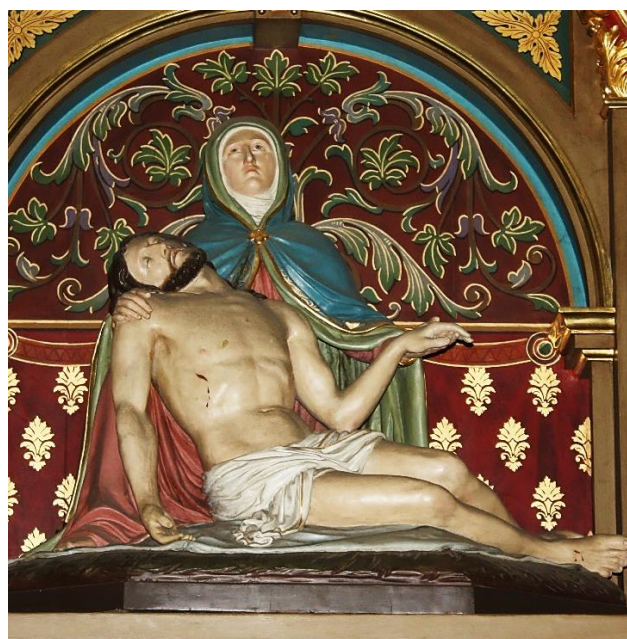

Il. 490. Johann Janda, projekt wariantowy pomnika Arnošta z Pardubic do kościoła par. Wnieb. NMP w Kłodzku, 1864, AJK.

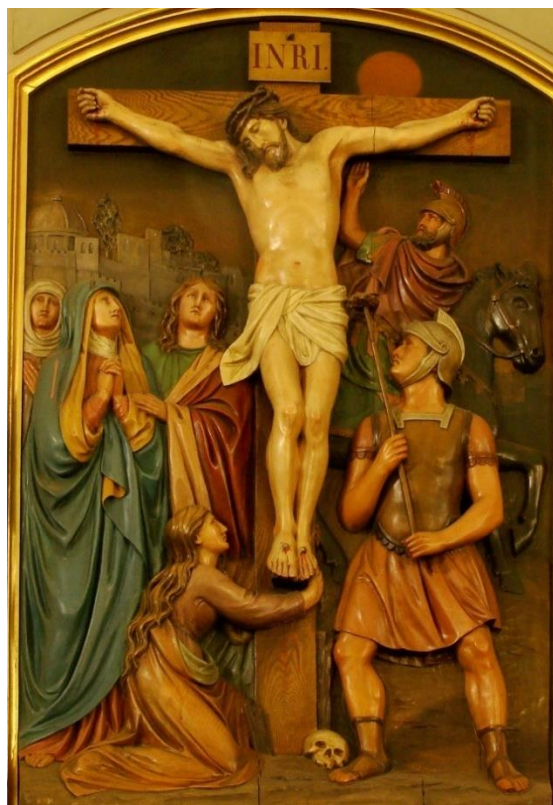
Il. 491. Franz Thamm St., Pietà, 1876, Strachocin (ob. Stronie Śl.), kościół par. MB Królowej Polski i św. Maternusa.

Il. 492. Paul lub Adolf Thamm, Oplakiwanie w ołtarzu Pieti w kościele minorytów MB Różańcowej w Kłodzku, pocz. XX w.

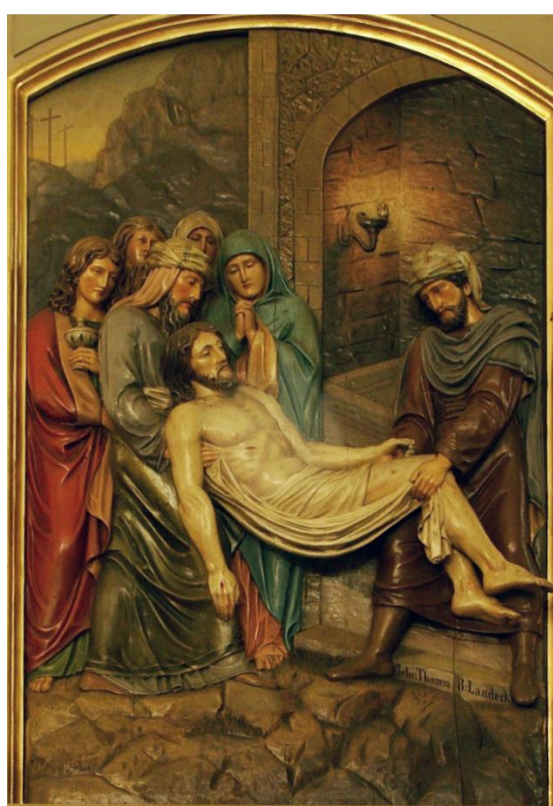
Il. 493. Franz Thamm St., stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XII) w kościele par. MB Królowej Polski i św. Maternusa w Strachocinie (ob. Stronie Śl.), 1885-1889.

Il. 494. Paul i Adolf Thamm, stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XII) w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1901-1903.

Il. 495. Franz Thamm St., stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XIV) w kościele par. MB Królowej Polski i św. Maternusa w Strachocinie (ob. Stronie Śl.), 1885-1889.

Il. 496. Paul i Adolf Thamm, stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XIV) w kościele par. Wniebowzięcia NMP w Kłodzku, 1901-1903.

Il. 497. Warsztat Franza Thamma St., stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XIV) w kościele par. św. Mikołaja w Radochowie, 1894.

Il. 498. Warsztat Franza Thamma St., stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XIV) w kościele par. św. Bartłomieja w Topoli, 1901.

Il. 499. Franz Thamm St., figura św. Józefa, ok. 1879, Legnica, kościół par. św. Jana.

Il. 500. Warsztat Franza Thamma St., figura św. Józefa, lata 90. XIX w., Krosnowice, kościół par. św. Jakuba.

Il. 501. Franz Thamm St., figura MB, ok. 1879, Legnica, kościół par. św. Jana.

Il. 502. Franz Thamm St., figura MB, przed 1880, Poczdám, katolicki kościół par. ss. Piotra i Pawła.

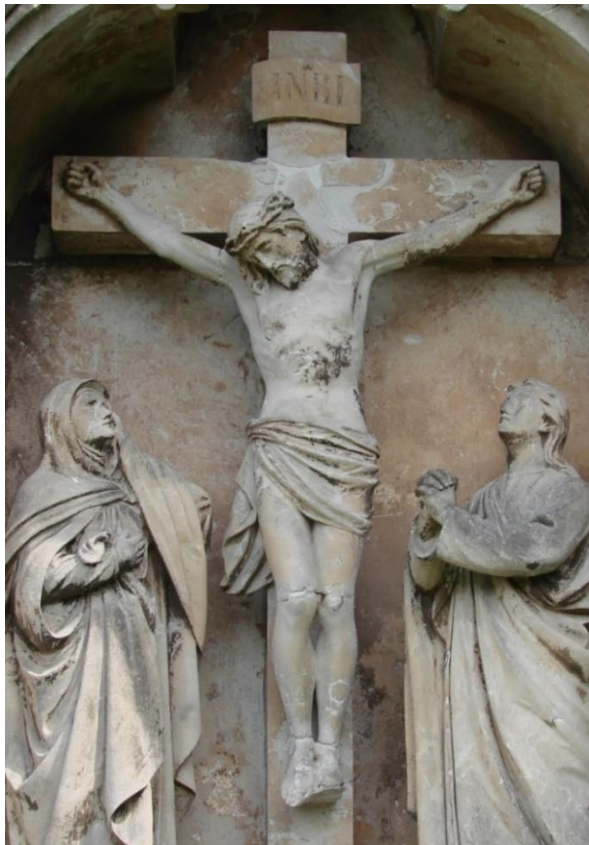
Il. 503. Franz Thamm St., figura MB w zwieńczeniu nagrobka H. Schüsslera, 1888, Ludwikowice Kłodzkie, cmentarz.

Il. 504. Franz Thamm St., *Ukrzyżowanie* przy kościele par. w Łądku-Zdroju (fragment), 1884.

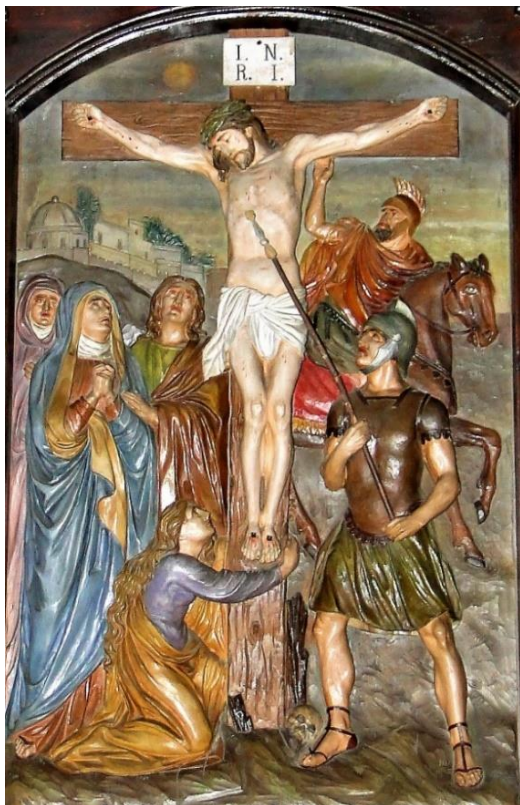
Il. 505. Franz Thamm St., *Ukrzyżowanie* na cmentarzu w Javorníku (fragment), 1885.

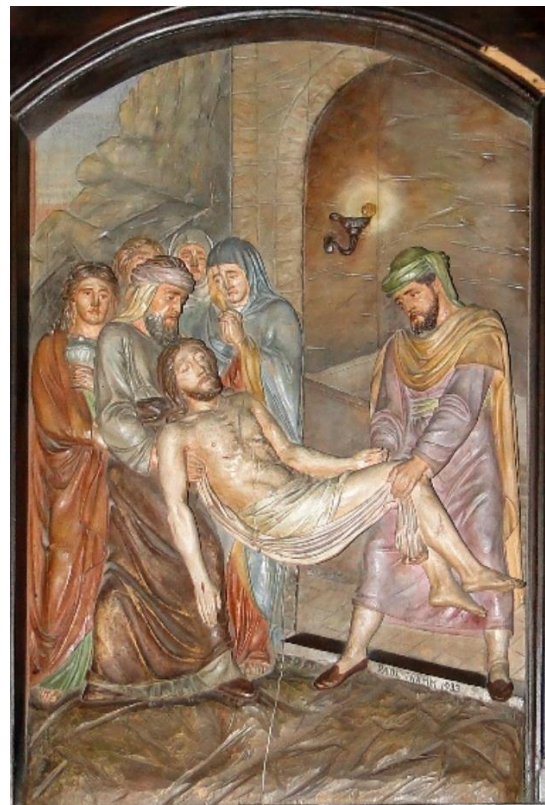
Il. 506. Paul Thamm, nagrobek F. Bartscha (fragment), 1905, Jodłów, cmentarz przykościelny.

Il. 507. Paul Thamm, figura Chrystusa z Ukrzyżowania, 1918, Jodłów. Stan w 2018 r.

Il. 508. Paul Thamm, stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XII) w bazylice Nawiedzenia NMP w Wambierzycach, 1933.

Il. 509. Paul Thamm, stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja XIV) w bazylice Nawiedzenia NMP w Wambierzycach, 1933.

Il. 510. Paul i Adolf Thamm, stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja I) w kościele par. św. Maurycego we Wrocławiu, 1899.

Il. 511. Paul Thamm, stacje Drogi Krzyżowej (fragment, stacja I) w kościele par. św. Wawrzyńca w Strzelcach Opolskich, po 1907.

Il. 512. Paul Thamm, pomnik Poległych w I wojnie światowej członków ląddeckiej parafii przy kościele par. w Łądku-Zdroju, 1928, stan obecny.

Il. 513. Warsztat Franza Thamma St., ołtarz główny w kościele par. św. Andrzeja w Kucharzowicach, poł. lat 60. XIX w.

Il. 514. Warsztat Michaela Ignatza Klahra, L. Ludwig, ołtarz główny w kościele par. Narodzenia NMP w Łądku-Zdroju, 1791-1792. Stan przed 1901.

Il. 515. a-b. Franz Thamm St., wystroj figuralny zwieńczenia (fragment) ołtarza głównego w kościele par. św. Andrzeja w Kucharzowicach, poł. lat 60. XIX w.

Il. 516. Warsztat Franza Thamma St., ambona w kościele fil. św. Katarzyny w Niemilu, 2. poł. lat 60. XIX w.

Il. 517. Warsztat Michaela Klahra St., ambona (fragment) w kościele par. Wnieb. NMP w Kłodzku, 1716-1717.

Il. 518. Franz Thamm St. (atryb.), figura św. Floriana, 2. poł. lat 60. XIX w., Niemil, kościół fil. św. Katarzyny.

Il. 519. Franz Thamm St. (atryb.), *Pietà*, 2. poł. lat 60. XIX w., Niemil, kościół fil. św. Katarzyny.

Il. 520. Franz Thamm St., figura Immaculaty w zwieńczeniu nagrobka J. Martineza, ok. 1886, Kudowa-Czermna.

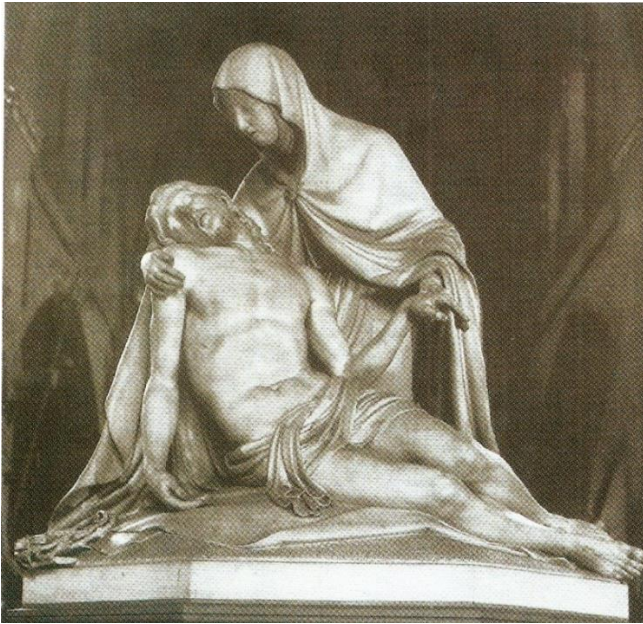
Il. 521. Friedrich Drake, pomnik księcia Wilhelma Malte I (fragment), 1860, Putbus.

Il. 522. Franz Thamm St., figura Immaculaty w ołtarzu głównym kościoła par. Niepokalanego Poczęcia NMP w Złotym Stoku, ok. 1875-1877.

Il. 523. Reinhold Begas, pomnik Friedricha Schillera (fragment), 1862-1871, Berlin.

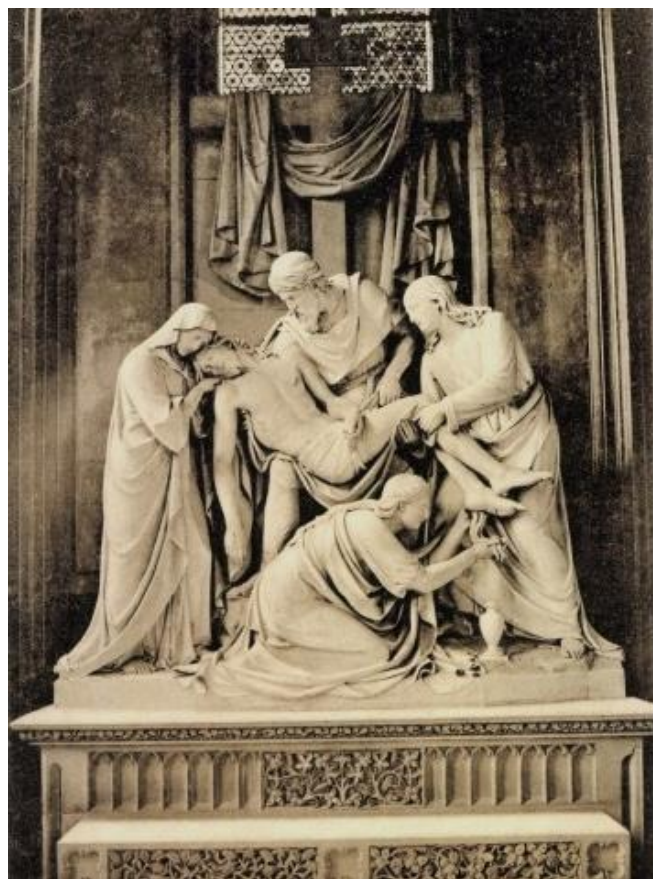
Il. 524. Wilhelm Achtermann, *Pietà*, 1849, marmur, pierwotnie w katedrze w Münster, zniszczona, stan przed 1945.

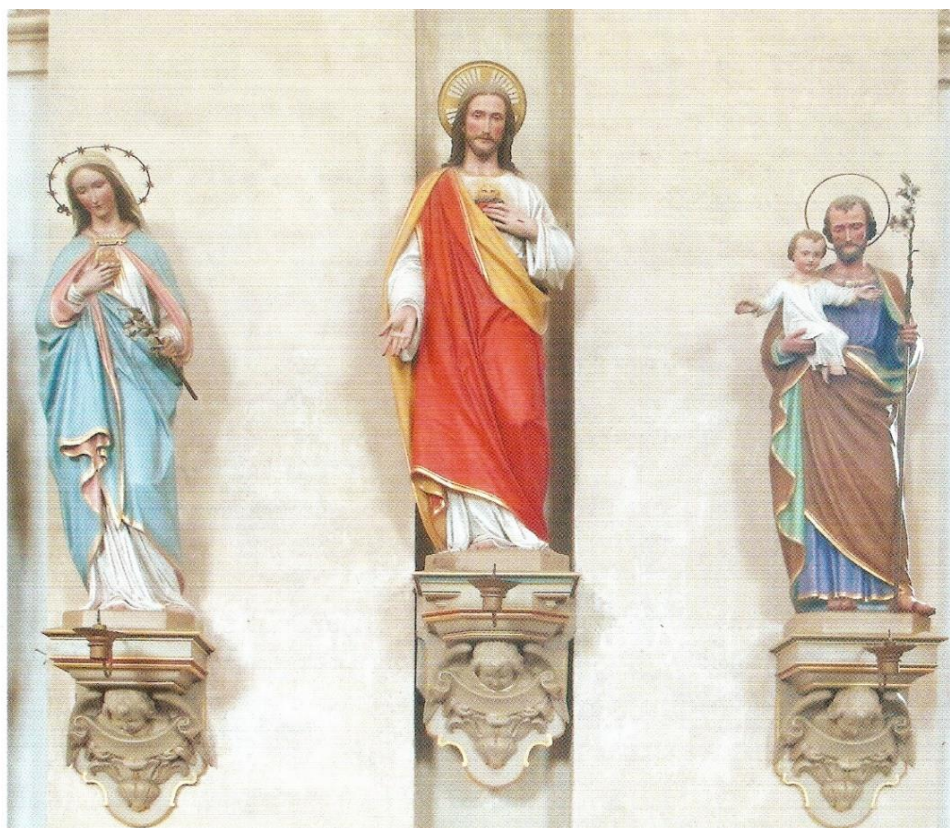
Il. 525. Warsztat Franza Thamma St., *Pietà* nagrobna przy kościele par. w Sieroszowie, 1892.

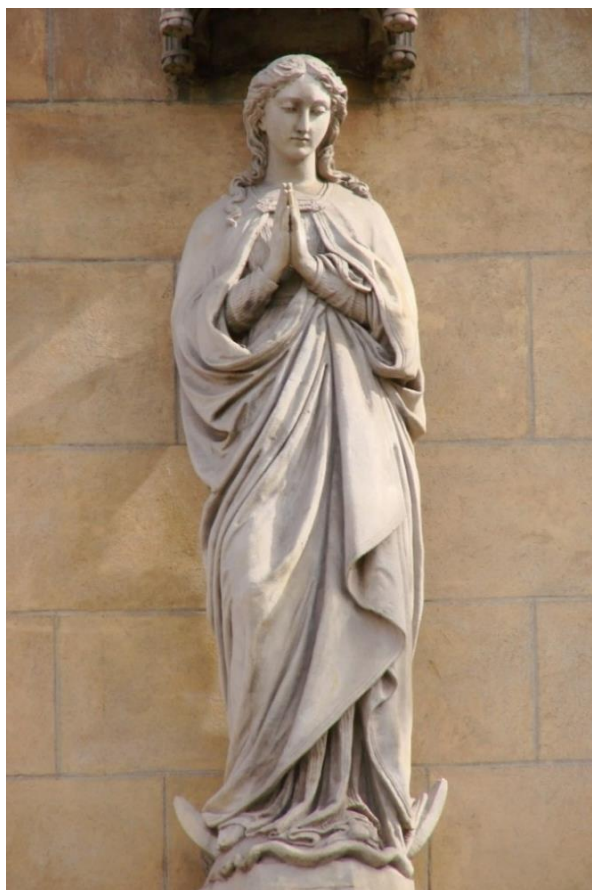
Il. 526. Franz Thamm St., *Pietà*, 1876, Strachocin (ob. Stronie Śl.), kościół par. MB Królowej Polski i św. Maternusa.

Il. 527. Wilhelm Achtermann, *Zdjęcie z krzyża*, 1858, pierwotnie w katedrze w Münster, zniszczone, stan przed 1945.

Il. 528. Wytwórnia Mayer'sche Kunstanstalt z Monachium, figury NSPM, NSPJ oraz św. Józefa, masa kamienna, przed 1882, Chełmsko Śląskie, kościół par. św. Rodziny.

Il. 529. Franz Thamm St., figura Immaculaty w tympanonie głównego wejściowego katedry św. Jana Chrzciciela we Wrocławiu, 1882.

Il. 530. Joseph Knabl, figura Marii z ołtarza głównego katedry NMP w Monachium, 1861, zniszczona, stan przed 1945.

Il. 531. Franz Thamm St., figura św. Ignacego Loyoli, ok. 1879, Legnica, kościół par. św. Jana.

Il. 532. Franz Thamm St., figura św. Barbary, ok. 1879, Legnica, kościół par. św. Jana.

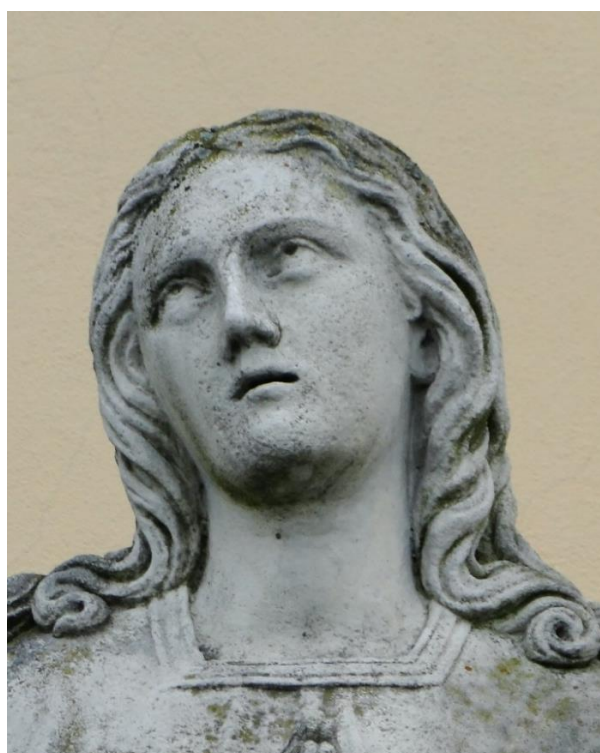
Il. 533. Franz Thamm Mł., figurki szopki bożonarodzeniowej, 1887, Telgte, Glatzer Heimatstube.

Il. 534. Franz Thamm Mł., figurka pasterza z szopki bożonarodzeniowej, 1887, Telgte, Glatzer Heimatstube.

Il. 535. Franz Thamm Mł., figura Matki Boskiej Różańcowej w ołtarzu bocznym (fragment), ok. 1919, Kudowa-Brzozowie, kościół fil. ss. Piotra i Pawła.

Il. 536. Franz Thamm St., figura Immaculaty z nagrobka J. Martineza (fragment), ok. 1886, Kudowa-Czermna.

Il. 537. Adolf Thamm, grupa figuralna św. Rodziny w ołtarzu św. Rodziny, pocz. XX w., Kłodzko, kościół par. MB Różańcowej.

Il. 538. Paul Thamm (atryb.), relief w ołtarzu św. Rodziny, pocz. XX w., Kłodzko, kościół par. MB Różańcowej.

Il. 539. Paul Thamm, nagrobek Franziski Bartsch (fragment), ok. 1929-1930, stan obecny, Jodłów, cmentarz przykościelny.

Il. 540. Paul Thamm, *Ukrzyżowanie* (fragment), 1918, Jodłów.

Il. 541. a-b. Paul Thamm, figury pomnika poległych w I wojnie światowej, 1928, Łądek-Zdrój.

Il. 542. Adolf Thamm, figury szopki bożonarodzeniowej, 1924-1926, Świdnica, kościół katedralny ss. Stanisława i Wacława.

Il. 543. Adolf Thamm, figura św. Józefa z szopki bożonarodzeniowej, 1924-1926, Świdnica, kościół katedralny ss. Stanisława i Wacława.